

Federaal regeerakkoord

Donderdag 9 oktober 2014

De partners van de federale regeringsmeerderheid zijn van mening dat de verschillende bestuursniveaus die de zesde staatshervorming in werking moeten laten treden, zich moeten laten inspireren door institutionele stabiliteit en verantwoordelijkheidszin.

De overdracht van bevoegdheden die aan de gang is en de wil om het socio-economisch herstel te doen slagen, leggen loyaliteit, goede trouw en efficiënte samenwerking op tussen de verschillende bestuursniveaus.

Op institutioneel vlak komt het er dus op aan tijdens de hele legislatuur, de zesde staatshervorming toe te passen.

Na afloop van deze legislatuur zal, zoals voorzien door het kiesstelsel en zoals toegestaan door de Grondwet, het aan de kiezers zijn om zich uit te spreken over de verschillende beleidsprojecten.

1. WERKGELEGENHEID EN CONCURRENTIEVERMOGEN

Het is onze ambitie om een groeibeleid te voeren om ons concurrentievermogen te versterken en op deze manier ervoor te zorgen dat onze ondernemingen extra banen creëren. De regering bevestigt daarom de doelstelling uit het Nationaal Hervormingsprogramma om in uitvoering van de EU2020-strategie tegen het einde van deze legislatuur een werkzaamheidsgraad van 73,2% te bereiken. Dit zal onder andere worden verwezenlijkt door de arbeidskosten te verminderen (via het wegwerken van de loonhandicap) en de arbeidsmarkt en pensioenen verder te hervormen terwijl het socialezekerheidsstelsel wordt geconsolideerd (onder andere de welvaartsenveloppe).

In de geschiedenis van ons land hebben de sociale partners altijd een essentiële rol gespeeld. Het sociale overleg vormt een stevige en creatieve basis om de noodzakelijke hervormingen te kunnen verwezenlijken. In deze logica is het belangrijk het interprofessioneel overleg te verzekeren evenals de rol van de sociale partners in de uitvoering en het beheer van de sociale zekerheid.

Op alle onderhandelingsniveaus is dit sociaal overleg een bestanddeel waarmee de stabiliteit en de legitimiteit van de ondernomen hervormingen gewaarborgd kan worden.

De kwaliteit van de sociale dialoog verdient een voortdurende aandacht. De sociale partners en de regering hebben een wederzijdse verantwoordelijkheid om deze dialoog te waarborgen en dus het vermogen te laten toenemen om de welvaart in België te ontwikkelen.

De wil om sociaaleconomisch herstel te realiseren, vereist verantwoordelijkheidszin van iedere partner, wederzijdse loyaliteit en sereen overleg.

Dit alles zou moeten leiden tot het afsluiten van een 'sociaaleconomisch macro-akkoord', die de doelstelling 'maximaal groei en jobs creëren' expliciteert.

De regering zal daarom structureel overleggen met de sociale partners van de groep van 10. Ze zal daarvoor met hen een werkkader afspreken. Dit werkkader zal het engagement van de regering en de sociale partners gestalte geven om akkoorden die in dit overleg worden gesloten, uit te voeren en te verdedigen. De regering zal de noodzakelijke modaliteiten bepalen om dit overleg technisch te ondersteunen met een secretariaat. De regering engageert zich om tripartite akkoorden die in dit overleg gesloten worden, volledig uit te voeren.

De regering zal de sociale partners uitnodigen om het overleg over de uitvoering en de modaliteiten van de sociaaleconomische hervormingen op korte termijn op te starten. Zo zal de regering (1) de uitwerking van het banenplan, (2) de oprichting van een Nationaal Pensioencomité en (3) de opvolging van de maatregelen om de competitiviteit te versterken in dit overleg agenderen.

1.1. Banenplan : samen voor jobs

De regering wil het scheppen van banen in de private sector, als centrale prioriteit stellen.

Zo zullen wij immers de werkloosheidsgraad kunnen verminderen en aan iedereen het behoud van een kwaliteitsvolle sociale bescherming garanderen.

Daarom zal de regering in overleg met de sociale partners een banenplan uitwerken. De belangrijkste doelstelling ervan is het op gang brengen van de economie door het concurrentievermogen van de bedrijven te versterken en de binnenlandse vraag en de koopkracht te ondersteunen.

Het banenplan zal ook overlegd worden met de deelstaten om na te gaan hoe de verschillende overheden, ieder binnen zijn bevoegdheden, elkaar kunnen ondersteunen.

Voor het einde van de legislatuur zal de regering de loonhandicap van onze bedrijven wegwerken die sinds 1996 ten opzichte van de buurlanden werd opgebouwd, en deze bewaken. Ze zal de sociale en fiscale lasten die op arbeid wegen aanzienlijk verlichten.

Arbeid moet vooral netto beter worden verloned en werkloosheidsvallen en inactiviteitsvallen moeten gevoelig worden verminderd door de koopkracht van de werknemers te verhogen door een daling van de fiscaliteit en de parafiscaliteit op arbeid, zodat België niet langer op het podium staat van de landen van de Europese Unie met de zwaarste lasten.

Deelname aan de arbeidsmarkt zal worden aangemoedigd, waarbij bijzondere aandacht wordt gegeven aan de gelijkheid van kansen.

Dit betekent dat meer gebruik moet gemaakt worden van het aanwezige menselijk kapitaal, dat de gemiddelde effectieve uittredingsleeftijd verder moet opgetrokken worden, dat een activerend werkgelegenheidsbeleid wordt gevoerd, dat geografische en professionele mobiliteit sterker wordt aangemoedigd en dat gezorgd wordt voor werkbaar werk dat loont. De regering zal dan ook een breed loopbaanbeleid voeren.

Het banenplan zal zich onder meer richten op de volgende thema's: lastenverlaging, levenslang leren, werkervaring, jeugdwerkloosheid, langere en meer gevarieerde loopbanen en kansengroepen. In dat kader zal de bestaande opleidingsdoelstelling worden gemoderniseerd om tot een effectieve en afdwingbare verhoging van de opleidingsinspanning te komen, bijvoorbeeld door de formulering van een nieuwe doelstelling om opleiding in ondernemingen te stimuleren, met een gedeelde en afdwingbare verantwoordelijkheid van werknemers en werkgevers. Daartoe wordt onderzocht of de opleidingsinspanning in een loopbaanrekening voor iedere werknemer kan worden geïntegreerd.

Het banenplan dient bedrijven en werknemers ook meer flexibiliteit in de arbeidsorganisatie te bieden.

Tot slot zal de regering toezien op de versterking van de maatregelen ten voordele van de sector van onderzoek en ontwikkeling. Dit beleid ter ondersteuning van innovatie moet zich vertalen in zowel onderzoek, door creativiteit aan te moedigen, als in ontwikkeling, door efficiënte industriële productiewijzen die motoren van jobs kunnen worden. Hiertoe zal zij met name nagaan of het opportuun is de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers te versterken.

Meer algemeen zal de regering in het kader van dit banenpact samen met alle betrokken actoren een bijzondere aandacht hebben voor de tewerkstelling in de industriële sectoren.

De impact van de versterkte degressiviteit en een beperking in de tijd van de inschakelingsuitkeringen wordt opgevolgd. Na evaluatie van deze maatregelen kunnen bijkomende maatregelen worden overwogen.

De regering werkt een technisch kader uit om de uitvoering van de staatshervorming op het vlak van arbeidsmarktbeleid te verzekeren, en legt dit voorafgaand voor aan de Gewesten.

De regering zal zo snel mogelijk zorgen voor het operationeel maken van de relancemaatregel "specifieke steun in ontwrichte zones" en dit in samenwerking met de betrokken gewestregeringen.

1.2. De loonkostenhandicap verminderen

Zowel het verslag dat in juli 2013 op vraag van de regering werd opgesteld door de expertengroep "Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" als het jaarlijks technisch verslag van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven stellen vast dat de Belgische bedrijven aan concurrentievermogen hebben ingeboet ten opzichte van onze voornaamste buurlanden (Duitsland, Nederland, Frankrijk).

Onvoldoende concurrentievermogen remt niet alleen de banengroei af, maar vernietigt ook bestaande banen, vooral in de arbeidsintensieve industriële sectoren. De Europese Commissie vraagt België trouwens om het concurrentievermogen van zijn bedrijven te herstellen.

Ondanks de al genomen maatregelen om de loonlasten te verminderen en tot loonmatiging te komen, behoren onze loonkosten tot de hoogste in Europa.

De regering verbindt er zich toe om minstens de loonhandicap met de buurlanden die sinds 1996 wordt waargenomen vóór het einde van de legislatuur weg te werken. Dit wordt in 2015 en 2016 onder meer concreet mogelijk door:

- een indexsprong in 2015
- de lastenverlaging vervat in het competitiviteitspact te vervroegen
- een verdere periode van loonmatiging in 2015-2016 (of tot zolang de competitiviteit niet hersteld is)

Het mechanisme van de automatische loonindexering wordt niet op de helling gezet. Dit mechanisme kan eventueel verder worden hervormd.

1.2.1. Herziening van de wet van 1996

De wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen zal worden aangepast zodat:

- de loonkostenhandicap wordt verminderd bij elk IPA met als doel de handicap die opgebouwd werd sinds 1996 weg te werken voor het einde van de legislatuur;
  - de sociale partners bij de bepaling van de maximummarge van de evolutie van de loonkosten niet enkel rekening houden met de vooruitzichten voor de evolutie voor de komende twee jaar, maar ook met de evolutie van de loonkosten die werd vastgesteld in de voorbije twee jaar, waarbij telkens een vergelijking wordt gemaakt met de referentielanden;
  - de loonsubsidies die in aanmerking worden genomen voor het meten van de loonhandicap, bepaald worden bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.
  - de loonnorm het voorwerp uitmaakt van een CAO van de NAR als er een akkoord is met de sociale partners. Bij gebrek aan een interprofessioneel akkoord of een akkoord over het bemiddelingsvoorstel, zal de loonnorm worden bepaald bij in ministerraad overlegd koninklijk besluit;
  - de bepalingen van het artikel 9 van de wet strenger worden gemaakt. Er moet een efficiënt toezicht worden ingevoerd op elke collectieve arbeidsovereenkomst die een hogere loonevolutie dan de loonnorm voorziet of daarin resulteert;
  - er een automatisch correctiemechanisme wordt ingevoerd voor de vastgestelde overschrijdingen.
- de overheidsbedrijven (Belgacom, Bpost,...) zullen voortaan ook onder het toepassingsgebied van de loonnormwet 1996 vallen.

1.2.2. De lasten verminderen

Bovendien zal de regering de vermindering van de werkgeverslasten, waartoe reeds was besloten in het concurrentiepact van de uittreedende regering, uitbreiden.

Vóór het einde van de legislatuur zal ze het basispercentage van de werkgeversbijdragen verminderen met het objectief om een basispercentage van 25% te bereiken. Het is de bedoeling dat geen enkele werkgever er op verliest na deze hervorming, evenwel met inachtneming van de competitiviteitswet (b.v. 450 mio lage lonen). De de facto reeds bestaande tarieven onder de 25% (b.v. lage lonen, hoge lonen, eerste 5 aanwervingen,...) blijven behouden. Dit objectief zal wettelijk verankerd worden.

Het budget voor de forfaitaire structurele vermindering, met inbegrip van de verhogingen die werden besloten in het kader van het competitiviteitspact, zal bijdragen tot deze vermindering van het basistarief.

De maatregelen en de budgetten voor de structurele verminderingen "lage lonen" zullen behouden worden. Het budget voor "hoge lonen" draagt bij aan de vermindering van het basistarief en wel zodanig dat het effectieve tarief voor de lage lonen in elk geval niet toeneemt tegenover de huidige situatie, inclusief de maatregelen van het competitiviteitspact.

De versterking van de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing, die werd besloten in het kader van het competitiviteitspact, ten voordele van het ploegen- en/of het nachtwerk, wordt behouden.

De algemene vrijstelling van bedrijfsvoorheffing van 1% zal omgezet worden in een extra vermindering van het basistarief van de werkgeversbijdragen.

Deze vermindering van het basistarief van de werkgeversbijdragen zal bijdragen tot de versterking van de competitiviteit van de ondernemingen en de aantrekkelijkheid van België voor buitenlandse investeerders.

Om het scheppen van banen in KMO's te bevorderen zal de regering de bijdragevermindering voor de eerste drie aanwervingen versterken en vereenvoudigen.

Er wordt op toegezien dat de door de overheid gefinancierde loonlastenverlagingen effectief leiden tot een overeenkomstige daling van de totale loonkost.

De competitiviteit van de ondernemingen hangt niet enkel af van de loonkost, maar evenzeer van andere kostencomponenten, zoals de energiekost. De maatregelen daarover komen elders aan bod.

1.3. De werkloosheidsvallen wegwerken

Arbeid moet beter beloond worden. De werkloosheids- en inactiviteitsmoeten worden weggewerkt. Het nettoloon van de werknemer zal verhoogd worden door een daling van de fiscale en sociale lasten die van het brutoloon worden afgehouden.

Deze lastenvermindering zal bijdragen tot de ondersteuning van de consumptie, en zorgt ervoor dat het verschil tussen de vervangingsinkomens en de laagste inkomens uit arbeid groter wordt.

1.4. Modernisering van de arbeidsmarkt / Loopbanen

De vereenvoudiging en de modernisering van de reglementering wordt na advies van de sociale partners voortgezet, zoals onder meer een meer flexibele arbeidsorganisatie en arbeidstijd, zoals de annualisering van de arbeidstijd, deeltijds werken, overuren en glijdende arbeidsuren.

Na advies van de sociale partners wordt een nieuw loopbaanmodel ingevoerd dat de bedrijven meer soepelheid biedt bij de arbeidsorganisatie enerzijds en de werknemers een beter evenwicht tussen werk en privéleven anderzijds. In het nieuwe model zullen de werknemers een loon ontvangen dat meer overeenstemt met hun competenties en productiviteit, in plaats van een loutere lineaire toename in functie van leeftijd en anciënniteit.

De hiervoor noodzakelijke herziening van de loonbarema's, die vervolgens geleidelijk kunnen worden ingevoerd, moet in samenhang met de vermindering van het aantal paritaire comités worden afgerond.

In dit loopbaanmodel, dat rekening zal houden met de maatregelen genomen in het kader van de pensioenhervorming, zal plaats worden ingeruimd voor voortgezette opleiding en voor stages tijdens en na de schoolopleiding, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de deelstaten.

De regering zal, na advies van de sociale partners, voorstellen doen om:

- meer soepelheid in de loopbaanspreiding mogelijk te maken. Deze soepelheid is noodzakelijk om onze bedrijven in staat te stellen om zich gemakkelijker aan de schommelingen van de economische conjunctuur aan te passen. Ze is ook nuttig voor werknemers die werk en privéleven beter met elkaar willen verzoenen;
- een "loopbaanrekening" in te voeren die de werknemers in staat stelt om tijd en/of een loon te accumuleren. Zij kunnen deze tijd en/of dit loon vervolgens gebruiken om hun loopbaan tijdelijk te onderbreken, om de overgang tussen twee banen te overbruggen (als aanvulling bij hun werkloosheidsuitkering) of om hun wettelijk pensioen aan te vullen; in deze spaarrekening kunnen het tijdskrediet, de loopbaanonderbreking en alle soortgelijke stelsels worden geïntegreerd.

- de collectieve arbeidsovereenkomst over telewerk te herzien voor de ontwikkeling van deze werkmodus die een beter evenwicht tussen privé- en beroepsleven toelaat en een gedeeltelijke oplossing aanbrengt voor de mobiliteitsproblemen;
- de verdere harmonisering van de statuten arbeider en bediende binnen een strikt tijds kader te bewerkstelligen en concrete voorstellen hiervoor uit te werken. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de financiële impact voor alle betrokken actoren. Het gaat onder meer om het gewaarborgd loon, de jaarlijkse vakantie, de tijdelijke werkloosheid en het collectieve arbeidsrecht. Het aantal paritaire comités zal worden verminderd en het sectoraal overleg in de paritaire comités zal worden gemoderniseerd om onder meer rekening te houden met het eengemaakte statuut en de economische sectoren in de 21ste eeuw. In dat kader en op voorstel van de regering wordt de rol van de Fondsen voor Bestaanszekerheid herbekeken vanuit het oogpunt van een versterkte transparantie en met betrekking tot de inning van verplichte bijdragen. De regering zal de sociale partners voorstellen de hervorming van de opzegtermijnen en de schrapping van de proefperiode te evalueren om eventuele hinderpalen in het aanwervingsbeleid te vermijden en de tewerkstelling van werknemers te verzekeren.
- Werknemers moeten zich inschrijven bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten binnen de maand nadat de opzeg is ingegaan. Dit is een voorwaarde om te kunnen genieten van de werkloosheidsuitkering.
- de modaliteiten onderzoeken om het krediet van studentenarbeid van 50 dagen te berekenen in uren om zo meer soepelheid te bieden aan studenten en hun werkgevers, zonder dat de mogelijkheid tot de controle hierop in het gedrang komt;
- het stelsel van de havenarbeid in overleg met de sociale partners te moderniseren;
- het regelgevend kader inzake sluiting van ondernemingen en collectief ontslag wet Renault aanpassen met het oog op kortere procedures om sneller duidelijkheid te bieden in het belang van de betrokken onderneming en werknemers. In het geval van een herstructurering kan een sociale bemiddelaar de eerste fase afsluiten.

1.5. Tijds krediet en loopbaanonderbreking

De verschillen tussen het tijds krediet en loopbaanonderbreking van de privésector, de publieke sector en de non-profitsector worden in kaart gebracht. Er wordt een traject uitgewerkt om de verschillende stelsels tegen 1 januari 2020 volledig met elkaar gelijk te schakelen.

De uitkering voor het niet-gemotiveerd tijds krediet en loopbaanonderbreking wordt geschrapt. De uitzonderlijke landingsbanen tussen 50 en 54 jaar doven uit en de grens van 55 jaar wordt voor eerste aanvragen vanaf 1 januari 2015 op 60 jaar gebracht.

Deze regering engageert zich ertoe de bestaande thematische verlopen, gemotiveerd tijds krediet en loopbaanonderbreking – ouderschapsverlof, zorgverlof en palliatief verlof – te behouden. De controle op de motieven en de loopbaanvoorwaarden worden versterkt.

1.6. Loopbaaneinde

De gemiddelde effectieve uittredeleeftijd bedraagt 59,3 jaar in België, 61,7 jaar in Duitsland en 62,8 jaar in Nederland. De regering streeft naar een geleidelijke verhoging van de effectieve loopbaanduur, stapsgewijs naar 45 jaar.

De herzieningen van de laatste legislatuur, die de leeftijd van vervroegde pensionering en van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) hebben opgeschoven, vormen een stap in de goede richting, maar overeenkomstig de aanbevelingen van de Europese Raad zullen bijkomende maatregelen worden genomen om het verlaten van de arbeidsmarkt te vertragen.

De nieuwe pensioenhervorming, die de regering in overleg met de sociale partners zal opstarten, moet aan deze doelstelling beantwoorden.

Ze zal de inspanningen van de vorige regering voortzetten om het gebruik van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag SWT te verminderen.

Vanaf 1 januari 2015 wordt de leeftijdsvoorwaarde voor alle nieuwe algemene CAO's SWT en CAO 17 verhoogd van 60 naar 62 jaar voor de nieuwe instromers. Werknemers die reeds in opzeg geplaatst zijn uiterlijk op datum van (31/10/2014) kunnen nog een beroep doen op de huidige voorwaarden.

Vanaf 1 januari 2017 wordt de leeftijdsvoorwaarde voor SWT in geval van ondernemingen in moeilijkheden/herstructurering verhoogd naar 60 jaar voor de nieuwe instromers. Werknemers van bedrijven die op basis van hun erkenning als onderneming in moeilijkheden/herstructurering afgeleverd op uiterlijk (31/12/2016) kunnen nog een beroep doen op de huidige voorwaarden.

Vanaf 1 januari 2015 wordt de leeftijdsvoorwaarde voor SWT van de stelsels 33 jaar beroepsverleden (zware beroepen) en 40 jaar beroepsverleden (lange loopbaan) verhoogd naar 58 jaar voor de nieuwe instroom. Op 1 januari 2017 wordt de leeftijdsvoorwaarde verder verhoogd naar 60 jaar. Werknemers die reeds in opzeg geplaatst zijn uiterlijk op (30/10/2014) kunnen nog een beroep doen op de huidige voorwaarden.

1.7. Deelname aan de arbeidsmarkt aanmoedigen

De regering zal de versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen, die door de vorige regering werd ingevoerd, voortzetten.

De definitie van 'passende dienstbetrekking' zal worden aangepast om meer rekening te houden met de competenties van de werkzoekende en zij zal na evaluatie herzien worden om de arbeidsmobiliteit aan te moedigen.

Er wordt een federaal kader uitgewerkt voor de invoering van een

gemeenschapsdienst voor langdurig werkzoekenden. Dit wordt uitgevoerd in een samenwerkingsakkoord met de Gewesten. Dit kader moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De gemeenschapsdienst bestaat uit twee halve dagen per week;
- De uitoefening van de gemeenschapsdienst mag de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt niet verminderen;
- De gemeenschapsdienst moet worden ingepast in een traject naar werk;
- De Gewesten krijgen de mogelijkheid om langdurig werkzoekenden die een aangeboden gemeenschapsdienst weigeren, te schorsen.

De IGU-toeslag voor deeltijds werkenden wordt opnieuw berekend zoals voor 2008. Na 2 jaar deeltijds werken met IGU-toeslag, wordt deze toeslag met 50% verminderd. Er wordt geëvalueerd in welke mate deze maatregel de uitstroom naar werk dan wel de terugkeer naar de volledige werkloosheid stimuleert.

De regering zal de werkloosheidsreglementering aanpassen, met betrekking tot de werkzoekenden die:

- na meer dan twee jaar werkzoekend te zijn, prestaties leveren ten dienste van de samenleving met behoud van hun recht op werkloosheidsuitkeringen;
- een opleiding volgen in een knelpuntberoep of die een bedrijfsstage voltooien.

Vanaf 1 januari 2015 wordt voor de nieuwe instroom onder de leeftijd van 21 jaar het recht op een inschakelingsuitkering gekoppeld aan een minimale diplomavereiste. Deze extra voorwaarde geldt zolang de betrokkene de leeftijd van 21 jaar niet heeft bereikt.

De maximale leeftijd in de inschakelingsuitkering wordt verlaagd naar 25 jaar.

De actieve en passieve beschikbaarheid van werklozen voor werk wordt uitgebreid tot 65 jaar.

De anciënniteitstoeslag voor oudere werklozen wordt afgeschaft voor de nieuwe instromers vanaf 1 januari 2015.

De regering zal overleg plegen met de deelstaten om ervoor te zorgen dat de werkloosheidsreglementering zo goed mogelijk de gewestelijke beleidslijnen op het vlak van tewerkstelling ondersteunt.

1.8. Re-integratie van personen die arbeidsongeschikt zijn

De regering zal een grondige hervorming doorvoeren van de verzekering arbeidsongeschiktheid. De hervorming zal focussen op het bevorderen van de re-integratie van de betrokkenen. Het uitgangspunt hierbij is dat wordt uitgegaan van wat de betrokkene nog kan en niet alleen van wat hij niet meer kan.

Ze wil ook een herintegratieprogramma voor de terugkeer naar werk opzetten en specifieke opleidingsmogelijkheden versterken om zo een snellere herintegratie op de arbeidsmarkt te bevorderen. Ze zal aan de sociale partners en actoren in de NAR en binnen het RIZIV vragen om overleg te plegen over de aspecten die tot hun competentie behoren.

Ten laatste 3 maanden na de start van de arbeidsongeschiktheid wordt een re-integratieplan en voor wie het nodig is tevens een tijdelijk herinschakelingstraject opgemaakt met prioritair aandacht voor de (rest)mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Daarbij zal een multidisciplinaire aanpak centraal staan, met betrokkenheid van alle actoren. Hiertoe zal ook een elektronische communicatietool worden ontwikkeld. De regering onderzoekt hoe voor al deze betrokken actoren een responsabiliserend systeem kan worden uitgewerkt. Daarnaast zullen regelmatige opvolgingsgesprekken worden georganiseerd, waarbij de voormalige werkgever en de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst betrokken worden.

Vandaag bestaat het belangrijkste instrument voor professionele re-integratie uit de mogelijkheid voor personen met een arbeidsongeschiktheid van minstens 50% om gedeeltelijk het werk te hervatten. De regering zal onderzoeken in welke mate deze mogelijkheid kan worden uitgebreid naar personen met een lager percentage van arbeidsongeschiktheid. Daarbij moet een inactiviteitsval worden vermeden, zodat voltijds re-integratie steeds lonend blijft.

De samenwerkingsakkoorden tussen het RIZIV en de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling zullen worden uitgevoerd en versterkt om specifieke opleidingsmogelijkheden en begeleiding te voorzien voor de professionele re-integratie van arbeidsongeschikten.

De regering zal de mogelijkheid onderzoeken van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.

De regering zal ervoor zorgen dat personen met een beperking dezelfde mogelijkheden krijgen op integratie op de arbeidsmarkt dan arbeidsongeschikten. De regering zal de toename van het aantal arbeidsongeschikten met psychische pathologieën onderzoeken en objectiveren. Tevens zal werk gemaakt worden van het ontwikkelen van guidelines voor de evaluatie van arbeidsongeschiktheid, onder meer op het vlak van onverklaarde lichamelijke klachten en psychische aandoeningen teneinde een eenvormige beoordeling van de arbeidsongeschiktheid te verzekeren. Hiertoe zal een raad voor medische evaluatie worden ingesteld.

Tenslotte zullen de procedures inzake erkenning, evaluatie, controle en activering van werknemers en ambtenaren sterker op elkaar worden afgestemd. Aan de definitief ongeschikt verklaarde ambtenaren worden meer kansen geboden om toch opnieuw aan de slag te gaan.

Om onnodige administratiekosten te vermijden zal de regering prioritair werken aan een responsabilisering van de administratieve structuren voor de sectoren arbeidsongeschiktheid, personen met een beperking en beroepsziekten

De regering zal de procedure voor de toekenning van de uitkeringen in het stelsel van de RIZIV-uitkeringen verstrengen en de controle op de toepassing van de uitkeringsvoorwaarden versterken en frequenter maken.

De periode van gewaarborgd loon bij arbeidsongeschiktheid wordt op 2 maand gebracht. Zo worden werkgevers geresponsabiliseerd en krijgen ze de mogelijkheid om via preventieve maatregelen en aangepast werk, te vermijden dat de werknemers definitief de arbeidsmarkt verlaten en arbeidsongeschikt blijven.

1.9. De arbeidsmarkt inclusief maken

De regering stimuleert de gelijkheid van kansen op de arbeidsmarkt. Zij zal in het bijzonder oog hebben voor gendergelijkheid, personen met een migratie-achtergrond en personen met een arbeidshandicap. De regering verhoogt de participatie van ouderen en voert de strijd tegen de jeugdwerkloosheid op.

De toegang tot werk en loon die in verhouding tot de competenties staan, blijft immers moeilijker voor bepaalde kansengroepen zoals vrouwen, werknemers van buitenlandse afkomst of personen met een beperking.

De regering wenst beter rekening te houden met de genderdimensie op de arbeidsmarkt en zal hierbij bijzonder aandacht besteden aan de loonkloof, het verzoenen van werk en privéleven, de strijd tegen het glazen plafond en meer algemeen aan zowel de verticale als horizontale segregatie van de arbeidsmarkt. Verder zal het vrouwelijk ondernemerschap worden aangemoedigd.

De regering zal de “best practices” steunen om de toegang van vrouwen tot bestuurs- en directiefuncties van de Belgische bedrijven te bevorderen. In het bijzonder zal worden onderzocht hoe een pensioensplit van het wettelijk en aanvullend pensioen kan worden doorgevoerd bij gehuwde en wettelijk samenwonende koppels

Om de beroepsactiviteit van personen met een handicap en hun partner te bevorderen, zal de regering, rekening houdend met de budgettaire ruimte, de mogelijkheden uitbreiden om een integratie-tegemoetkoming te combineren met beroepsinkomsten, ongeacht of ze ontvangen worden door de persoon met een handicap (prijs van de arbeid) of door zijn/haar echtgeno(o)t(e) (prijs van de liefde).

Zij zal op dezelfde manier en rekening houdend met de budgettaire ruimte de plafonds voor de toegelaten beroepsinkomsten in aanvulling op een arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitsuitkering verhogen.

Zowel in de private als in de publieke sector moet er een divers en niet-discriminerend personeels- en aanwervingsbeleid gevoerd worden.

Voor de overige maatregelen met betrekking tot de bevordering van de tewerkstelling van kansengroepen verwijzen we naar de hoofdstukken gelijke kansen en openbaar ambt.

1.10. KMO's: Ondernemen alle kansen geven

Ondernemers zijn mensen die risico's nemen. Wie onderneemt, creëert meerwaarde voor zichzelf en voor anderen, de basis van welvaart en welzijn.

Daarvoor verdienen zij respect en waardering. Ook zij die mislukken in hun opzet en opnieuw willen (her)beginnen.

De overheid moet mensen die ondernemen aanmoedigen. Een slanke en efficiënte overheid heeft bovenal een ondersteunende rol te vervullen. Het is dus niet de ambitie van de overheid om zelf te ondernemen, maar om een kader te creëren waarbinnen ondernemerschap alle kansen krijgt. Een structurele verlaging van de administratieve lasten is daarom prioritair.

KMO's zijn de ruggengraat van onze economie. Tussen 2002 en 2010 werd 85% van de nieuwe banen door KMO's gecreëerd, jobs in eigen streek, die sterk lokaal zijn ingeplant, binnen KMO's die vaak familiaal beheerd worden en niet delokaliseerbaar zijn.

Om de groei en de jobcreatie te bevorderen zijn bijgevolg gerichte beleidsmiddelen nodig die specifiek het concurrentievermogen van de KMO's ondersteunen.

KMO's moeten het voorwerp uitmaken van een beleid dat gericht is op lagere arbeidskosten en een lastendaling die tot meer werkgelegenheid leidt. Om al deze objectieven te realiseren zal de regering een KMO-plan uitwerken.

1.10.1. Elektronische handel

Er wordt een verzelfstandigd platform voor elektronische handel ontwikkeld in samenwerking met de vertegenwoordigers van de verschillende sectororganisaties. Dit platform bereidt een ondersteunend kader voor teneinde de ontwikkeling van 'e-commerce' alle kansen te geven. Dit kader is erop gericht om onze structurele handicaps ten opzichte van het buitenland weg te werken. We denken daarbij aan:

- de creatie van een gelijk Europees speelveld op vlak van productveiligheid
- initiatieven voor een betrouwbaar online betaalplatform dat alle binnenlandse retailers kunnen accepteren
- Een onderzoek van de wetgeving inzake nachtarbeid om het nachtelijk voorbereiden van verzendingen concurrentieel te maken met de buurlanden.
- De verbetering van de online veiligheid door een betere opvolging van klachten (hacking, phishing, kredietkaartfraude).
- Een onderzoek naar de haalbaarheid van een volledig dekkend en meer frequent gebruikt ADR- systeem (alternatieve geschillenbemiddeling) zodat een onderling vergelijk vlotter buiten de rechtbank gevonden wordt.

1.10.2. Horeca

De horecasector heeft af te rekenen met een aantal uitdagingen die te maken hebben met de versoepeling van het systeem van occasioneel werk, de invoering van de geregistreerde elektronische kassa, de fiscaliteit, de administratieve vereenvoudiging en de volksgezondheid.

De regering zal in overleg met de sector, in overeenstemming met de Europese regelgeving en in het globale kader van het beleid van de regering met het oog op de vermindering van de arbeidskosten, een korting toekennen op de arbeidskosten die op de arbeidsintensieve sector inzake de overuren (180 u naar 360 u, en arbeidsrechtelijk van 143 naar 250 u). Daarnaast wordt ook de Gelegenheidsarbeid hervormd: de grens van 100 dagen wordt op 200 dagen gebracht. Werknemers die

minimaal een 4/5 job hebben bij een andere werkgever krijgen de mogelijkheid in de horeca bij te verdienen aan netto + 25% werkgeversbijdragen. Deze maatregelen worden uitgevoerd in de loop van 2015, zodat de controle via de geregistreerde kassa kan verlopen.

De regering zorgt voor een administratieve vereenvoudiging voor de sector, onder andere betreffende de sociale documenten, zoals de onmiddellijke aangifte van tewerkstelling (DIMONA).

De regering onderzoekt met de betrokken sectoren hoe er meer transparantie kan komen inzake de prijsvorming van brouwerijcontracten en duidelijkheid over de specifieke rol van de leverancier, de verhuurder dan wel de financier met als oogpunt de vrijheid van de ondernemer niet te beletten bij het aanbieden van producten.

De regering onderzoekt alle aspecten van de mogelijke uitbreiding van het nieuw stelsel van Gelegenheidsarbeid voor de horeca naar de handel en bouwsector.

Zoals ook voor alle andere sectoren zal de regering erop toezien dat er een charter wordt opgesteld en ondertekend tussen de diverse inspectiediensten en de vertegenwoordigers van de sector. Hierin zal onder andere worden opgenomen dat bij controles de goede werking van de zaak en de klanten moeten worden gerespecteerd evenals de correcte behandeling van personeel en eigenaars van de zaak. Prioriteit moet worden gegeven aan structurele problemen en niet aan fouten die te goeder trouw zijn gemaakt.

Controles van verschillende inspectiediensten worden zoveel mogelijk in één inspectie die op éénzelfde moment wordt uitgevoerd. Bij problemen moeten inspecteurs probleemoplossend coachen. Opeenvolgende negatieve resultaten moeten leiden tot duidelijke sancties.

1.10.3. Financiering van ondernemingen

Aangezien liquiditeits- en financieringsproblemen cruciaal zijn voor ondernemingen zal de regering een reeks maatregelen nemen om:

- de wetgeving op de betalingstermijnen aan te scherpen
- de summiere rechtspleging om betaling te bevelen te hervormen
- de nieuwe wetgeving op de relaties tussen banken en ondernemingen te evalueren in overleg met FEBELFIN en de organisaties van de middenstand.

Daarnaast onderzoekt de regering :

- de invoering van de wettelijke schuldvergelijking naar Nederlands model
- de uitbreiding van het gebruik van een derdenrekening naar iedere onderneming die een voorschot ontvangt van zijn klanten
- de uitbreiding van de toegang tot het centraal bankregister in het kader van beslag naar iedere schuldeiser

- de integratie van de faillissementsberichten en de collectieve schuldenregelingen in het publiek toegankelijk deel van het centraal beslagregister

1.10.4. Vereenvoudiging van KMO-wetgeving

De regering bekijkt met een open geest en in overleg met de zelfstandigenorganisaties de bestaande KMO-reglementering en evalueert deze voortdurend.

1.11. Administratieve vereenvoudiging

De administratieve lasten werden voor het jaar 2012 op 5,13 miljard euro of 1,37% van het BBP geraamd.

De doelstelling is om de administratieve lasten met 30% te verminderen.

De regering zal een plan voor de vereenvoudiging van de administratieve lasten die op de bedrijven wegen opstellen en toepassen. Het betreft bijvoorbeeld de veralgemening van de elektronische facturatie en de vereenvoudiging van de toepassing van de fiscale en sociale wetgeving.

1.11.1. De elektronische facturatie

De elektronische facturatie vormt immers een substantieel competitief voordeel voor onze ondernemingen op internationaal vlak. Daarom dient ze nog meer te worden gebruikt.

Meer in het bijzonder voor wat betreft de overheid moet het lopende pilootproject tot alle departementen uitgebreid worden zodat deze de elektronische facturen van hun leveranciers via Fedcom kunnen ontvangen en behandelen. De elektronische facturatie zal voor de overheid verplicht worden vanaf 2016.

Om het leven van de ondernemingen te vereenvoudigen, dient gelijktijdig te worden gewaarborgd dat de leveranciers van de overheid hun facturen via hetzelfde elektronisch platform kunnen doorzenden, ongeacht of de bestemming de federale, de regionale of de lokale overheid is.

Tezelfdertijd zal de federale overheid ertoe aangezet worden om een elektronische factuur van haar leveranciers te eisen.

Tenslotte zullen aanmoedigingsacties ondernomen worden om het gebruik van de elektronische facturatie binnen de KMO's te bevorderen en te bevorderen.

1.11.2. Optimalisatie van de Kruispuntbank van Ondernemingen

De regering wenst de opdrachten van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) te versterken, zodat de KBO de enige administratieve gesprekspartner van de KMO's en van de Gewesten wordt. Een document dat aan de KBO werd bezorgd, zal niet meer aan een andere overheidsorganisatie moeten worden bezorgd.

De kwaliteit van de gegevens van de KBO dient verder te worden verbeterd om er een performant en toegankelijk instrument van te maken, het gebruik ervan te verhogen en daardoor het only once beginsel te concretiseren

Aan de andere kant en voor zover alle ondernemingen en alle zelfstandigen in de KBO zijn opgelijst, zullen deze een e-mailadres moeten melden dat dan als officieel adres zal worden erkend en dat wettelijk hetzelfde zal zijn als het fysieke adres van de maatschappelijke zetel.

Bovendien moet de informatie in de KBO het voor de gebruikers mogelijk maken om gemakkelijk vast te stellen of de ondernemingen al dan niet aan de vereiste ondernemingsbevoegdheden voldoen.

1.11.3. KMO-test

In het kader van “Think Small First” zal de nagestreefde vereenvoudiging worden bereikt door de omzetting van de bestaande richtlijnen voor de Europese “KMO-test”: de toepassing van vrijstellingen wanneer dit opportuun is, de invoering van langere termijnen voor het in overeenstemming brengen, de toepassing van verlaagde of nultarieven, het invoeren van de verplichting om vereenvoudigd te rapporteren en de uitvoering van specifieke informatiecampagnes.

De regering onderzoekt of de bestaande RIA-test alle componenten van de Europese KMO-test implementeert (de toepassing van vrijstellingen wanneer dit opportuun is, de invoering van langere termijnen voor het in overeenstemming brengen, de toepassing van verlaagde of nultarieven, de uitvoering van specifieke informatiecampagnes).

De administratieve formaliteiten zullen verminderd worden om te garanderen dat de KMO's gemakkelijk toegang krijgen tot overheidsopdrachten.

1.11.4. Only once

Om het leven van de ondernemingen te vergemakkelijken door te vermijden dat ze informatie moeten versturen waarover de federale overheid al beschikt, zullen ze aangemoedigd worden om, als dit nog niet verplicht is, enerzijds de verklaring op erewoord te gebruiken en anderzijds de informatie en documenten waarop de verklaring op erewoord betrekking heeft elektronisch via het Telemarc systeem te consulteren.

1.11.5. Overheidsopdrachten

Bovendien zijn de KMO's zelden op de hoogte van het openen van overheidsopdrachten. Teneinde de ondernemingen gemakkelijker toegang te geven tot overheidsopdrachten zullen degenen die voor een bepaald type van overheidsopdrachten belangstelling hebben getoond, de betreffende lastenkohieren elektronisch ontvangen. De systematische bekendmaking van de aankondigingen van opdrachten op de bestaande elektronische portaalsites “overheidsopdrachten” zal aangemoedigd worden.

De boekhoudingswetgeving voor bedrijven zal worden vereenvoudigd, maar wel met behoud van de verplichting tot publicatie van een jaarrekening. Met betrekking tot de jaarrekening is het nodig regels te voorzien die rekening houden met KMO's en die het only once principe respecteren, vooral voor aspecten met betrekking tot de sociale balans. De jaarrekeningen zullen elektronisch verstuurd kunnen worden, waardoor de publicatiekosten met de helft dalen.

Het is van belang te vermijden dat de economische actoren worden geconfronteerd met gelijkaardige of overtollige verzoeken of eisen van verschillende administraties die onder een gelijk of verschillend (federaal, regionaal, lokaal) beleidsniveau ressorteren. Daartoe dient een uitgebreide samenwerking tussen de federale regering en de gewesten en gemeenschappen te worden voorzien

Tenslotte is de complexiteit van de wetgeving een belangrijke bron van administratieve lasten voor de ondernemingen. Het is dus noodzakelijk om een ex post analyse van de wetgevingen en van de administratieve voorschriften te voorzien.

De regering evalueert en rationaliseert het takenpakket van de federaal erkende ondernemersloketten met het oogpunt de administratieve kostprijs voor ondernemingen te doen dalen.

Tegelijk voorzien we in uitvoering van de WCO-wet een reglementair kader voor de private begeleidende organisaties. Zij staan het dichtst bij de ondernemer en krijgen vaak meer vertrouwen van de onderneming dan ambtelijke overheidsinitiatieven.

De regering snoeit in het aantal door de overheid uitgevoerde NIS- enquêtes.

1.12. Een proactief beleid voor het vermijden van faillissementen en het herstarten na faillissement

Momenteel kan 15% van de stopzettingen van bedrijvigheid beschouwd worden als een faillissement. Vooral KMO's worden getroffen door faillissementen. 8 op 10 van de banen die verloren gaan door faillissementen sneuvelen in bedrijven met minder dan 50 werknemers. In 2013 gingen 12.306 bedrijven failliet in België. Dit is een nieuw absoluut jaarrecord en een stijging met meer dan 11% ten opzichte van het vorige record, in 2012 (11.052 faillissementen). Bij deze faillissementen gingen in totaal 27.912 banen verloren (+ 5,61%).

De regering zal een voorafgaande opportuniteitstoets door de Kamers voor handelsonderzoek verplichten wanneer bedrijven een beroep willen doen op de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen. Daarnaast wordt deze wet in zijn geheel geëvalueerd.

Tegelijk mag degene die durft ondernemen in geen geval gestigmatiseerd worden. In België worden gefailleerden vaak gestigmatiseerd. Behalve bij oplichting zal de ondernemer altijd leren uit zijn ervaring en sterker staan om toekomstige uitdagingen aan te gaan.

De "tweede kans"-voorzieningen voor ondernemers die vrijwillig een niet-leefbare activiteit hebben stopgezet, zullen worden uitgebreid, met name via een aanpassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de faillissementen aan de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen en de verschoonbaarheid van de gefailleerde.

Lerend uit de goede praktijken van het verleden, onderzoekt de regering onderzoekt in overleg met FEBELFIN mogelijkheden om de kredietverlening vlot te trekken voor herstartende ondernemers.

1.13. De landbouw, een volwaardige economische sector

Aangezien de landbouwmateries grotendeels geregionaliseerd zijn, zal de regering binnen haar bevoegdheden de capaciteit om prijzen, kosten en marges te analyseren. en het prijzenobservatorium behouden. De strijd tegen prijsvolatiliteit zal prioritair zijn. De regering zal waken over de duurzaamheid van fiscale vrijstellingsmaatregelen van de steun van het GLB en onderzoekt of voor de sector een Carry back regeling voor verliezen als gevolg van weersomstandigheden kan geïmplementeerd worden. Met respect voor de gesloten en toekomstige samenwerkingsakkoorden zal de tijd haar vertegenwoordigende rol in de Europese Landbouwrade vervullen.

Inzake veiligheid van de voedselketen zal de regering toezien op een hoog niveau van voedselveiligheid, een beleid van resultaatsverbintenis eerder dan middelenverbintenis voeren en bijzondere aandacht besteden aan kleinere operatoren in de keten. Het controlebeleid blijft behouden, maar zal steeds meer vergezeld worden door een beleid van begeleiding, opvoeding en informatie. De vereenvoudiging en verlichting van de administratieve lasten van de operatoren, alsook de versterking van de diensten die hen moeten ondersteunen (onder andere inzake export) zullen prioriteiten zijn. Op Europees niveau zal de regering pleiten voor het behoud van een brede beslissingsbevoegdheid van de lidstaten en voor uniforme toepassing in de EU van de genomen maatregelen.

De strijd tegen fraude en voedselverspilling zal een prioriteit zijn, zowel op Belgisch als Europees niveau.

2. PENSIOENHERVORMING

De inspanningen dienen te worden aangevuld met structurele hervormingen die voldoende bijdragen tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn, inzonderheid via een hervorming van de pensioenen uitgevoerd met het rapport van de expertengroep voor de hervorming van de pensioenen 2020-2040 als wetenschappelijke basis, evenals een loopbaanhervorming. Deze hervormingen zullen in werking treden tussen nu en 2030.

De vergrijzing, ontgroening en verzilvering stellen het vertrouwen van de burgers in de houdbaarheid van het pensioenstelsel op de proef. Er is nood aan een nieuw sociaal contract over de leeftijdscohortes heen, het toonbeeld van een sterke intergenerationele solidariteit. De regering zal daarom een nieuwe pensioenhervorming uitwerken, op basis van de tien principes uit het rapport van de Commissie Pensioenhervorming 2020-2040 en hierover intensief overleg plegen met de sociale partners. Om de financiële en sociale duurzaamheid van het pensioensysteem te verzekeren, zal de regering deze tien principes vertalen in tien werkterreinen. De regering zal tijdens deze legislatuur de omschakeling naar een puntensysteem voor de pensioenberekening uitwerken. Hervormingen zullen steeds hand in hand gaan met voldoende lange overgangsperiodes.

De regering zal, in overleg met en na advies van de sociale partners, enerzijds noodzakelijke structurele hervormingen en anderzijds specifieke maatregelen nemen om langer werken mogelijk te maken.

De regering zal een adviserend Nationaal Pensioencomité oprichten, dat zal instaan voor de voortdurende en systematische opvolging van de sociale en financiële houdbaarheid van de drie stelsels. Het Nationaal Pensioencomité zal tripartite worden samengesteld, en bestaat uit vertegenwoordigers van de federale regering, vertegenwoordigers van de sociale partners, van de werknemers en de zelfstandigen, vertegenwoordigers van de representatieve ambtenarenvakbonden en vertegenwoordigers van de diverse overheidsniveaus. Het Nationaal Pensioencomité zal ondersteund worden door een Kenniscentrum voor de Pensioenen dat zal functioneren in de vorm van een shared service center ontwikkeld door de drie pensioeninstellingen. Aan de Commissie Pensioenhervorming 2020-2040 wordt gevraagd om te fungeren als Academische Raad van het Kenniscentrum en het Nationaal Pensioencomité. Het Federaal Planbureau, de Studiecommissie voor de Vergrijzing en de universiteiten worden nauw betrokken bij de werkzaamheden van het Kenniscentrum.

Het Nationaal Pensioencomité en het Kenniscentrum worden 5 jaar na de implementatie van het puntensysteem geëvalueerd.

2.1 Actief ouder worden

2.1.1 Korte en middellange termijn: uitstellen van de pensionering

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “Vooraf vastgelegde spelregels die evenwichten verzekeren en een sterke betrokkenheid van de sociale partners, moeten daarbij hand in hand gaan.”

De regering zal de voorwaarden om het pensioen op te nemen aanpassen.

Vervroegd pensioen

In 2015 en 2016 wordt het reeds voorziene groeitraject voor leeftijds-en loopbaanvoorwaarden voor het vervroegd pensioen behouden. Vervolgens stijgt de loopbaanvoorwaarde naar 41 jaar in 2017 en 42 jaar in 2019.

De leeftijd waarop men het vervroegd pensioen wordt opgetrokken naar 62,5 jaar in 2017 en naar 63 jaar in 2018.

Wettelijk pensioen

Mensen met een kortere loopbaan dan 45 jaar kunnen kiezen om op 65 jaar met pensioen te gaan of om langer te werken.

Om het pensioensysteem op middellange en lange termijn financieel gezond te maken, zijn structurele pensioenhervormingen nodig, zoals ook de Pensioencommissie aanbeveelt. De wettelijke pensioenleeftijd wordt in 2025 verhoogd naar 66 jaar en zal in 2030 67 jaar bedragen, overeenkomstig het rapport van de expertengroep. De modaliteiten ervan zullen onderwerp uitmaken van besprekingen in het Nationaal Pensioencomité.

De voorzetting van de beroepsactiviteit na het bereiken van de referentieloopbaan zal, op dezelfde manier in de drie pensioenstelsels, toelaten om bijkomende pensioenrechten op te bouwen. Dat wil zeggen dat het principe van eenheid van loopbaan progressief wordt afgeschaft zodat wie langer dan 14.040 dagen werkt, pensioenrechten blijft opbouwen. Er zal onderzocht worden of een retroactieve toepassing van de wet-Stevelyndck vanaf 2003 op aanvraag mogelijk is.

Het recht op economische werkloosheid evenals arbeidsongeschiktheidsuitkeringen kan worden geopend voor mensen die blijven werken na 65 jaar. De voorwaarden voor toekenning zullen worden bepaald door de regering.

Maxima inzake toegestane arbeid

Conform de voorstellen van de Pensioencommissie zullen de maxima inzake toegestane beroepsinkomsten, in cumulatie met een na de wettelijke pensioenleeftijd of 45 jaar loopbaan ontvangen rustpensioen, worden afgeschaft.

De in cumulatie met een rustpensioen ontvangen beroepsinkomsten zullen geen enkel bijkomend recht ten aanzien van het wettelijk pensioen openen.

De huidige grenzen zullen behouden blijven in het geval van een vervroegd pensioen. De sanctie voor rust- en overlevingspensioen wordt in verhouding gebracht tot de overschrijding.

Verdere hervorming van de overlevingspensioenen

Vanaf 2025 zal de optrekking van de leeftijd vanaf dewelke het overlevingspensioen wordt toegekend, verder opgetrokken worden naar 55 jaar met een jaar per kalenderjaar.

Uitzonderingen lange loopbaan

Conform de regeling voor het vervroegd pensioen, zullen de loopbaanvoorwaarden voor uitzonderingen voor zeer lange loopbanen opgetrokken worden om in 2019 nog op 60 of 61 jaar met pensioen te kunnen gaan. De loopbaanvoorwaarde zal vanaf 2019 44 jaar bedragen om op 60 jaar met pensioen te gaan en 43 jaar om op 61 jaar met pensioen te gaan.

Overgangperiodes

Wie vóór eind 2016 aan de voorwaarden voldoet om op vervroegd pensioen te vertrekken, behoudt deze voorwaarden ongeacht de latere werkelijke ingangsdatum van zijn pensioen.

De overgangsmaatregelen van de pensioenhervorming van 2011 blijven gelden. Voor de nieuwe hervormingen zal gelden: wie in 2016 net niet aan de loopbaan- en leeftijdsvoorwaarden voldoet, 58 jaar is en onder de oude regeling op één, twee of drie jaar van zijn vervroegd pensioen stond, zou onder de nieuwe regeling in een aantal gevallen drie, vier of vijf jaar langer moeten werken dan voorzien. Daarom is bij wijze van overgangsregeling voorzien dat het aantal bijkomend te werken jaren beperkt is tot twee. Voor personen die in 2016 59 jaar of ouder zijn en zich in dezelfde situatie bevinden, zal het aantal bijkomend te werken jaren beperkt zijn tot één.

In overleg met de sociale partners zullen de begeleidende overgangsmaatregelen van de pensioenhervorming van 2011 op gelijkaardige wijze opnieuw geïmplementeerd worden.

Complement grensarbeid

Belgische pensioenen die betaald worden aan wie in het buitenland werkte zonder dat er bijdragen in België betaald werden, zullen minder genereus worden voor de nieuwe gepensioneerden en op termijn uitdoven. Voor weduwen en weduwnaars wordt er in een uitzondering voorzien. De regering zal het unaniem advies van de

Belgische pensioenen die betaald worden aan wie in het buitenland werkte zonder dat er bijdragen in België betaald werden, zullen minder genereus worden voor de nieuwe gepensioneerden en op termijn uitdoven. Voor weduwen en weduenaars wordt er in een uitzondering voorzien. De regering zal het unaniem advies van de sociale partners hieromtrent uitvoeren.

2.1.2 Lange termijn: automatische aanpassingsmechanismen

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “De sociale performantie en de financiële houdbaarheid van de drie stelsels moet voortdurend opgevolgd worden: indien uit indicatoren blijkt dat doelstellingen niet gehaald worden, dan moeten aanpassingen gebeuren op basis van vooraf vastgelegde principes; waar het mogelijk is, worden automatische aanpassingsmechanismen ingebouwd in het pensioensysteem.”

Pensioenberekening

De regering zal, in nauw overleg met de sociale partners en het Nationaal Pensioencomité een wettelijke basis met inwerkingtreding ten laatste in het jaar 2030 opstellen voor een puntensysteem voor de pensioenberekening, dat een correcte weerspiegeling van opgebouwde rechten is. Dat wil zeggen dat een significante daling van het pensioenbedrag onmogelijk wordt gemaakt. De basis voor dit puntensysteem zal vervat zitten in volgende formule:

Pensioen = (aantal punten) x (waarde van het punt)

Het aantal punten hangt af van de verhouding tussen de eigen beroepsinkomsten of het eigen arbeidsloon en het gemiddelde arbeidsloon van de actieven in het eigen stelsel en van de lengte van de eigen loopbaan ten opzichte van de referentieloopbaan in het eigen stelsel. De referentieloopbaan kan variabel zijn, waarbij wijzigingen zullen leiden tot het behoud van dezelfde uitkeringsratio.

De waarde van het punt is een functie van het gemiddelde arbeidsinkomen van de actieven in het eigen stelsel op het moment van de opname van het pensioen en weerspiegelt derhalve de intergenerationele solidariteit tussen de actieve populatie en de gepensioneerden. Dit wordt gerealiseerd door de herwaardering van de lonen aan de loongroei terug in te voeren op een budgettair neutrale manier.

Het puntensysteem vormt aldus een sociaal contract tussen de actieven en de gepensioneerden waarbij de hoogte van de vervangingsratio van het pensioen niet langer afhangt van de toevalligheid van de economische context (sterke of trage groei van het gemiddeld loon) waarbinnen rechten worden opgebouwd.

Moment van opening van het recht op pensioen

De regering zal een wettelijke basis opstellen met inwerkingtreding ten laatste in het jaar 2030 die automatische aanpassingen van de voorwaarden om het wettelijk en vervroegd pensioen op te nemen, mogelijk maakt. Deze automatische aanpassingen kunnen gebeuren in samenhang met de demografische en financiële evoluties binnen het pensioensysteem (de opaboom) en de stijging van de levensverwachting.

2.2 Pensioenbonus

De pensioenbonus zal afgeschaft worden vanaf 1 januari 2015 voor zij die niet aan de voorwaarden voldoen om hem op te bouwen. De huidige regels zullen behouden blijven voor zij die op dezelfde datum bezig zijn rechten op te bouwen voor de pensioenbonus.

2.3 Specifieke aanpassingen aan de wetgeving van het ambtenarenpensioen

De Pensioencommissie stelt: “De voorwaarden die gesteld worden m.b.t. de lengte van de loopbaan opdat men toegang zou hebben tot het pensioen moeten een eenvormige invulling krijgen over de verschillende stelsels; verschillen inzake de vereiste loopbaan of inzake de leeftijd die toegang geeft tot pensioen, moeten op een objectieve basis kunnen gerechtvaardigd worden.”

De Pensioencommissie stelt tevens: “De berekening van het pensioen moet gebaseerd zijn op het arbeidsinkomen van de hele loopbaan, niet enkel op het einde van de loopbaan.”

De regering zal daarom in nauw overleg met de sociale partners van de publieke sector pensioenhervormingen tot stand brengen die een harmonisering met de wetgeving van de stelsels van de privé-sector beogen.

Via dit overleg zal bepaald worden vanaf wanneer in beide systemen op dezelfde wijze pensioenrechten opgebouwd worden. In elk geval zijn de in het ambtenarenstelsel opgebouwde pensioenrechten verworven.

De volgende aspecten van het ambtenarenpensioen zullen het voorwerp uitmaken van onderhandeling met de sociale partners van de publieke sector :

- De mate waarin een uitfasering met 6 maanden per kalenderjaar van de diplomabonificatie vanaf 2015 mogelijk is voor de loopbaanvoorwaarde voor het vervroegd pensioen.
Het Nationale Pensioencomité zal de uitfasering van de diplomabonificatie voor de berekening van het pensioenbedrag door een regularisatie van de studieperiodes via een persoonlijke bijdrage onderzoeken.
- De loopbaanduur voor de berekening van een volledig pensioen bij voordelige tantièmes. Als deze maatregel wordt genomen zullen pensioenrechten die opgebouwd zijn ingevolge voordelige tantièmes behouden blijven. In de loop van deze legislatuur zal een maatregel worden genomen zodat alle pensioenrechten opgebouwd worden, zowel voor de berekening als voor de toegang tot het vervroegd pensioen, aan tantième 1/60e uitgezonderd bij zware beroepen in de publieke sector (zie 2.4.);
- De regering zal het arrest nr. 103/2014 van het Grondwettelijk Hof van 10 juli 2014 uitvoeren, zodat verschillen in behandeling tussen de pensioenreglementering van het personeel van de geïntegreerde politie en de pensioenwetgeving van het algemeen stelsel die niet objectief te verantwoorden zijn, opgeheven worden. Personeelsleden bij de politie die voor de datum van het arrest (10 juli 2014) hun pensioen hadden kunnen aanvragen, zullen onder de bestaande voorwaarden voor het pensioen blijven vallen. Er zal voor politiepersoneel dat 53 jaar is op 10 juli 2014 in een niet verplichte overgangsregeling voorzien worden via de invoering van een

eindeloopbaanregime (het aanvragen van een aangepaste functie) en, bij gebrek hieraan, een tijdelijke en uitdovende bezoldigde afwezigheid in non activiteit in het statuut van de politie op 58 jaar en ten vroegste vanaf het moment dat ze minder dan 4 jaar van hun mogelijke opname van het vervroegd pensioen verwijderd zijn.

- De gelijkstelling van periodes als contractueel overheidspersoneel voor toekomstige statutaire ambtenaren. Als deze maatregel wordt genomen zullen voor contractueel overheidspersoneel dat benoemd wordt na de datum van het regeerakkoord de contractuele jaren niet langer opgenomen worden voor de berekening van het ambtenarenpensioen, eens men statutair wordt. De tijdelijke en de daarmee gelijkgestelde personeelsleden van het onderwijs blijven onder de toepassing van het overheidspensioenstelsel vallen, gezien het om tijdelijke statutaire personeelsleden gaat. De inwerkingtreding van deze maatregel is gekoppeld aan een tweede pijler pensioen voor contractuelen met een voldoende bijdragenniveau.
- De voorwaarde dat een statutair ambtenaar minimaal vijf effectieve dienstjaren moet hebben om aanspraak te kunnen maken op een wettelijk rustpensioen als statutair ambtenaar wordt opgeheven vanaf 2015.

De regering zal, in overleg met de Gewesten, de Gemeenschappen en de lokale besturen, onderzoeken hoe het ziektepensioen voor ambtenaren kan worden vervangen door arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in het kader van het ziekte- en invaliditeitsstelsel voor werknemers.

In het kader van deze harmonisering zal de regering een begin maken met het samenbrengen van de verschillende pensioendiensten.

2.4 Zware beroepen

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “Verschillen inzake de vereiste loopbaan of inzake de leeftijd die toegang geeft tot het pensioen, moeten op een objectieve basis kunnen gerechtvaardigd worden.”

De regering zal in overleg met de sociale partners specifieke pensioenmaatregelen treffen voor zware beroepen in de privé-sector (werknemers en zelfstandigen) en de openbare sector, op basis van de volgende principes:

- Er zullen objectieve criteria worden opgesteld op basis waarvan een voor herziening vatbare lijst met zware beroepen en preferentiële tantièmes zal worden opgesteld;
- Voordeliger modaliteiten inzake loopbaanvoorwaarden voor het (vervroegd) pensioen en de berekening van het pensioen zullen mogelijk zijn.

Er zullen specifieke maatregelen worden genomen om het mogelijk te maken om de loopbaan verder te zetten nadat men gedurende een bepaalde periode een zwaar

Er zullen specifieke maatregelen worden genomen om het mogelijk te maken om de loopbaan verder te zetten nadat men gedurende een bepaalde periode een zwaar beroep heeft uitgeoefend.

De sociale partners bepalen op interprofessioneel niveau een maximum aantal beroepen dat in aanmerking komt als zwaar beroep.

2.5 Het aandeel van gewerkte periodes in de loopbaan uitbreiden

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “Een sterkere band is nodig tussen effectieve arbeidsprestaties en de hoogte van het pensioen. Maar deze band is niet strijdig met een principe van gelijkstellingen: indien de samenleving van oordeel is dat mensen recht hebben op een uitkering omwille van onvrijwillige werkloosheid, ziekte of invaliditeit, een arbeidsongeval of een beroepsziekte (omdat ze daarvoor niet individueel verantwoordelijk kunnen worden gesteld), of tijdens de moederschapsrust, dan is een gelijkstelling in de berekening van het pensioen legitiem en vanzelfsprekend.”

De regering zal de loonplafonds voor de in aanmerkingname voor het pensioen van gewerkte en niet-gewerkte periodes evalueren, dit om een sterkere band tussen gewerkte periodes en het pensioen te bekomen.

De regering zal bovendien de gelijkstellingen tussen de verschillende pensioenstelsels harmoniseren. Ze zal deze wegen in functie van twee criteria: het al dan niet vrijwillig karakter, enerzijds, en, de maatschappelijke meerwaarde van de periodes die gedekt worden door een gelijkstelling, anderzijds.

De regering zal er zo op toezien dat periodes van ziekte, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, arbeidsongeval, beroepsziekte en moederschapsrust volledig en aan het laatste verdiende loon gelijkgesteld worden.

Gemotiveerd tijdskrediet en loopbaanonderbreking en thematische verloven worden volledig en aan het laatst verdiende loon gelijkgesteld. De gelijkstelling voor niet-gemotiveerd tijdskrediet en loopbaanonderbreking wordt afgeschaft. De gelijkstelling en het recht voor het gemotiveerd tijdskrediet wordt uitgebreid met maximum 12 maanden als het opgenomen wordt voor de volgende motieven:

- om te zorgen voor zijn kind tot de leeftijd van 8 jaar;
- om palliatieve zorgen toe te dienen;
- om een zwaar ziek of gehandicapt gezins- of familielid bij te staan of te verzorgen.

De regering zal het voorstel van de sociale partners uitvoeren dat erin voorziet het minimum aantal dagen voor de berekening van het minimumpensioen vast te leggen op 52 voor de jaren boven de 30 loopbaanjaren.

2.6 Armoedebestrijding bij gepensioneerden en verbetering van de minimumbescherming

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “De minimumbescherming waar gepensioneerden van genieten, moet verbeteren en op een veel eenvoudiger

Om de toegang tot het minimumpensioen te vergroten, zal de regering ervoor zorgen dat voortaan alle gewerkte of gelijkgestelde dagen, ongeacht het stelsel waarin ze gepresteerd worden, een recht zullen geven op een minimumpensioen, op voorwaarde dat minstens een bepaald minimum aantal dagen gepresteerd of gelijkgesteld wordt over de hele loopbaan.

Wie gedurende een volledige loopbaan voltijds heeft gewerkt, moet op die manier recht hebben op een minimumpensioen dat minstens 10 % hoger is dan de armoededrempel. Ook de IGO wordt verder versterkt.

Op die manier zullen de nadelige gevolgen van een gemengde loopbaan werknemer-zelfstandige voor het minimumpensioen worden weggewerkt.

2.7 Een pensioensysteem dat beantwoordt aan gewijzigde maatschappelijke tendensen

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “De gezinsdimensie van de pensioenstelsels wordt gemoderniseerd en eenvormig gemaakt; bij werknemers en zelfstandigen wordt het gezinstarief afgeschaft, na een voldoende lange overgangperiode; vanaf dat moment gelden afgeleide rechten ook voor mensen die wettelijk samenwonen; bij echtscheiding of beëindiging van het wettelijk samenwonen worden de pensioenrechten die opgebouwd worden tijdens het gemeenschappelijke leven opgeteld en gesplitst; de overlijdensdekking wordt billijker gemaakt.”

De regering zal tijdens deze legislatuur, in nauwe samenwerking met het Nationaal Pensioencomité en het Kenniscentrum voor de Pensioenen, onderzoeken op welke manier een modernisering van de gezinsdimensie en een hervorming van afgeleide rechten in het pensioensysteem kunnen worden doorgevoerd. Er zal een wettelijke basis worden gecreëerd met voldoende lange overgangperiodes. Hoe dan ook vindt de inwerkingtreding van deze hervormingen ten vroegste plaats op het moment van inwerkingtreding van het puntensysteem (zie boven).

In het bijzonder zal worden onderzocht hoe het gezinstarief in de stelsels van werknemers en zelfstandigen kan worden aangepast, hoe een pensioensplit van het wettelijk en aanvullend pensioen kan worden doorgevoerd bij gehuwde en wettelijk samenwonende koppels, hoe de berekening van het overlevingspensioen billijker kan worden gemaakt en in welke mate de rechten van wettelijk samenwonenden en gehuwden met elkaar in lijn kunnen worden gebracht.

2.8. Gedeeltelijke opname van het pensioen

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “Gedeeltelijke opname van het pensioen moet mogelijk worden.”

De regering zal daarom onderzoeken hoe een gedeeltelijke opname van het pensioen mogelijk kan worden gemaakt.

2.9. Democratisering van de aanvullende pensioenen

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “Daarnaast is een doordachte strategie nodig m.b.t. de rol van kapitalisatie enerzijds, en de organisatie van aanvullende pensioenen in de tweede pijler anderzijds.”

Parallel met de invoering van een gemengd pensioen (een pensioen van werknemer voor de jaren als contractueel en een overheidspensioen voor de jaren als statutair) zal de regering het huidige rechtskader op het gebied van aanvullend pensioen aanpassen zodat de openbare besturen en de overheidsbedrijven aangemoedigd worden om een aanvullend pensioenstelsel te ontwikkelen bij contractueel overheidspersoneel en een begin maken met de opbouw ervan voor het federaal overheidspersoneel met een voldoende bijdrageniveau.

In overleg met de openbare besturen, zullen ze geleidelijk verplicht worden de uitvoering van hun aanvullende pensioenen aan een pensioeninstelling toe te vertrouwen.

Tevens zullen de fiscale behandelingen van opname van de tweede pijler in rente en in kapitaal beter op elkaar afgestemd worden.

Daarbij zullen de bestaande fiscale voordelen niet verlaagd worden. Bovendien zal een analyse gemaakt worden van de maatregelen die genomen kunnen worden om het aanbod van renteproducten op de markt te stimuleren.

De toepassingsproblemen van de fiscale 80%-regel zullen onderzocht worden. Er zal onderzocht worden om de 80%-grens voor de aanvullende pensioenen tevens uit te drukken in punten.

De 80%-regel zal voortaan berekend worden op basis van identificeerbare parameters die rekening houden met de reeds gepresteerde loopbaan. Om kunstmatige verhogingen van het loon (op het einde van de loopbaan) te voorkomen zal gewerkt worden met een gemiddeld loon over een aantal jaren. De parameters voor de berekening van de nieuwe grens zullen in overeenstemming gebracht worden met de beschikbare informatie in de databank "Opbouw Aanvullende Pensioenen".

De regering zal erop toezien dat een minimum rendementsgarantie blijft bestaan, waarbij er een billijke verhouding moet bestaan tussen deze rendementsgarantie en de reële rendementen. Dit betekent ook dat de minimum rendementsgarantie kan stijgen wanneer de reële rendementen omhoog gaan. Daarbij is het essentieel dat nieuwe toezeggingen voor aanvullende pensioenen opnieuw verzekeraar worden.

Voor zelfstandigen-natuurlijke personen zal de mogelijkheid worden gecreëerd om naast het VAPZ, een tweede pijler te verwerven waarvan de voordelen en grenzen gelijk zullen zijn aan deze voor zelfstandige bedrijfsleiders.

De regering zal aan de sociale partners vragen om te onderzoeken in welke mate een bepaald percentage van de loonstijgingen kan bij akkoord kan worden aangewend voor bijdragestortingen in aanvullende pensioenplannen, totdat in elke sector een bijdrageniveau van minimaal 3% bereikt is. Deze mogelijkheid kan opgevat worden in een meerjarenperspectief maar moet wel bindend gemaakt worden.

De regering zal voorstellen om dit dossier toe te voegen aan de agenda van het volgend interprofessioneel akkoord.

Het wordt mogelijk gemaakt voor de werknemers om een vrij aanvullend pensioen in de tweede pijler op te bouwen via inhoudingen op het loon verricht door de

Het wordt mogelijk gemaakt voor de werknemers om een vrij aanvullend pensioen in de tweede pijler op te bouwen via inhoudingen op het loon verricht door de werkgever. De werknemers bepalen, binnen bepaalde grenzen, vrij het bedrag. De fiscale voordelen zullen gelijk zijn aan deze die van toepassing zijn voor aanvullende pensioenstelsels die door werkgevers worden ingesteld.

De regering zal maatregelen uitwerken die de vervroegde uittrede met aanvullende pensioenen ontmoedigen zodat het aanvullend pensioen niet opgenomen kan worden voor het wettelijk pensioen en zodat bepalingen in de pensioenreglementen die tot vroegtijdige pensionering aanzetten, worden verboden, mits overgangsmaatregelen.

De regering zal erop toezien dat België aantrekkelijk blijft voor de pan-Europese pensioenfondsen.

De regering zal de versterking van de 3^e pijler onderzoeken.

De regering zal voor de berekening van de solidariteitsbijdrage de inaanmerkingname van de parameters onderzoeken.

2.10. Transparante informatie aan (toekomstige) gepensioneerden

Het rapport van de Commissie Pensioenhervorming stelt: “De opbouw van de wettelijke pensioenen moet transparant zijn: iedere burger moet jaar na jaar zijn pensioenopbouw kunnen volgen, ook de jongeren.”

De regering zal in samenwerking met de sociale partners toezien op de verdere uitbouw van de reeds opgestarte gemeenschappelijke pensioenmotor en de databank tweede pijler, die beide steeds beter toegankelijk zullen worden voor burgers om op

3. SOCIALE VOORUITGANG EN GEZONDHEIDSZORG

Dit regeerakkoord omvat maatregelen om de economie zuurstof te geven, de koopkracht van de burgers te verhogen en het overheidsbudget gezond te maken. Economische groei en gezonde overheidsfinanciën vormen de beste basis voor sociale welvaart en vooruitgang. Het economische en sociale luik van dit regeerakkoord zijn evenwaardig en complementair.

3.1 Waarborgen van de financiering van de sociale zekerheid

Om een kwaliteitsvolle sociale bescherming te blijven aanbieden, zal de regering de manier herzien waarop de sociale zekerheid wordt gefinancierd.

De Belgische sociale zekerheid omvat een delicaat evenwicht tussen een solidariteitsprincipe en een verzekeringsprincipe. De sterkste schouders dragen de meeste sociale lasten, terwijl de berekeningsbasis voor hun sociale rechten begrensd is. Daartegenover staat dat de allerminderstaanders die socialezekerheidsrechten genieten, zoveel mogelijk begeleid worden naar werk zodat ook zij kunnen bijdragen aan de financiering van de sociale zekerheid. Ook de hervormingen die mensen langer aan het werk houden, zijn erop gericht de financiering uit sociale bijdragen te verbreden.

Het globale budget van de sociale zekerheid van de werknemers en de zelfstandigen wordt momenteel vooral gefinancierd via socialebijdragen. Deze vertegenwoordigen ongeveer twee derden van de sociale-zekerheidsontvangsten.

Het overblijvende derde wordt momenteel gefinancierd door de Staat via een rijkstoelage, een systeem van meerdere alternatieve financieringen (gevormd uit een percentage van btw- en andere fiscale ontvangsten), alsook een “evenwichtsdotatie” die het evenwicht waarborgt van de rekeningen van de sociale zekerheid.

De evenwichtsdotatie wordt elk jaar bij koninklijk besluit bepaald, zodat de sociale zekerheid geen surplus of tekort vertoont op haar rekeningen. Vervolgens wordt deze verdeeld tussen de globale beheren “loontrekkenden” (90%) en “zelfstandigen” (10%).

Het bedrag van de evenwichtsdotatie meet het werkelijke tekort van de sociale zekerheid: dit bedrag bedroeg 4.041,4 miljoen € in 2012 en 5.338,6 miljoen € in 2013. Het bedrag dat werd bepaald in de initiële begroting 2014 bedraagt 6.170,9 miljoen €.

Twee elementen zullen een wijziging vergen van de financiering van de sociale zekerheid:

- Zoals het Monitoringcomité al aangaf in zijn laatste verslag, zijn de uitgaven van de stelsels van de loontrekkenden en de zelfstandigen gedaald na de zesde staatshervorming, waardoor de tussenkomst van de Staat ook moet worden teruggeschroefd.
- De verminderingen van sociale bijdragen, zowel diegene die besloten werden door de vorige regering in het kader van het competitiviteitspact als de extra verminderingen die zullen worden ingevoerd door de huidige regering. Er zal echter rekening worden gehouden met het werkelijke terugverdieneffect van de verminderingen van de werkgeversbijdragen, omdat deze de creatie van nieuwe banen mogelijk zullen maken.

De evenwichtsdotatie heeft geen wettelijke basis meer vanaf 2015. Om de financiering van ons sociaal-zekerheidsstelsel te waarborgen, zal de regering de evenwichtsdotatie verlengen en evalueren in het perspectief van transparantie en responsabilisering.

In lijn met het akkoord tussen de sociale partners over de vereenvoudiging van de alternatieve financiering, zullen zij worden gevraagd om na te denken over de financiering van de gezondheidszorg.

In overleg met de sociale partners zullen de financieringsbronnen worden geëvalueerd om rekening te houden met de impact van de 6de staats hervorming.

In november 2013 hebben de sociale partners een advies uitgebracht over de vereenvoudiging van de alternatieve financieringen gedefinieerd door de wet van 2 januari 2001 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen. De regering wil deze vereenvoudiging voortzetten.

3.2. Zelfstandigen

Het sociaal statuut van de zelfstandige garandeert een waardige, sterke en coherente sociale bescherming. Dit statuut moet worden versterkt, want het betreft niet alleen een onbetwistbare sociale vooruitgang die een overheid verplicht is om zijn ondernemers te bieden, maar ook de ermee verbonden uitdagingen, onder andere inzake het bevorderen van de zin voor ondernemerschap, rechtvaardigen ook dat er voldoende aandacht aan wordt besteed. We willen het statuut van zelfstandigen in samenspraak met de individuele ondernemers en hun vertegenwoordigers verder blijven verbeteren zodat ze meerwaarde blijven bieden voor onze economie.

De laatste overblijvende verschillen tussen de minimumpensioenen van zelfstandigen en het algemeen stelsel zullen worden afgeschaft. De regering zal het pensioen van alleenstaande zelfstandigen afstemmen op dat van alleenstaande loontrekkenden. De regering zal tevens een oplossing bieden voor de impact van een gemengde loopbaan op het minimumpensioen.

De tweede pensioenpijler zal toegankelijk gemaakt worden voor zelfstandigen die als natuurlijke persoon werken. In tegenstelling tot zelfstandigen in een vennootschap hebben zij immers niet de mogelijkheid om in de tweede pijler een pensioen op te bouwen in het fiscaal kader van de 80%-regel. Zij zullen op voet van gelijkheid worden gebracht.

De nieuwe berekeningswijze van de sociale bijdragen zal vanaf 1 januari 2015 worden toegepast en het voorwerp uitmaken van de door de wet voorziene evaluatie. Er zal over gewaakt worden dat de sociale bijdragen zo nauw mogelijk aansluiten bij de actuele economische situatie van de zelfstandige. Ook het stelsel van de verhogingen zal worden geëvalueerd en, desgevallend, aangepast.

Nieuwe verbeteringen zullen onderzocht worden in zoverre de budgettaire mogelijkheid dit toelaat, waaronder prioritair:

- De uitbreiding van de faillissementsverzekering tot alle gedwongen stopzettingen, inclusief voor economische redenen;
- De verbetering van de procedure voor vrijstellingen van het betalen van sociale bijdragen door de invoering van een wettelijk kader dat de gronden waarop een vrijstelling kan bekomen worden limitatief opsomt en door het instellen van een beroep ten gronde ;
- De werking van de Commissie voor de Vrijstelling van bijdragen wordt verder gestroomlijnd om de dienstverlening naar de zelfstandigen te verbeteren en versnellen. Zelfstandigen die een vrijstelling van sociale bijdragen krijgen geven we de mogelijkheid om later een regularisatiebijdrage te betalen en daarmee toch pensioenrechten op te bouwen voor de betreffende kwartalen;
- De regering zal aan het ABC-Zelfstandigen vragen te onderzoeken of het statuut meewerkende echtgenote kan worden omgevormd tot een co-ondernemerscontract;
- De opportuniteit van de toekenning van een pensioenrecht als tegengewicht voor een minimumbedrag aan sociale bijdragen die zelfstandigen in bijberoep betalen, om beter rekening te houden met periodes van gemengde activiteit (deeltijds loontrekkende/deeltijds zelfstandige), zal worden bestudeerd door het ABC-Zelfstandigen;
- De versoepeling van de voorwaarden voor toekenning van vergoedingen voor arbeidsongeschiktheid en gedeeltelijke hervatting, om beter rekening te houden met de specifieke aard van de zelfstandige activiteit.

De verbeteringen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen zullen gefinancierd worden, hetzij via de voorziene enveloppe, hetzij vanuit het Globaal Beheer van de zelfstandigen.

De strijd tegen fictieve starters zal worden opgevoerd.

3.3. Sociale bescherming en armoedebestrijding

3.3.1. Een menswaardig inkomen

Werken is de beste remedie tegen armoede. De regering zal daarom de samenwerking tussen de bevoegde federale en regionale overheidsinstellingen en de OCMW's faciliteren zodat drempels om te werken voor personen met een werkloosheids-, arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitsuitkering of een sociale bijstandsuitkering zo veel mogelijk worden weggewerkt. Activering blijft het speerpunt van het armoedebeleid.

De regering zal erover waken dat de middelen voor armoedebestrijding zo worden ingezet dat zo veel mogelijk mensen uit de armoede blijven en raken.

De OCMW's hebben terzake een belangrijke taak te vervullen en moeten daartoe over de nodige instrumenten beschikken. Het systeem van socio-professionele vrijstelling zal op basis van een evaluatie worden geoptimaliseerd om de professionele integratie te bevorderen en de werkloosheidsval te vermijden.

Het Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie wordt in overleg met de sector uitgebreid naar andere gerechtigden inzake maatschappelijke integratie en dienstverlening. Hierin wordt, in onderling overleg, een duidelijk traject naar meer zelfredzaamheid opgenomen en worden evaluatiemomenten voorzien.

De regering zal in overleg met de sector de convergentie tussen het leefloon en het equivalent van het leefloon onderzoeken om tot een coherent systeem met duidelijke en geactualiseerde voorwaarden voor alle categorieën van begunstigen te komen en waarbij de huidige reglementeringen vereenvoudigd en geharmoniseerd worden, zonder de mogelijkheid van verschillende terugbetalingspercentages in vraag te stellen.

Er zal onderzocht worden of de regelgeving van het leefloon nog aangepast is aan actuele samenlevingsvormen en/of zorgvormen.

Ook tijdens de periode dat men een sociale uitkering geniet, mag niemand uit de boot vallen. De regering verhoogt geleidelijk de minimum sociale zekerheidsuitkeringen en de sociale bijstandsuitkeringen tot het niveau van de Europese armoededrempel. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de uitkeringen voor personen met het hoogste armoederisico. De sociale voordelen die met sommige sociale uitkeringen gepaard gaan, zullen worden meegeteld in de vergelijking met de Europese armoedenorm. Deze verhoging kadert in de globale sociaal-economische beleidsstrategie. De regering ziet toe op voldoende spanning met een inkomen uit arbeid. Uitkeringsgerechtigden zitten vandaag vaak gevangen in een financiële werkloosheids- of inactiviteitsval omdat werken niet (of nauwelijks) meer opbrengt dan een uitkering in combinatie met bepaalde sociale voordelen. Zo dreigen zij bepaalde sociale voordelen te verliezen als ze aan de slag gaan.

De welvaartsenveloppes 2015-2016, 2017-2018 en 2019-2020 zullen voor 100% besteed worden. De regering zal dus de vermindering met 40% van de enveloppes besloten door de vorige regering voor de periode 2013-2014 ongedaan maken. Dit zal gebeuren via de fiscale weg.

De berekening van de enveloppes zal aangepast worden om rekening te houden met de overdracht van de gezinsbijslag aan de Gemeenschappen.

Bij de besteding van de enveloppes zal erover gewaakt worden werkloosheidsvallen en inactiviteitsvallen te vermijden.

De regering zal aan de sociale partners vragen om in het advies over de besteding rekening te houden met het armoederisico dat geldt voor de diverse takken binnen de enveloppes.

Om de armoede bij zelfstandigen en landbouwers in te perken zal het minimumpensioen voor alleenstaande zelfstandigen opgetrokken worden naar het niveau van de werknemers. Het minimumpensioen voor gemengde loopbaan zal ook worden geëvalueerd

3.3.2. Toekomstgericht armoedebeleid

De regering zal een meerjaren federaal actieplan armoedebestrijding opstellen. Elke bevoegde minister zal verzocht worden om in zijn of haar beleidsdomein voldoende gerichte, specifieke en structurele maatregelen voor te stellen en uit te voeren om de armoedebestrijding vorm te geven en te monitoren.

Het Netwerk van Federale Armoedeambtenaren zal de uitvoering van de maatregelen uit het federaal actieplan armoedebestrijding opvolgen. Het Netwerk zal prioriteit geven aan de doelstelling om zoveel mogelijk rechten automatisch toe te kennen. Het Netwerk zal hiertoe een evaluatie van de bestaande en nog te realiseren automatische toekenningen voorleggen aan de regering met als doel deze te maximaliseren.

Binnen het actieplan zal er specifieke aandacht worden besteed aan de bestrijding van kinderarmoede (onder meer bij alleenstaande ouders) en armoede bij personen met een migratie-achtergrond.

De regering zal het subsidiebeleid herzien. Er wordt gestreefd naar meerjarige financiering van projecten, zodat begunstigden op langere termijn doelstellingen kunnen werken. Subsidies zullen worden toegekend op basis van een resultaatgerichte en responsabiliserende benadering om zo veel mogelijk mensen uit de armoede te halen.

3.3.3. Armoede na echtscheiding

De regering zal maatregelen nemen met het oog op een meer objectieve en transparante berekening van de onderhoudsuitkeringen, zowel voor de alimentatie voor kinderen als voor de gewezen partner. Tevens zal de regering ervoor zorgen dat het misbruik wordt weggewerkt dat zich kan voordoen bij het zich onvermogen laten verklaren.

3.3.4. Sociale tarieven

De bestaande sociale tarieven in het kader van energie, telecom en mobiliteit zullen worden geëvalueerd met oog op een verbetering. Waar mogelijk zullen de sociale tarieven automatisch worden toegekend.

De sociale energiefondsen (gas, elektriciteit en stookolie) worden geëvalueerd en, desgevallend, geherstructureerd of aangepast.

3.3.5. Ondersteuning van de OCMW's en lokale besturen

Armoedebestrijding is prioritair een taak van de lokale besturen en OCMW's. De regering erkent de OCMW's en lokale besturen in hun rol van regisseur van het lokale armoedebeleid. De regering zal dus de ondersteuning van de OCMW's blijven garanderen. Een eventuele verhoging van het aantal leeflooncliënten ten gevolge nieuwe sociaal-economische hervormingen zal desgevallend leiden tot bijkomende compensatiemiddelen voor de OCMW's.

In dit opzicht zullen de overeenkomende budgetten omgezet worden in een verhoging van de terugbetalingspercentages van het leefloon.

Er wordt onderzocht in overleg met de sector hoe de verschillende financieringsbronnen met betrekking tot dossierkosten en toeslagen bovenop het terugbetalingspercentage kunnen worden geharmoniseerd en vereenvoudigd met het oog op meer transparantie, eenvoud en administratieve lastenvermindering voor de OCMW's.

De regering evalueert het instrumentarium dat het federale niveau ter beschikking heeft voor de sanctionering en controle van de OCMW's.

De regering zet in op de verdere ontsluiting van gegevensbanken ten behoeve van de werking van de OCMW's.

Er wordt onderzocht in welke mate de beleidsaanbevelingen van de studie van 2014 over fraudebestrijding bij de OCMW's, kunnen ingevoerd worden.

Na evaluatie en rekening houdend met de beleidsaanbevelingen uit de begeleidende studie worden de bestaande overlegplatformen kinderarmoedebestrijding desgevallend verder gefinancierd.

De federale regering geeft via een aanpassing van de regelgeving aan de lokale besturen nieuwe instrumenten inzake sociale en maatschappelijke integratie om binnen het GPMI een gemeenschapsdienst voor leefloners uit te werken. Hierbij wordt het initiatief van de cliënt maximaal gerespecteerd en een progressieve maatschappelijke en/of professionele re-integratie beoogd. Op deze manier wordt het sociaal weefsel versterkt, kansen gecreëerd en sociale vaardigheden uitgebouwd.

De regering onderzoekt hoe ze de OCMW's via positieve prikkels beter kan aansporen met het oog op een verhoogde inspanning en daaruit voortvloeiend een grotere doorstroom van leefloners naar duurzaam werk en sociale integratie.

De federale regering zal het wettelijk kader aanpassen zodat een organieke integratie van de gemeentebesturen en de OCMW's mogelijk wordt. Daarbij wordt erover gewaakt dat de huidige opdrachten van het OCMW met betrekking tot maatschappelijke dienstverlening met respect voor de privacy van de betrokkenen en met de nodige waarborgen met betrekking tot de professionaliteit van de dienstverlening verzekerd blijven.

3.3.6. Een toegankelijke gezondheidszorg voor iedereen

De negatieve spiraal waarbij ziek zijn arm, en arm zijn ziek maakt, moet worden doorbroken. De regering zal in haar beleid rond gezondheidszorg specifieke maatregelen nemen die gericht zijn op kansarmen.

Het project van Mediprima wordt tijdens deze legislatuur volledig uitgerold. De controle door de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering van de medische kosten die aan de federale staat ter terugbetaling voorgelegd worden, wordt versterkt.

Het principe van de dringende medische hulp aan personen zonder wettig verblijf, blijft gehandhaafd. De notie van "dringend karakter" wordt, in overleg met medische experts verduidelijkt zonder dat dit leidt tot een lijst van aandoeningen die al dan niet in aanmerking komen om door de federale staat ten laste genomen te worden.

3.3.7. Eigen instrumenten van de overheid gericht op armoedebestrijding

Het Steunpunt Armoedebestrijding zal overgeheveld worden naar de federale administratie, met behoud van haar autonomie, onafhankelijkheid en interfederaal karakter, om de armoedebestrijding te optimaliseren.

De regering zal de komende legislatuur de werking van ervaringsdeskundigen evalueren en bijsturen.

De verdere ontwikkeling van het elektronisch sociaal dossier en een betere samenwerking tussen de verschillende actoren in het armoedebeleid zullen zorgen voor een correct en efficiënt sociaal beleid en waar mogelijk een automatische toekenning van rechten.

3.3.8. Digitale kloof bestrijden

De overheid onderzoekt hoe ze samen met de Gemeenschappen en het middenveld de bevordering van e-inclusie kan intensifiëren, zowel op vlak van toegankelijkheid en toegang als op vlak van het gebruik van ICT in het dagelijkse leven. Operatoren worden aangemoedigd een laagdrempelig basisaanbod te voorzien. De universele dienst vermijdt uitsluiting en zal gelijke tred houden met de evolutie van de telecomnoden en- technologie.

3.3.9. Dakloosheid en winteropvang

Zoals overeengekomen in het op 12 mei 2014 door het Overlegcomité goedgekeurde samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten, benadrukt de regering dat de lokale besturen in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor op de opvang van de daklozen. De regering erkent dat de winterperiode specifieke inspanningen kan vereisen. De federale regering verklaart zich bereid om samen met de Gewesten en Gemeenschappen binnen hun bevoegdheden de nodige inspanningen te leveren op voorwaarde dat de lokale inspanningen maximaal uitgeput zijn.

3.4. Strijd tegen de sociale fraude en sociale dumping

Om voldoende draagvlak voor het heffen van sociale en fiscale lasten te behouden, is een billijke verdeling van de financiering van de overheidsuitgaven erg belangrijk. Elke burger en onderneming dienen een bijdrage te leveren door het naleven van de wettelijke regels. Ook het onrechtmatig gebruik van sociale uitkeringen is onaanvaardbaar. Wanneer blijkt dat deze principes geschonden worden, dient de overheid hier streng tegen op te treden. Voor een rechtvaardige overheid is een gelijke verdeling van de rechten en plichten immers onontbeerlijk.

De strijd tegen de sociale fraude moet worden opgevoerd. Bijdragefraude, uitkeringsfraude en grensoverschrijdende sociale fraude tasten de draagkracht van onze sociale zekerheid aan. Ze zijn een aanslag op de solidariteit en moeten samen en met gelijke slagkracht worden aangepakt.

De regering wenst daarom de reeds opgestarte engagementen verder uit te voeren en nieuwe maatregelen te nemen. Ze keurt hierover jaarlijks een actieplan sociale fraude goed, met bijzondere aandacht voor sociale dumping.

De sociale inspectiediensten zullen voldoende ondersteund worden en zo nodig versterkt worden, zodat zij hun doelstellingen inzake controles in fraudegevoelige sectoren kunnen behalen.

Er wordt verder ingezet op datamining en kruising van gegevens tussen de inspectiediensten, de sociale zekerheidsinstellingen, de fiscale administratie, de Kruispuntenbank van de Ondernemingen en derde instanties om dubbel gebruik van sociale uitkeringen of oneigenlijke cumuls van een uitkering met een loon te vermijden en om ontduiking van sociale bijdragen tegen te gaan.

De coördinatie tussen de diverse inspectiediensten dient te worden verdergezet en versterkt desgevallend door een integratie van de verschillende diensten daar waar er overlapping is, zonder de inningsprocessen in gevaar te brengen met het oog op meer slagkracht.

3.4.1. Sociale dumping

De strijd tegen de sociale dumping is een prioriteit van de regering, zodat werknemers en zelfstandigen niet meer tewerkgesteld worden zonder respect voor het arbeids- en socialezekerheidsrecht en om de deloyale concurrentie ten aanzien van bonafide bedrijven tegen te gaan.

De regering zal een rondetafel oprichten met als doelstelling in risicosectoren de sociale dumping en deloyale concurrentie te bestrijden en deze sectoren te responsabiliseren, met respect voor de Europese regels hieromtrent. De regering zal toezien op het respecteren van de geldende loons- en arbeidsvoorwaarden in deze sectoren

De toepassing van het Europese principe van het vrij verkeer van diensten zet onder meer de Belgische bouwsector onder druk. De detachering van werknemers kan immers tot situaties van concurrentievervalsing en sociale fraude leiden. Het vrij verkeer van diensten is een essentieel onderdeel van de Europese interne markt, maar mag een gezonde binnenlandse en internationale concurrentie niet in de weg staan. De regering zal de geldboetes in de transportsector evalueren om oneerlijke concurrentie te vermijden.

Ook andere risicosectoren zullen de bijzondere aandacht van de regering wegdragen om sociale dumping en deloyale concurrentie te vermijden.

3.4.2. Uitkeringsfraude

De uitwisseling van elektronische gegevens zal waar mogelijk uitgebreid worden en de beschikbare elektronische informatie die hieruit voortvloeit wordt optimaal benut zodat alle uitbetalingsinstellingen van sociale prestaties en uitkeringen bij de opening van het recht kunnen controleren of de toekenningsvoorwaarden vervuld zijn.

De regering zal initiatieven nemen om misbruiken van tijdelijke werkloosheid tegen te gaan. Er zal onder andere werk gemaakt worden van gerichte preventieve controles (via gegevenskruising).

De frauduleuze onderwerping aan de sociale zekerheid (bijvoorbeeld het verkopen en verwerven van valse C4-ontslagformulieren, fictieve vennootschappen,..) zal verder aangepakt worden.

Om de verschillende uitkeringsstelsels fraudebestendig te maken zullen de referteperiodes voor de berekening van de uitkeringen verlengd worden. Zo zullen werkloosheids- en arbeidsongeschiktheids-uitkeringen berekend worden op een referteperiode van 12 maanden.

De regering onderneemt acties om identiteitsfraude te voorkomen en te bestrijden, zoals in de verplichte ziekteverzekering en de aanmelding bij ondernemingsloketten.

De huidige administratieve sancties ten laste van arbeidsongeschikten en werklozen worden versterkt.

Domiciliefraude zal tegengegaan worden via samenwerking tussen de politie, het Rijksregister en de sociale inspectiediensten.

3.4.3. Bijdragefraude

De terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen en in te vorderen bijdragen dient te worden verhoogd met bijzondere aandacht voor de gelijke behandeling van de sociaal verzekerden en de ondernemingen. Een mogelijke integratie van de invorderingsprocedure zal nagestreefd worden. De diensten belast met invordering zullen voldoende ondersteund en zo nodig versterkt worden, zodat de resultaten van de fraudebestrijding verbeterd kunnen worden.

De regering dient verder werk te maken van de strijd tegen het geheel of gedeeltelijk onttrekken aan het betalen van sociale bijdragen (bv. zwartwerk) en vormen van sociale ontduiking.

De strijd tegen de schijnzelfstandigheid zal verdergezet en zo nodig versterkt worden.

3.4.4. Grensoverschrijdende sociale fraude

De regering zal bijzonder inzetten op de strijd tegen de grensoverschrijdende sociale fraude, met inbegrip van de detachingsfraude.

De Europese handhavingsrichtlijn, die onder andere de taken van de EU-lidstaten betreffende het toezicht op de naleving van de detachingsrichtlijn preciseert en een verbeterde samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten in de EU lidstaten beoogt, zal snel en correct in onze nationale wetgeving worden omgezet.

Om de misbruiken met detachering verder in te perken, hebben veel sectoren en bedrijven, al eigen maatregelen genomen. De sociale partners, de bedrijven en de diverse sectoren worden gevraagd om voorbeelden van goede praktijken in kaart te brengen en te verspreiden.

Op Europees niveau zal de regering pleiten voor de invoering in elke lidstaat en volgens de eigen modaliteiten van elke lidstaat van een referentie-minimumloon, interprofessioneel of per sector.

De regering zal op Europees niveau inzetten op de evaluatie, de aanpassing en de afstemming van de regelgeving m.b.t. detachering, om oneigenlijk gebruik van detachering tegen te gaan. Dit beoogt de verbetering van de handhaving en het tegengaan van misbruiken op arbeidsrechtelijk en sociale zekerheidsrechtelijk vlak in België en de lidstaten van oorsprong.

De regering pleit ook voor een betere samenwerking tussen de nationale inspectiediensten via de invoering van administratieve samenwerkingsprocedures, onder meer voor de uitwisseling van gegevens (bijvoorbeeld de uitbreiding van het systeem Limosa en de ontwikkeling van de EESSI-databank) en samenwerking van en tussen inspectiediensten in de lidstaten, en een permanente Europese structuur.

3.4.5. Specifieke maatregelen

In overleg met de sectorale en interprofessionele sociale partners zal de regering voor een aantal risicosectoren het Belgische wetgevende kader versterken.

De regering zal concreet gestalte geven aan een aangepast controle- en sanctiebeleid, onder andere via:

- betere identificatie van werknemers op de werkplaats
- een scherper veiligheidstoezicht
- "knipperlichtprocedures" om via informatie uit diverse bronnen risicosituaties op te sporen
- aangepaste sancties die illegale werksituaties en sociale fraude bij alle gecontroleerden bestraffen, maar welwillend zijn wanneer materiële fouten of vergetelheden bij het vervullen van diverse formaliteiten worden vastgesteld, met respect voor een gelijke behandeling
- een eventuele uitbreiding van de hoofdelijke aansprakelijkheid naar andere sectoren.

De regering onderneemt actie om het misbruik van vennootschapsstructuren, onder meer het gebruik van fictieve maatschappelijke zetels, doelgericht aan te pakken.

3.5 Kunstenaarsstatuut

De regering erkent het apart statuut voor de kunstenaar. De huidige regelgeving wordt geëvalueerd, bijgestuurd, geoptimaliseerd om misbruiken te voorkomen en de werkloosheidsval tegen te gaan.

3.6. Betaalbare, toegankelijke en kwalitatief hoogstaande gezondheidszorg

Eén van de centrale doelstellingen van de regering bestaat erin om aan alle burgers van dit land een kwaliteitsvolle, betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg te garanderen, aangepast aan de evoluerende noden van patiënt, en met vrijwaring van de principes van vrije keuze van de patiënt en diagnostische en therapeutische vrijheid.

Tijdens deze legislatuur zal de nadruk voornamelijk worden gelegd op een grondige hervorming van diverse aspecten van de structuur van onze gezondheidszorg. Het beleid zal afgestemd worden op gezondheidsdoelstellingen, gekoppeld aan een stabiele budgettaire meerjarenplanning, en op de principes van evidence based practice. Alle actoren worden hiervoor geresponsabiliseerd. De stijgende zorgvraag van chronisch zieken en bejaarde patiënten moet opgevangen worden in adequate structuren, de eerstelijnsgezondheidszorg en de samenwerking rond en met de patiënt moet bevorderd worden. Het zorgaanbod moet permanent getoetst worden aan wetenschappelijk onderbouwde criteria inzake noodzakelijkheid, doelmatigheid en kosteneffectiviteit. Het zorgproces moet op een moderne, geïnformatiseerde wijze worden gestuurd en gecontroleerd, met meer aandacht voor kwaliteit. Bij dit alles moet de complexiteit van het systeem onder controle worden gehouden, er moeten maximale garanties geboden worden voor het waarborgen van de privacy van patiënten en zorgverleners, en er moet steeds getracht worden om de administratieve lasten voor alle betrokken partijen zo beperkt mogelijk te houden.

Dit alles kan enkel gerealiseerd worden in samenwerking en overleg met de deelstaten en met alle bij het proces betrokken stakeholders.

Enkel op deze manier zullen we de nodige budgettaire ruimte kunnen creëren om ook in economisch moeilijke tijden tegemoet te komen aan nieuwe zorgnoden en te blijven investeren in medisch - technologische evolutie en innovatie

3.6.1. Bevorderen van de toegankelijkheid

Terugdringen van de gezondheidskloof

Uit diverse studies blijkt dat de toegang tot de zorg niet voor iedereen

vanzelfsprekend is, en dat de gezondheidskloof in België de laatste jaren omvangrijker is geworden. De regering zal in overleg met de deelstaten de nodige initiatieven nemen om dit fenomeen in kaart te brengen, en concrete acties uitwerken om de toename van sociaal-economische gezondheidsverschillen te voorkomen, en om op diverse domeinen te streven naar een substantiële afname van de gezondheidskloof. Het terugdringen van de verschillen in verwachte gezonde levensjaren is een van onze prioritaire gezondheidsdoelstellingen.

Wegwerken van de financiële drempels

In dit kader wordt verder werk gemaakt van het wegwerken van financiële drempels die de toegang tot de gezondheidszorg voor bepaalde categorieën van de bevolking kunnen belemmeren, of uitstel van de nodige zorg kunnen veroorzaken.

Concreet betekent dit dat de regering minstens volgende tussendoelen wil bereiken:

- progressief toekennen van het recht op verplichte derdebetalersregeling bij de huisarts, te beginnen vanaf 1 juli 2015 met patiënten die genieten van een verhoogde verzekeringstegemoetkoming;
- verbod op ereloonsupplementen in twee of meerpersoonskamers uitbreiden naar daghospitalisatie in een twee of meerpersoonskamers;
- onderzoeken van de mogelijkheid tot uitbreiding van de maximumfactuur voor psychiatrische patiënten in langdurig verblijf;
- automatische toekenning van rechten in het kader van de verdere modernisering en informatisering van processen en gegevensstromen in de ziekteverzekering en het gebruik van de eHealth-diensten;
- versterken van de tariefzekerheid onder meer in het kader van een hervorming van het overeenkomsten- en akkoordensysteem;
- verstrekken van transparante informatie over de financiële implicaties van de zorg, door onder meer het invoeren van een patiëntenfactuur. Hierbij wordt de nodige aandacht besteed aan de administratieve lasten voor de zorgverleners.

De regering zal de oprichting onderzoeken van een vergoedingsfonds voor personen waarvoor bewezen is dat zij naar aanleiding van een bloedtransfusie vóór 1986 besmet werden met het hepatitis C-virus, om de discriminatie weg te werken met personen die in dezelfde omstandigheden besmet werden met het HIV-virus, die wel vergoed werden.

Samen met het Europese bestuursniveau zoeken we naar gemeenschappelijke oplossingen voor uitdagingen zoals zeldzame ziekten.

Bevorderen van zelfzorg en zelfmanagement

Initiatieven die de zelfzorg en het zelfmanagement bevorderen worden gestimuleerd. Hierbij zal in het bijzonder aandacht besteed worden aan het bevorderen van health literacy bij de bevolking, aan een betere vorming van de zorgverleners voor wat het stimuleren van zelfzorg en zelfmanagement betreft, en aan het beschikbaar stellen van laagdrempelige informatie ten behoeve van de patiënt.

De patiënt moet beschikken over informatie betreffende de kwaliteit en de prijs van de zorg, die ter beschikking wordt gesteld via één toegankelijk platform.

Tevens wordt onderzocht op welke wijze de patiënt makkelijker toegang kan krijgen tot zijn elektronisch patiënten dossier.

In dit kader, en mede met het oog op het ontwikkelen en invoeren van een veralgemeend elektronisch patiëntendossier tegen 2019, zullen de patiënten aangespoord worden om een referentiehuisarts kiezen, zonder aan de vrije keuze van de patiënt te raken.

3.6.2. Aanbod aansluitend op de zorgnoden van de bevolking

Zorgberoepen

Er wordt een gedetailleerd en betrouwbaar kadaster opgemaakt voor alle gezondheidsberoepen dat de gegevens van de FOD Volksgezondheid en het RIZIV combineert. Op basis hiervan zullen de planningscommissies middels duidelijke afspraken omtrent contingering - na overleg met de bevoegde instanties van de Gemeenschappen - de instroom in de medische zorgberoepen in het algemeen, en in het ziekenhuismilieu in het bijzonder, beter kunnen afstemmen op de noden van de bevolking.

De regelgeving betreffende de stages wordt herzien. Dit hangt samen met de hervorming van de ziekenhuisfinanciering en nomenclatuur. In samenspraak met de deelstaten zal de omkadering van de stage en de ondersteuning van stagebegeleiders in de basisopleiding voor alle gezondheidsberoepen verbeterd worden. De invoering van een aangepast sociaal statuut voor huisartsen en specialisten in opleiding wordt onderzocht.

Het aantreden van een dubbele cohorte van artsen in 2018 zal benut worden om lacunes in de knelpuntdisciplines op te lossen.

Er worden maatregelen getroffen om specialisaties waarin tekorten worden vastgesteld aantrekkelijker te maken, onder andere in de ziekenhuisomgeving.

Het KB-nummer 78 wordt grondig herzien. De competenties van de beoefenaars van een gezondheidszorgberoep worden uitgezuiverd en herschikt overeenkomstig het principe van de subsidiariteit, waarbij de taken worden toegewezen aan die zorgverleners die de vereiste zorg op de meest doelmatige en kwaliteitsvolle wijze kunnen verlenen. Er wordt meer aandacht besteed aan de organisatie van multidisciplinaire samenwerking. De regelgeving betreffende het erkennen en toekennen van sub- en superspecialisaties wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

De regering zal de verdere uitbouw van het door werkgevers en werknemers opgezette systeem van functiekwalificatie in de zorg gebruiken als leidraad voor de herwaardering van het beroep van verpleegkundige.

Het attractiviteitsplan voor verpleegkundigen wordt verder uitgevoerd.

Een van de prioriteiten van de regering zal erin bestaan de administratieve lasten van de zorgverleners en inzonderheid van de artsen te verlichten, onder meer door een verdere implementatie van het systeem MyCareNet. Tegen het einde van de legislatuur zullen de administratieve contacten tussen verzekeringsinstellingen en de artsen voor wat het afhandelen van administratieve aanvragen (geneesmiddelen, zorgtrajecten,...) en elektronische facturatie betreft aanzienlijk vereenvoudigd worden.

In dit kader wordt nagegaan in welke mate de regels betreffende de a priori controle op het voorschrijven van geneesmiddelen, waarvan sprake in hoofdstuk IV van het koninklijk besluit van 21 december 2002, kunnen worden herzien, en inzonderheid of bepaalde geneesmiddelen kunnen worden overgeheveld van a priori controle (hoofdstuk IV) naar a posteriori controle (hoofdstuk II).

In een ruimer kader wordt onderzocht of voorschrijvers die op basis van monitoring en controle blijken te voldoen aan de reglementering en de richtlijnen inzake goede medische praktijken, onder bepaalde voorwaarden kunnen worden vrijgesteld van a priori aanvraagprocedures.

De arbeidsreglementering van het loon- en weddetrekkend personeel wordt aangepast om zorgcontinuïteit beter te kunnen realiseren. Het nieuwe regelgevende kader moet een work – life balance nastreven, waarbij een evenwicht gecreëerd wordt tussen flexibiliteit en voorspelbaarheid van de dienstroosters.

Er wordt een algemene verplichting tot deelname aan de wacht ingevoerd, waarbij vrijstelling kan worden verleend op basis van leeftijd, gezinssituatie en gezondheidstoestand van de zorgverleners.

De hervorming van de medische wachtdiensten zal worden voortgezet en uitgebreid, onder andere in samenwerking met huisartsenkringen.

De organisatie en werking van de huisartsenwachtposten wordt geëvalueerd en geoptimaliseerd.

De niet-gerechtvaardigde opname in een spoeddienst van een ziekenhuis moet worden ontmoedigd en de patiënt moet worden aangespoord om eerst bij zijn huisarts langs te gaan of een beroep te doen op een wachtdienst die door huisartsen wordt georganiseerd.

De regering zal de criteria voor het behoud van de erkenning als huisarts evalueren en zo nodig aanpassen.

De regeling van sociale voordelen voor zorgverleners die geacht worden tot de termen van de in artikel 50, §1 van de wet van 14 juli 1994 bedoelde akkoorden en overeenkomsten te zijn toegetreden, wordt geëvalueerd.

Er wordt gezocht naar een oplossing voor de erkenning van osteopaten en de chiropractors voor de activiteiten die door KCE als evidence based medicine worden beschouwd. De wet 29 april 1999 betreffende de niet conventionele praktijken wordt geëvalueerd.

We bevestigen de rol van de officina – apotheker binnen de eerstelijnsgezondheidszorg. De regering zal de rol en de onafhankelijkheid van de apothekers–versterken. Overleg tussen arts en apotheker zal eveneens worden aangemoedigd

Het huidige vergoedingssysteem wordt geëvalueerd met het oog op een correcte honorering van de zorgverstrekende rol van de apotheker. Het pilootproject "medicatieschema" wordt geëvalueerd en – gekoppeld aan de elektronische registratie – indien positief beoordeeld verder geïmplementeerd. Het uitwisselen en delen van informatie in het kader van het medico-farmaceutisch overleg gebeurt via het eHealth platform.

Instellingen

Voor de behandeling van moeilijke of zeldzame aandoeningen of in geval van zeer dure technologie of infrastructuur evolueren we naar gespecialiseerde ziekenhuiszorg, geconcentreerd in gespecialiseerde centra, ingebed in een klinisch netwerk tussen ziekenhuizen.

Het vermijden van onnodige ziekenhuisopnames en onnodig lange ziekenhuisverblijven, gecombineerd met het aanbieden van alternatieve en goedkopere vormen van zorg, moeten de nodige ruimte creëren om, in overleg met de betrokken deelstaten en de sector, een substantieel deel van de ziekenhuisbedden, waaronder alle niet verantwoorde bedden en een deel van de T- bedden, om te zetten in al dan niet residentiële of transmurale opvang van patiënten die tijdelijk of definitief niet ambulantly verzorgd kunnen worden maar die geen dure ziekenhuisomkadering (meer) behoeven. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de bepalingen van artikel 107 van de ziekenhuiswet.

De nieuwe organisatie van de sector gaat uit van de behoeften van de patiënt en bevordert de samenwerking tussen academische, gespecialiseerde en basisziekenhuizen in een klinisch netwerk, evenals de samenwerking tussen de ziekenhuizen en extramurale zorgverleners.

Specifieke doelgroepen

De zorgcircuits in de geestelijke gezondheidszorg (de zogenaamde projecten artikel 107) worden na evaluatie verankerd in regelgeving en financiering. De blinde vlekken in het geografisch aanbod worden weggewerkt.

In samenwerking met de betrokkene deelstaten wordt het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg voor kinderen, voor jongeren en voor patiënten met dubbele diagnose aangepast aan de behoeften. Ook hier dient rekening te worden gehouden met een correcte geografische spreiding van het aanbod.

De wet van 4 april 2014 tot regeling van de geestelijke gezondheidszorgberoepen en tot wijziging van het koninklijk besluit nummer 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorg beroepen zal onverwijld worden uitgevoerd.

In samenspraak met de sector en de deelstaten wordt een integrale visie op de geestelijke gezondheidszorg uitgewerkt. De rollen van de verschillende betrokken

zorgactoren worden verduidelijkt en op elkaar afgestemd. De eerste lijn wordt versterkt. In functie daarvan zal een eventuele financiering en terugbetaling van de geestelijke gezondheidszorg, bijvoorbeeld in het kader van bepaalde zorgtrajecten en zorgpaden worden onderzocht.

Dit moet gepaard gaan met het terugdringen van het verbruik van psychofarmaca. De samenwerking tussen alle actoren die werken rond deze doelgroep wordt mogelijk gemaakt en financieel gestimuleerd.

De diverse luiken van het federaal meerjarenplan van 2009, dat de uitbouw van een zorgtraject voor forensisch – psychiatrische patiënten uittekent, worden in overleg met de deelstaten verder uitgevoerd. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de opvang van geïnterneerden met mentale beperking, geïnterneerden met een verslavingsproblematiek en seksuele delinquenten. Ook hier dient rekening te worden gehouden met een correcte geografische spreiding van het aanbod.

In de schoot van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid, waarbij ook de minister van Justitie wordt betrokken, zal worden onderzocht hoe de organisatie en financiering van de penitentiaire gezondheidszorg kan worden geoptimaliseerd.

De uitbouw van nadere zorgcircuits rond personen met een chronische aandoening – inzonderheid personen met dementie – wordt bestudeerd aan de hand van proefprojecten, en kan na een positieve evaluatie verankerd worden in de regelgeving.

De tussenkomst van de ziekteverzekering voor dementieremmers zal in lijn zal worden gebracht met internationale richtlijnen.

De Regering zal de concrete modaliteiten onderzoeken voor het inrichten van een gespecialiseerde hoog beveiligde eenheid voor de behandeling van besmettelijke ziekten.

3.6.3. Een kompas en een moderne organisatiestructuur voor onze gezondheidszorg.

Gezondheidsdoelstellingen

In samenspraak met alle belanghebbenden worden de federale gezondheidsdoelstellingen vastgelegd. Aan de gezondheidsdoelstellingen wordt een stabiel budgettair meerjarenplan gekoppeld.

In samenwerking met de deelstaten worden gezondheidsdoelstellingen uitgewerkt rond preventie, toegankelijkheid, aanbod en organisatie van de zorg, waarbij het mogelijk moet blijven om asymmetrische akkoorden af te sluiten tussen de federale overheid en de deelstaten.

Er wordt een institutioneel kader gecreëerd waarbinnen deze gezondheidsdoelstellingen worden geformuleerd en opgevolgd. Het “Instituut voor de toekomst” waarnaar verwezen werd in de zesde staatshervorming, wordt opgericht. Het bereiken van deze doelstellingen wordt via positieve en/of negatieve prikkels gestimuleerd of afgedwongen.

Er zal hierbij ook worden ingegaan op de vraag van het Rekenhof naar het ontwikkelen van een Health Research System, een overlegforum voor strategische afstemming tussen de federale kennisinstellingen op het vlak van gezondheidszorg onderling, en in hun relatie tot de kennisinstellingen op andere bevoegdheidsniveaus.

Modernisering van het overleg

Het overleg tussen zorgverleners en verzekeringsinstellingen blijft behouden, maar wordt gemoderniseerd en aangepast aan de eisen van een transsectoriële aanpak

Andere actoren, waaronder de patiënten, worden op aangepaste wijze betrokken bij het overleg. Dit geldt voor het vastleggen van de gezondheidsdoelstellingen en het uittekenen van de toekomststrategie van de gezondheidszorg, alsook ad rem waar zij toegevoegde waarde kunnen leveren.

Bij de besluitvorming en het overleg wordt gebruik gemaakt van innovatieve technieken voor interactieve beleidsvorming, alsook van nieuwe technologische mogelijkheden.

De besluitvorming, het overleg en de uitvoering van de ziekteverzekering wordt in lijn met de regels van goed bestuur zo aangepast dat mogelijke belangenconflicten worden uitgesloten.

De reikwijdte van het overleg moet uitgebreid worden tot afspraken omtrent kostenefficiëntie en het garanderen van een sluitende budgettaire verantwoordelijkheid.

De gezondheidsdoelstellingen krijgen een prominente rol in de overeenkomsten en akkoorden.

Er wordt onderzocht hoe de gezondheidsgerelateerde activiteiten van de FOD Volksgezondheid kunnen worden geïntegreerd in het RIZIV. De organisatie van de administraties die bevoegd zijn voor gezondheidsbeleid en ziekteverzekering wordt gerationaliseerd en samengevoegd in één beleidsdomein.

Bevorderen van samenwerking rond de patiënt

Naar het voorbeeld van de vermaatschappelijking van de geestelijke gezondheidszorg worden soortgelijke netwerken opgezet voor chronische en vergrijzing gerelateerde aandoeningen. De regering zal in overleg met de deelstaten het passende reglementaire kader creëren voor de ontwikkeling van deze nieuwe zorgvormen. Alle reglementaire hinderpalen voor een patiëntgerichte samenwerking van zorgverleners in horizontale of verticale netwerken worden in kaart gebracht en opgeruimd.

Om deze samenwerking mogelijk te maken zal de regering volgende tussendoelen realiseren:

- invoeren van nieuwe vormen van financiering die samenwerking, coördinatie en kwaliteit bevorderen;
- tegen het einde van de legislatuur wordt de verplichting om een elektronisch patiëntendossier bij te houden op alle niveaus van de

- zorgverlening ingevoerd;
- opzetten van een performant ICT - systeem dat borg staat voor een vlotte raadpleging van het patiëntendossier door actoren die betrokken zijn bij het zorgproces van de betrokken patiënt, beperkt tot relevante informatie;
- verder ontwikkelen van eHealth, inzonderheid om de administratieve taken van de zorgverleners te verlichten, de informatie uitwisseling tussen de zorgactoren te verbeteren en redundante onderzoeken te vermijden. Hierbij moet de bescherming van de privacy gegarandeerd worden;
- stimuleren van de ontwikkeling en de gerichte terugbetaling van telegeneeskunde als alternatief op klassieke zorg.

De regering zal zich hierbij laten inspireren door de basisprincipes van de oriëntatienota "Geïntegreerde visie op de zorg voor chronisch zieken in België" die op 24 februari 2014 door de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid werd goedgekeurd, en door de "Positionpaper: organisatie van zorg voor chronisch zieken in België" van het KCE (KCE rapport 190A).

De uitvoering van het beleid inzake chronische zieken en vergrijzing gerelateerde aandoeningen zal worden aangestuurd door de interadministratieve cel, opgericht door de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid, in overleg met het Observatorium voor chronische ziekten.

Er wordt nagegaan of de diverse voordelen die momenteel aan chronisch zieken worden verleend vereenvoudigd en geharmoniseerd kunnen worden.

Uitbouwen van een efficiënt kennissysteem

In het kader van e-Health wordt een gecentraliseerd gezondheidszorginformatie-systeem uitgebouwd, dat de hiaten in het kennislandschap opvult en de registratie en het beheer van gegevens coördineert, teneinde de communicatie tussen zorgverleners, verzekeringsinstellingen en overheid onderling te bevorderen, en transparante informatie aan te bieden aan de patiënt. In dit verband wordt het Actieplan e-Gezondheidszorg 2013 - 2018, dat op 29 april 2013 werd goedgekeurd door de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid, omgezet in een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de deelstaten en uitgevoerd binnen de voorziene timing.

Met de gemeenschappen worden de nodige protocollen en samenwerkingsakkoorden gesloten met het oog op een gestroomlijnde ontwikkeling van gegevensregistratie en -uitwisseling.

De ondersteuning van de zorgverstrekkers bij de uitrol van de diensten van het eHealth-platform zal worden versterkt. De bestaande financiële stimuli voor informatisering bij zorgverstrekkers worden geëvalueerd en aangepast met het oog op een effectief gebruik van de diensten van het eHealth-platform.

We maken werk van een wettelijke basis tot ontsluiting van geaggregeerde en geanonimiseerde gegevens met het oog op publieke en private onderzoeksdoeleinden.

Kwaliteit- en veiligheidsindicatoren

In samenwerking met de deelstaten zullen duidelijke kwaliteits- en veiligheidsindicatoren worden uitgewerkt voor zorgverleners. Deze voorschriften zullen onder meer betrekking hebben op hygiëne, materiaalvigilantie en – traceability, infrastructuurvereisten en vereisten inzake personeelsomkadering bij extramurale praktijken, continuïteit van de zorg, toezicht, nazorg en registratie van de zorgverleners, en zullen niet verschillen in functie van de omgeving waarin de zorg verleend wordt.

In dit verband wordt ook het bestaande systeem van accreditering herzien met meer aandacht voor aspecten als samenwerking in de zorg, doelmatige zorg en voorschrijfgedrag, gebruik van eHealth-diensten, en dies meer.

Handhavingsbeleid

De verantwoordelijkheid van alle betrokken actoren voor het beheer, en inzonderheid voor de budgettaire aspecten ervan, wordt versterkt.

Er worden eenvormige controleprocedures ontwikkeld voor het toezicht op de elektronische facturatie door de zorgverleners en op het toepassen van de derdebetalersregeling.

Moderne controletechnieken op basis van datamining, outlier-controle, feedback-, audit- en adviessystemen, en dies meer zullen verder worden ontwikkeld.

Het RIZIV krijgt op een rechtstreekse en vereenvoudigde wijze toegang tot de geconsolideerde facturatie- en aanrekeningsgegevens waarover de verzekeringsinstellingen beschikken.

Bij de controle door het RIZIV wordt bijzondere aandacht besteed aan kwaliteitscontrole van gegevens.

De nodige maatregelen worden genomen om te voorkomen dat persoonlijke aandelen die reeds werden terugbetaald door een derde verzekeraar andermaal worden opgenomen in de tellers van de maximumfactuur.

De financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen wordt uitgebreid. Zorgverleners bij wie het RIZIV herhaaldelijk vaststelt dat ze onrechtmatig factureren zullen voortaan de administratieve kosten van de recuperatieprocedures moeten vergoeden (uitvoering van artikel 164ter van de GVU-wet).

Het sanctie-instrumentarium, de opsporings- en invorderingsprocedures die het RIZIV ter beschikking heeft worden geëvalueerd en geoptimaliseerd.

Rol van de ziekenfondsen

Aan de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (CDZ) wordt opdracht gegeven de adviserende en informerende rol van de ziekenfondsen ten opzichte van hun leden te evalueren en zo nodig te versterken.

De financiële transparantie van de verzekeringsinstellingen wordt versterkt. In samenwerking met het RIZIV zal de CDZ bovendien de kostenstructuur van de verzekeringsinstellingen doorlichten. De regering zal het Parlement vragen om het Rekenhof opdracht te geven de parameterformule die gebruikt wordt om de administratiekosten van de verzekeringsinstellingen te berekenen te evalueren.

De regering zal het Parlement vragen om het Rekenhof opdracht te geven de organisatie, het instrumentarium en de werking van bovenbedoelde controlediensten te evalueren en aanbevelingen te formuleren ter verhoging van de coherentie, efficiëntie en doeltreffendheid.

De efficiëntie van de verzekeringsinstellingen wordt verhoogd. Het variabel gedeelte van de administratiekosten wordt verhoogd .

Aanvullende verzekeringen

De wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen wordt aangepast om duidelijk te stellen dat de diensten die ziekenfondsen kunnen oprichten om een financiële tussenkomst toe te kennen in de kosten van preventie en behandeling van ziekte, of om het fysiek of psychisch welzijn van hun leden te bevorderen, moeten beantwoorden aan de principes van evidence based practice.

3.6.4. Correcte prijszetting

Ziekenhuisfinanciering

Het thans bestaande financieringssysteem van de ziekenhuizen wordt grondig herzien. Het nieuwe financieringssysteem moet de werkingskosten van de ziekenhuizen dekken, en correct mee evolueren met de evoluerende behoeften. Het moet minder structuurgebonden en prestatiegedreven zijn, en de instellingen en zorgverleners stimuleren tot kwaliteitsvol en resultaatgericht handelen op alle relevante domeinen (toegankelijkheid, tijdigheid, veiligheid, effectiviteit, doelmatigheid ...), zonder de globale registratieplicht verder te verzwaren.

De binnen het KCE opgemaakte methodologie en planning om de ziekenhuisfinanciering te herzien via een breed overleg (“Roadmap voor een nieuwe ziekenhuisfinanciering in België”) wordt verder uitgevoerd.

De voorkeur van de regering gaat hierbij uit naar een gemengd financieringssysteem met zowel een prospectieve financiering voor standaardiseerbare zorg als het behoud van het principe van een honorarium per medische prestatie.

De regering zal er bovendien over waken dat de deelname van de zorgverleners in de medische aspecten van het beheer van het ziekenhuis, inzonderheid wat de investeringen in medische diensten betreft , niet in het gedrang komt door dit nieuwe financieringssysteem. Hierbij moet bijzondere aandacht besteed worden aan de hervorming van het thans bestaande systeem van afhoudingen op de artsenhonoraria

De financiering van de opleidings- en onderzoeksactiviteiten van de ziekenhuizen zal in overleg met de deelstaten worden geëvalueerd en aangepast.

Het beleid inzake neutralisatie van de bijdrageverhogingen van ziekenhuizen die aangesloten zijn bij het gesolidariseerd pensioenfonds van de RSZPPO ter compensatie van de pensioenlasten van hun statutair personeel wordt verdergezet.

Nomenclatuur

Hiermee samenhangend wordt een grondige herijking en vereenvoudiging van de nomenclatuur doorgevoerd. De tarieven worden op transparante wijze afgestemd op de reële kostprijs van de prestatie, onverantwoorde verschillen in vergoeding tussen de verschillende medische disciplines worden weggewerkt. Intellectuele prestaties (inzonderheid voor de knelpuntdisciplines), onderlinge afstemming, overleg en coördinatie bij multidisciplinaire samenwerking worden beter gewaardeerd. De prijs van de bij de zorgverlening gebruikte materialen of producten mag geen directe invloed hebben op het door de zorgverlener aangerekende tarief. De herijking moet prikkels blijven voorzien voor productiviteit en specialisatie.

Conform de aanbevelingen van het KCE, en met het oog op vereenvoudiging, wordt de regeling inzake remgelden bij de specialisten herzien.

De organisatie, tarifiering en terugbetaling van het vervoer voor dringende geneeskundige hulpverlening wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Met de gemeenschappen wordt afgestemd met het oog op een goede coördinatie van het niet-dringend medisch vervoer.

De werkzaamheden betreffende de herziening van het koninklijk besluit nummer 78, van de ziekenhuisfinanciering en van de nomenclatuur, worden toevertrouwd aan een taskforce, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle betrokken actoren, die de diverse aspecten van deze problematiek in synergie zal behandelen. Deze werkgroep zal op de semesteriële basis aan de regering verslag uitbrengen van zijn werkzaamheden en een definitief eindrapport voorleggen vóór eind 2017.

Geneesmiddelen en medische materialen

De kostprijs van geneesmiddelen en medische materialen moet transparanter worden.

De terugbetaling van implantaten en andere medische hulpmiddelen moet verder in overeenstemming gebracht worden met de regeling die thans bestaat voor terugbetaling van geneesmiddelen.

De concurrentie op de off-patent markt zal worden aangescherpt teneinde lagere prijzen te bekomen ten voordele van patiënt en ziekteverzekering, waarbij er wordt op toegezien dat deze geen negatieve invloed heeft op de toegankelijkheid tot geneesmiddelen. Ook de terugbetalingsvoorwaarden van een aantal octrooigeneesmiddelen kunnen op basis van argumenten betreffende hun therapeutische meerwaarde en kosteneffectiviteit worden herzien.

Ook de haalbaarheid van een beperking van het terugbetaalbare

verstrekkingenpakket tot geneesmiddelen waarvan de prijs zich situeert in een vork rond de goedkoopste verstrekking zal bestudeerd worden.

Het bestaande beleid dat goedkope geneesmiddelen bevordert en aanmoedigt wanneer deze een geldig therapeutisch alternatief verschaffen zal worden voortgezet. Goedkope geneesmiddelen omvatten niet alleen generische geneesmiddelen en biosimilars, maar ook specialiteiten buiten octrooi die in prijs verlaagd zijn.

Er zal ook een snellere en voor de patiënt minder dure toegang tot zorg en tot geneesmiddelen voor de behandeling van zeldzame ziekten worden georganiseerd. Er zal onder andere rekening worden gehouden met een studie van het Kenniscentrum over “Organisatie van de zorg voor volwassenen met een zeldzame of complexe kanker (concentratie in een beperkt aantal referentiecentra)”.

Het is belangrijk dat nieuwe geneesmiddelen die op Europees niveau of in een andere EU- lidstaat worden goedgekeurd, zo snel mogelijk ter beschikking komen van de Belgische patiënten. Daarom zal de regering de verbetering van de bestaande procedures voortzetten door de termijnen waar mogelijk nog in te korten en door te vermijden dat werk dat op andere (internationale) bevoegdheidsniveaus is verricht, moet worden overgedaan.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan procedures in verband met “unmet medical needs” voor de terbeschikkingstelling van innoverende behandelingen voor ernstige of dodelijke pathologieën waarvoor er geen therapeutisch alternatief bestaat en dit nog vóór nog niet erkende specialiteiten op Europees niveau geregistreerd zijn of vóór de erkenning van een nieuwe indicatie waarvoor er een medische behoefte is die nog niet wordt ingevuld door de reeds erkende specialiteiten.

In navolging van de Wereldgezondheidsorganisatie en het Wereld Economisch Forum zal de regering de strijd tegen multiresistente kiemen op alle vlak opdrijven. Hierbij zal bijzondere aandacht besteed worden aan het rationeel gebruik van antibiotica. In overleg met de geneesmiddelenindustrie zal naar een nieuw businessmodel ontwikkeld worden dat zowel de productie van oude als de ontwikkeling van nieuwe antibiotica garandeert.

In verband met de klinische proeven zal de deskundigheid van het Federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAGG) worden versterkt voor een snelle evaluatie en goedkeuring van aanvragen voor klinische studies. Er zullen vereenvoudigde systemen worden ingevoerd voor een gecoördineerde evaluatie door het FAGG en de ethische comités en het werven van patiënten zal worden vergemakkelijkt.

Er worden centers of excellence gecreëerd binnen het FAGG, bv. inzake vaccinatie. Om deze doelstellingen te realiseren, wordt het statuut van het FAGG aangepast met het oog op meer flexibiliteit in zijn werking, bv. met het oog op het aantrekken van experts.

Bij de introductie van nieuwe geneesmiddelen wordt zo nodig beroep gedaan op de bepalingen van artikel 81 van het koninklijk besluit van 21 december 2001 tot vaststelling van de procedures, termijnen en voorwaarden inzake de tegemoetkoming van de verplichte ziektekostenverzekering in de kosten van

farmaceutische specialiteiten, die verder worden ontwikkeld om tot nieuwe, meer aangepaste vormen van risicodeling te komen.

De federale overheid zal het regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de farmaceutische sector voortzetten.

Om een stabiel reglementair kader te creëren en de R&D-activiteiten in de Belgische farmaceutische sector te ondersteunen en te bevorderen, zal het "Biopharma R&D overlegplatform" tussen de regering, de vertegenwoordigers van de belangrijkste farmaceutische investeerders (HST) en pharma.be worden voortgezet. Waar mogelijk worden ook de deelstaten, hierbij betrokken.

Er wordt verder gegaan met de uitwerking van het non-extraterritorialiteitsprincipe waarvoor het RIZIV voor 2016 een rapport zal uitbrengen aan de regering.

3.6.5. Nadruk op doelmatigheid

Evidence Based Practice

Alle beslissingen inzake aanpassing van programmatie, erkenning of terugbetaling van zorg worden vooraf getoetst aan de principes van evidence based practice.

Doelmatiger voorschrijven van geneesmiddelen

Artsen worden gemotiveerd tot een doelmatiger geneesmiddelenvoorschrift, zowel op vlak van prijs als volume. Er zal meer objectieve informatie verschaft worden aan de voorschrijvers, en er worden prikkels verbonden aan het effectief wijzigen van het voorschrijfgedrag in de richting van goedkoop voorschrijven.

De regering neemt bijkomende maatregelen om in de residentiële ouderenzorg de objectief vastgestelde overconsumptie van geneesmiddelen terug te dringen.

Convenanten inzake gepast gebruik van de zorg

Er wordt met alle belanghebbenden een taskforce "doelmatige zorg" opgestart die verspillingen detecteert en voorstellen doet voor meer doelmatigheid, kwaliteit en patiëntveiligheid.

De mogelijkheid wordt voorzien om in het kader van het overleg tussen de stakeholders op het RIZIV convenanten inzake het gepast gebruik van de zorg af te sluiten, die het kader creëren waarin de verschillende actoren van de ziektekostenverzekering samenwerken om de zorgverlening zo doelmatig als mogelijk te organiseren (formuleren van guidelines, opsporen en tegenwerken van verspilling of oneigenlijk gebruik, monitoringmechanismen, ...).

Belangrijke en niet verrechtvaardigde praktijkvariëaties die niet berusten op objectieve criteria kunnen, indien ze niet geredigeerd worden, leiden tot sancties.

4. FINANCIËN

4.1. Fiscale hervorming

Het federale belastingstelsel is toe aan een hervorming. De globale fiscale en parafiscale druk in België is erg hoog. De impliciete belastingdruk op arbeid is zelfs de hoogste in de Europese Unie. De belastingdruk is bovendien onevenwichtig gespreid tussen de arbeidsinkomsten enerzijds en de andere inkomsten anderzijds.

Daarnaast is de complexiteit dermate toegenomen dat belastingplichtigen het huidige systeem niet langer als rechtvaardig ervaren. Tot slot moet de fiscaliteit de groei bevorderen, d.i. ondernemerschap ondersteunen en private tewerkstelling creëren.

De regering zal de uitgaven beheersen en een parafiscale en fiscale verschuiving ("tax shift") doorvoeren om een voldoende omvangrijke lastenverlaging te kunnen financieren, waarbij de belastingdruk op arbeid, bestaande uit fiscale en parafiscale lasten, aanzienlijk wordt verminderd, rekening houdende met nationale en internationale aanbevelingen ter zake.

4.1.1. Principes van de fiscale hervorming

Terwijl de regering de overheidsfinanciën verder saneert, engageert ze zich om ons fiscaal systeem te hervormen, te vereenvoudigen en te moderniseren, met het oog op een daling van de globale fiscale en parafiscale druk, zonder de budgettaire situatie te verslechteren.

De hervorming steunt op de volgende principes:

- Bevordering van groei, aanmoediging van werk, creatie van toegevoegde waarde: een belastingsysteem moet mensen aanmoedigen om initiatief te nemen. Er is een ondernemingsvriendelijk klimaat nodig. Dit betekent dat starten met werken of een hoger salaris een hoger netto-inkomen moet opleveren. Wie meer werkt, moet netto meer overhouden. Ondernemingen zijn dan weer de belangrijkste drijvende kracht voor het scheppen van economische activiteit, werkgelegenheid en rijkdom voor ons land. Met het oog op een duurzame economische groei moet dan ook onvermijdelijk en prioritair worden ingezet op een verbetering van de concurrentiepositie van de ondernemingen.
- Rechtvaardig: een rechtvaardig belastingsysteem betekent dat iedereen zijn deel bijdraagt en dat in een progressief inkomstenbelastingstelsel de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. De strijd tegen fraude wordt onverminderd verdergezet, gezien fraude de rechtvaardigheid van het systeem ondermijnt. Er wordt gezorgd voor een loyale fiscale concurrentie binnen alle activiteitssectoren en tussen de privésector en de overheidssector (bijvoorbeeld met betrekking tot intercommunales en oneigenlijk gebruikte vzw's).
- Stabiliteit en rechtszekerheid: een belastingstelsel moet burgers en ondernemingen rechtszekerheid en stabiliteit bieden, zodat zij in staat zijn hun activiteiten op lange termijn financieel te plannen en hun ontwikkelings-, aanwervings- en investeringsstrategie te bepalen. In dit kader is een stabiel belastingstelsel voor de ondernemingen tijdens de hele legislatuur een

- belangrijke prioriteit.
- De regering ondersteunt het principe van fiscale stabiliteit.
  - De fiscale hervorming leidt tegen het einde van de legislatuur tot een substantiële verlaging van de lasten op arbeid en productie. We geven mensen en bedrijven zekerheid over het traject en de uitrol van de fiscale hervorming en creëren ook een rechtszeker en stabiel fiscaal kader zodat ons land ook aantrekkelijker wordt om te investeren.
  - Eenvoud en transparantie: een eenvoudig en transparant belastingstelsel zorgt ervoor dat de belastingbetaler het stelsel begrijpt en dat de administratie efficiënter kan werken.
  - Doelmatigheid: de fiscaliteit wordt niet te pas en te onpas gebruikt. Belastingen kunnen ook wenselijke gedragsveranderingen bevorderen. Een groene fiscaliteit zorgt voor duurzamere keuzes en een betere gezondheid en leefmilieu.
  - Efficiëntie: belastingen moeten steeds zo efficiënt mogelijk worden geheven, dat wil zeggen met zo weinig mogelijk negatieve weerslag op de goede toewijzing van middelen. Belastingen moeten op een zo ruim mogelijke grondslag worden geheven en tegen een zo laag mogelijk percentage. Efficiënte belastingen verzekeren een goed begrotingsrendement met zo laag mogelijke administratieve kosten.
  - Respect voor de belastingplichtige: de fiscus behandelt de belastingplichtige met respect. Fiscale controles zijn nooit aangenaam maar wel noodzakelijk, en gebeuren daarom klantgericht, correct en efficiënt.

De administratieve controleprocedures worden geëvalueerd en indien nodig aangepast met het oog op het bereiken van meer doelmatigheid, doeltreffendheid, billijkheid, rechtvaardigheid en proportionaliteit, teneinde de fundamentele rechten van de belastingplichtige, waaronder het recht op privacy, te vrijwaren. Daarbij wordt rekening gehouden met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

De organisatie van klachtenbehandeling wordt vanuit een klantvriendelijke benadering geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd

De regering werkt een mechanisme uit voor de controle van de fiscale diensten.

Er wordt prioritair gebruik gemaakt van de dataminingtoepassingen binnen de FOD Financiën voor de selectie van controles. Fiscale controles worden waar mogelijk gecoördineerd met andere controles (bv. economische en sociale inspecties). We onderzoeken de modaliteiten waarmee onderzoeksdaden met een in wezen politieel karakter kunnen worden ingebed in procedures en eventuele regelgeving die met deze bijzonder aard rekening houden

Bovendien zouden inspectiediensten zich in de eerste plaats meer als partner van de ondernemingen kunnen opstellen, zeker wanneer er sprake is van een eerste overtreding.

Door het gebruik van deze principes bij de realisatie van de fiscale hervorming, wordt het systeem beter beschermd tegen fraude.

4.1.2. De werkbonus

De sociale werkbonus blijft behouden en de fiscale werkbonus wordt versterkt, zoals bepaald in het competitiviteitspact.

4.1.3. Personenbelasting

De personenbelasting is voortdurend het voorwerp geweest van zeer veel wijzigingen. De rechtvaardigheid en de eenvoud ervan moeten aan een kritische toets onderworpen worden.

De lasten op arbeid wegen ook in de personenbelasting te zwaar. In dit kader moet worden nagegaan of een verschuiving naar belastingen op andere inkomsten dan uit arbeid, indirecte belastingen en/of ecofiscaliteit mogelijk is. Zonder vooruit te lopen op de in het vooruitzicht gestelde hervorming, wordt bij het begin van de legislatuur onmiddellijk een verschuiving van de belasting op arbeid naar belasting op andere inkomsten doorgevoerd. Dit door een verhoging van de forfaitaire aftrek van beroepskosten, waardoor het netto-inkomen uit arbeid na belasting stijgt. De kostprijs van deze verhoging wordt onder meer gefinancierd door accijnsmaatregelen inzake tabak en diesel, een verbreding van de handelingen die aan btw onderworpen zijn, en een belasting van inkomsten van trusts en andere juridische constructies in het buitenland ("doorkijkbelasting").

In elk geval moeten in de personenbelasting de inactiviteits- en de promotievalor worden weggewerkt, alsook de koopkracht worden ondersteund, door onder meer de forfaitaire beroepskosten te verhogen.

Het fiscaal, sociaalrechtelijk en arbeidsrechtelijk loonbegrip wordt maximaal gestroomlijnd, zonder de totale fiscale en parafiscale druk te verhogen.

Het pensioensparen wordt verder aangemoedigd. De bestaande heffing op het pensioensparen in de derde pijler wordt verlaagd van 10% naar 8%. De verminderde heffing wordt vervroegd ingehouden en dit gespreid over meerdere jaren. De regering zal de praktische modaliteiten bepalen.

De automatische indexering van de fiscale uitgaven, andere dan diegene die een impact hebben op de activiteitsinkomsten, wordt beperkt.

4.1.4. Vennootschapsbelasting

Er wordt een "Fiscaal Pact" afgesloten om de factor van onzekerheid in de economische en fiscale omgeving van ondernemers weg te nemen.

De vangnetbepaling in de belasting van niet-inwoners (BNI) wordt beperkt tot die gevallen waarvoor zij initieel is bedoeld; perverse neveneffecten worden weggewerkt. Ook andere beperkingen in de BNI worden geëvalueerd en in geval van marktverstoring weggewerkt.

De groei van de ondernemingen wordt blijvend ondersteund, met aandacht voor KMO's, door onder meer productieve investeringen aan te moedigen.

KMO's kunnen jaarlijks een deel van hun belaste winst reserveren op een afzonderlijk

passiefrekening. Hierop wordt een anticipatieve heffing van 10% betaald door de vennootschap. De reserves die op die passiefrekening werden geboekt, zullen bij liquidatie belastingvrij worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Indien deze reserves na 5 jaar worden uitgekeerd als dividend, zal er een aanvullende roerende voorheffing van 5% verschuldigd zijn. Indien deze reserves binnen de 5 jaar worden uitgekeerd als dividend, zal er een aanvullende roerende voorheffing van 15% van toepassing zijn.

4.1.5. Btw

De belastbare basis voor de heffing van de btw wordt verbreed: de btw-vrijstelling voor medische diensten op het gebied van esthetische chirurgie en behandeling wordt geschrapt, elektronische diensten afgenomen door Belgische particulieren bij Europese ondernemingen worden onderworpen aan btw in België en de ouderdomsvereiste bij werk in onroerende staat aan privé-woningen wordt verhoogd van 5 jaar naar 10 jaar.

4.1.6. Ecofiscaliteit

De aankoop van producten die de gezondheid of het leefmilieu schaden wordt ontraden.

In dit kader worden de accijnzen op tabak hervormd, waarbij de ad valorem accijnzen (in functie van de prijs) deels worden vervangen door specifieke accijnzen (in functie van de hoeveelheid). Daarnaast worden de accijnzen op diesel verhoogd met toepassing van het cliquet-systeem, zonder effect op de terugbetaling van de professionele diesel.

De accijnzen worden jaarlijks geïndexeerd, rekening houdende met zowel de inflatie als het risico op concurrentienadeel. Het voorstel tot indexatie wordt voorgelegd in het kader van de begrotingsopmaak, en wordt vergezeld van een permanente screening van de evolutie van het Europees gemiddelde en van de evolutie van de accijnzen in de buurlanden in het bijzonder.

De energieprijzen en energiebelastingen worden geëvalueerd. De evaluatie moet voor elk type van energiedrager rekening houden met zowel de bestemming (transport, verwarming, machines, enz.) als de gebruiker (zakelijk of particulier), alsook de prijzen en belastingen in de buurlanden. Daaropvolgend wordt de impact van een hervorming van de energiebelastingen in functie van de uitstoot van schadelijke stoffen en de energie-inhoud van de energiedragers onderzocht. Daarbij worden ongunstige effecten op de competitiviteit van ondernemingen vermeden.

De milieuheffing (zgn. picknicktaks, op wegwerptassen en -zakken, wegwerpeetgerei, platen, vellen, foliën, stroken, strippen en andere platte producten, bladaluminium) wordt opgeheven, omdat deze heffing de beoogde gedragsverandering heeft gerealiseerd waardoor de opbrengsten nog amper opwegen tegenover de administratieve kosten in hoofde van zowel de overheid als het bedrijfsleven.

Teneinde ondernemingen aan te moedigen te investeren in milieuvriendelijke wagens, wordt er onderzocht of het minimaal bedrag inzake VAA kan worden afgeschaft.

4.1.7. Versterkt vertrouwen met respect voor de grondbeginselen

Het wederzijds vertrouwen tussen de belastingplichtigen en de belastingadministratie wordt versterkt (zogenaamde "taks-cificatie"), wat de voorzienbaarheid verhoogt.

Er is bovendien geen draagvlak voor een nodeloos strenge aanpak van mensen die te goeder trouw zijn. Een uitstekend overleg tussen administratie en cijferberoepen zal borg staan voor de verderzetting van dat reeds ingezet proces.

Het stelsel van de bijzondere aanslag van 309% wordt aangepast en het tarief neerwaarts bijgesteld.

Het stelsel van de verworpen uitgaven wordt hervormd en vereenvoudigd door middel van een indeling met een onderdeel boeten en belastingen, een onderdeel niet-individualiseerbare voordelen en een onderdeel liberaliteiten, telkens met een eenduidig toepassingsgebied.

De begrippen van uitgaven of kosten die een beperking ondergaan in zowel btw als de inkomstenbelasting worden maximaal gestroomlijnd.

Het btw-boetesysteem en de nalatigheidsinteressen worden hervormd met als uitgangspunt de goede trouw van de belastingplichtige, in plaats van de kwade trouw.

De federale fiscale wetgeving wordt gecoördineerd en gebundeld in een Federale Codex Fiscaliteit. Deze coördinatie mag niet leiden tot een hogere belastingdruk voor de belastingplichtigen. Het charter van de belastingplichtige wordt na actualisatie geïntegreerd, met onder meer bijzondere aandacht voor het visitatierecht door de fiscus. De zienswijze van de administratie op de toepassing van de fiscale wetgeving wordt eenvormig en systematisch gedeeld met de belastingplichtigen aan de hand van artikelsgewijze commentaren, zoals deze reeds bestaat voor het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. Deze commentaren vervangen de bestaande aanschrijvingen, beslissingen, berichten, vakcursussen, etc.

Wetswijzigingen worden systematisch gevolgd door de publicatie van FAQ's en een update van de administratieve commentaar ter zake. Deze administratieve toelichtingen strekken ertoe duidelijkheid te geven aan de belastingplichtige en niet om extra voorwaarden op te leggen bovenop de wet.

Er worden hulpmiddelen uitgewerkt waardoor de belastingplichtige snel inzicht verwerft in zijn belastingsituatie, zoals een module voor de berekening van een voordeel van alle aard.

De fiscale procedures worden geharmoniseerd teneinde de rechtszekerheid van de belastingplichtige te vrijwaren. Daarbij wordt, wat de termijnen betreft, niet automatisch uitgegaan van de langste termijnen, maar wordt gestreefd naar een nuttig evenwicht tussen de belangen van de belastingadministratie en de belangen van de belastingplichtige. De nieuwe geharmoniseerde procedure wordt afgestemd op de nieuwe benadering vanuit de administratie: digitaal en gericht op doelgroepen in plaats van op soort belasting. Zij wordt geconcipeerd vanuit de filosofie van de vrijwillige medewerking van de belastingplichtige. In dit kader wordt de nieuwe

procedure gericht op een maximaal overleg en een efficiënte geschillenregeling in de pre-taxatie fase, en worden de rectificatieprocedure en de bezwaarprocedure inzake inkomstenbelastingen waar mogelijk geïntegreerd, zonder de rechten van verdediging van de belastingplichtige in het gedrang te brengen. Bijzondere aandacht wordt besteed aan het versterken van het wederzijds vertrouwen tussen de belastingplichtigen en de belastingadministratie, in het bijzonder de controlediensten.

De werking van de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken moet onafhankelijk kunnen blijven werken en wordt geëvalueerd en indien nodig versterkt met het oog op de optimale toegankelijkheid voor KMO's. Deze dienst kan zich ook uitspreken over de toepassing van de anti-misbruikbepaling teneinde de rechtszekerheid te verhogen.

Er wordt onderzocht op welke manier de antimisbruikbepaling beter kan worden ingekleed zodat de rechtszekerheid verhoogt voor de belastingplichtigen.

De verschillen tussen het fiscaal strafrecht en het gemeen strafrecht worden geëvalueerd met het oog op het wegwerken van eventuele anomalieën.

4.1.8. Een moderne en performante Douane als krachtige economische en financiële hefboom

Een efficiënte en performante Douane kan een economische hefboom zijn met gunstige financiële gevolgen via de invoerrechten. De regering is van oordeel dat de Douane een heel belangrijke en cruciale schakel speelt in het logistieke en economische gebeuren. Er moet over worden gewaakt dat via een verdere modernisering van de wetgeving in overleg met de betrokken economische actoren inzake douane en accijnzen en een doeltreffender optreden van de douane op het terrein, de slagkracht van onze bedrijven verhoogt, de export toeneemt, onze havens hun logistieke troeven kunnen blijven uitoefenen en de daaraan verbonden tewerkstelling wordt gegarandeerd. Het douanebeleidsplan wordt geïntensifieerd en zo snel mogelijk uitgevoerd, rekening houdende met de ter beschikking gestelde budgettaire middelen.

Belangrijke prioriteiten hierbij zijn/faciliteren van de handel door:

- Verdere uitwerking AEO-systeem
- Implementatie enkele projecten zoals System Based Approach, Entry into the Record en andere
- Uitwerken pilootproject "Green Lanes"
- Verdere ontwikkeling van nieuwe en relevante nationale douane-applicaties
- Implementatie Single Window
- Doelgericht controleren op basis van geautomatiseerde risico-inschatting
- Meer gestructureerde en proactieve interne en externe communicatie.

4.1.9. Administratieve vereenvoudiging

De administratieve lasten ten gevolge van de fiscale wetgeving worden verminderd.

Er wordt onderzocht of de btw-vrijstellingsdrempel voor kleine ondernemingen kan worden verhoogd tot 25.000 euro.

De administratieve btw-verplichtingen worden herbekeken in het licht van andere boekhoudkundige verplichtingen. Waar overlap bestaat wordt de btw-verplichting

geschrappt. De btw-aftrek op roerende bedrijfsmiddelen en de btw-regels met betrekking tot de voorschotfacturen worden geëvalueerd.

Het voorstel van de Europese Commissie tot standaardisering van de btw-aangifte wordt aangegrepen om de bestaande verplichtingen te evalueren en waar nodig te moderniseren, waaronder de indieningstermijn voor de periodieke aangifte en de betalingstermijn voor de verschuldigde btw.

De communicatie tussen de belastingplichtige en de belastingadministratie wordt verder gedigitaliseerd. Zo worden alle documenten nodig voor de voldoening van administratieve verplichtingen online in een bewerkbaar formaat ter beschikking gesteld, en worden aangetekende schrijvens, te versturen door de belastingplichtige aan de belastingadministratie, systematisch vervangen door elektronische berichten met ontvangstmelding.

De digitale raadpleging van de fiscale en parafiscale inhoudingsplicht, wordt geïntegreerd.

De griffierechten worden gemoderniseerd: de tarieven worden waar mogelijk geïntegreerd, en vereenvoudigd.

De wetgeving inzake de federale patrimoniale documentatie wordt gecoördineerd in één wetboek. Daarbij wordt de rechtszekerheid van onroerende transacties en grondkrediet versterkt door een lacune in de hypothecaire publiciteit weg te werken bij overgang bij overlijden.

4.2. Financiële sector: bank- en verzekeringswezen

4.2.1. Een financiële sector ten dienste van de samenleving

De regering organiseert een overleg met de stakeholders over de rol van "Brussel" als financieel centrum om de behoeften van de bedrijfswereld en de aanbieders van financiële diensten te identificeren en maatregelen te ontwikkelen die op duurzame wijze kunnen bijdragen tot groei en werkgelegenheid. De hierna beoogde beleidsmaatregelen hebben de doelstelling om een meer duurzaam financieel stelsel tot stand te brengen en op deze wijze bij te dragen aan het herstel en de consolidatie van het vertrouwen in het financieel stelsel en de financiële sector.

De regering zal risicokapitaal stimuleren teneinde onze ondernemers voldoende financiering te verzekeren en het eigen vermogen van onze bedrijven te versterken. De regering zal, in navolging van de reeds recentelijk genomen maatregelen inzake de versoepeling van de prospectusplicht, de financiering via crowdfunding verder stimuleren en de activiteiten van crowdfunding platforms beter omkaderen. De regering zal onderzoeken hoe een nog betere samenwerking met de multilaterale investerings- en ontwikkelingsbanken tot stand gebracht kan worden teneinde onze bedrijven zo dicht mogelijk te betrekken bij hun activiteiten.

België blijft constructief meewerken aan de geleidelijke invoering van een financiële transactietaks onder het regime van de versterkte samenwerking. De regering zal er voor pleiten dat deze taks zich focust op aandelen en derivaten met een speculatief karakter, en niet op de reële economische activiteit (o.a. intragroepsverrichtingen), noch op de verrichtingen door pensioenfondsen en verzekeringsondernemingen, wat

hun dekkingsactiva betreft, noch op overheidseffecten. In dit kader wordt de opportuniteit van het behoud van de beurstaks onderzocht.

De regering zal voldoende aandacht besteden aan de bescherming van de financiële consument en de financiële opvoeding, onder meer door er op Europees niveau voor te pleiten om de regelgeving van toepassing op de ontwikkeling van financiële producten te versterken. De opeenvolgende maatregelen van de afgelopen jaren op het vlak van de bescherming van de financiële consument worden geëvalueerd; lacunes in de regelgeving worden opgevangen en de regels worden vereenvoudigd waar mogelijk. De regering zal, in nauw overleg met de financiële sector, de inspanningen opvoeren om de veiligheid van het internetbankieren te garanderen. De Centrale voor Kredieten aan Particulieren wordt uitgebreid met andere achterstallige schulden, zodat een beter beeld ontstaat op de werkelijke financiële situatie van de kredietaanvrager.

De bescherming van de spaarder blijft een belangrijk item. De regering zal de Belgische organisatie van de bescherming van deposito's, levensverzekeringen, beleggingsinstrumenten en coöperatieve spaarproducten stroomlijnen en de nieuwe Europese Depositogarantie-richtlijn omzetten. Daarenboven wordt werk gemaakt van een hervorming van de jaarlijkse taksen op de kredietinstellingen, de collectieve beleggingsinstellingen en de verzekeringsondernemingen, om onder meer rekening te houden met het verschillende business model van deze onderworpen instellingen.

In aansluiting op de initiatieven van de vorige regeringen, zal de regering zorg dragen voor het uitwerken van een werkzame regeling met het oog op de schadeloosstelling van natuurlijke personen coöperanten van erkende financiële coöperatieven.

De regels tot afronding op veelvoud van 5 cent van cash te betalen bedragen worden geëvalueerd, met het oog op de eventuele uitbreiding van de afronding naar alle betalingen in de kleinhandel en bij vrije beroepen, waar betalingen in cash mogelijk zijn.

Vanuit het oogpunt van de consument (verzekeringnemer) zal de regering erover waken dat er een 'level playing field' bestaat tussen alle informatie welke via de diverse distributiekanaalen ter beschikking moet worden gesteld aan de consument (bijvoorbeeld m.b.t. de vergoedingen ontvangen door hetzij een verzekeringsmakelaar hetzij een verzekeringsagent).

4.2.2. Financiële regelgeving

De geplande evaluatie van de bankenwet zal worden uitgevoerd en een bijkomende evaluatie zal worden gemaakt daar waar het nuttig en gepast is, met advies van de NBB, die ook voorstellen tot aanpassingen kan formuleren.

4.2.3. Rationaliseren van bestaande bevoegdheden en werking

Het Rentenfonds wordt afgeschaft, met respect voor de sociale rechten van zijn personeel. De regering zal de toekomstvooruitzichten van de Koninklijke Munt van België onderzoeken en passende beslissingen ter zake nemen. De "compensatiebetaling door de Nationale Bank van België voor de effectisering van geconsolideerde oorlogsschuld" wordt afgeschaft.

Er wordt onderzocht welke efficiëntie mogelijk is bij het resterend gebleven federaal

kader van de aankoopcomités na de overheveling hiervan naar de regio's in functie van de Zesde Staatshervorming.

4.2.4. De Staat als aandeelhouder – het verstandig afbouwen van de lasten uit het verleden

De federale regering zal haar taak als aandeelhouder bij financiële instellingen vervullen overeenkomstig de geldende governance beginselen en zal daarbij de OESO-corporate governance gedragscode voor staten die participeren in bedrijven als leidraad nemen. De regering legt een kader vast voor de bestuurders die de Staat in feite vertegenwoordigen en maakt afspraken met het bestuur van deze bedrijven teneinde te garanderen dat de bedrijfsethische normen gerespecteerd worden. De regering streeft er naar om de participaties in de financiële sector ten gepaste tijde en op een verstandige wijze optimaal te valoriseren. De rol van de Federale Participatie en Investeringsmaatschappij wordt herbekeken: de expertise wordt versterkt, de investeringspolitiek wordt geheroriënteerd en de participaties van de federale Staat worden gecentraliseerd in de schoot van de FPIM.

4.3. Fraudebestrijding

Het verlies aan inkomsten ten gevolge van sociale en fiscale fraude wordt blijvend tegengegaan.

De invorderings- en controleprocedures worden gemoderniseerd: er worden meer middelen ingezet op sectorcontroles en ook de strijd tegen carrouselfraude wordt verdergezet. Een performant systeem van inning van fiscale en niet-fiscale schulden (waaronder ook alimentatievorderingen en penale boeten), wordt verder versneld uitgewerkt teneinde de inningsratio gevoelig te verhogen.

Er wordt voluit ingezet op administratieve samenwerking, zowel met binnenlandse als buitenlandse administraties. Zo wordt de samenwerking tussen de Sociale Inspectie en Opsporingsdiensten, de Algemene Administratie van de Fiscaliteit en de Algemene Administratie Fraudebestrijding verder versterkt. Ook de gegevensuitwisseling met derde landen wordt verder uitgebouwd.

Het toezicht op de elektronische handel wordt aanzienlijk verscherpt, onder meer wat betreft de toepassing van de btw. In dit kader wordt overleg gepleegd met de sector binnen het op te richten platform inzake e-handel. Het Belgium Internet Service Center wordt transversaal ingezet.

De strijd tegen witwaspraktijken en tegen de financiering van terrorisme en proliferatie van massavernietigingswapens wordt actief verdergezet rekening houdende met de internationale evolutie. Het toepassingsgebied van het begrip ernstige fiscale fraude in de witwaswet wordt verduidelijkt. Er worden initiatieven ondernomen met het oog op een nog efficiëntere toepassing van de aanbevelingen van de Internationale Financiële Actiegroep (FAG).

Het vervolgingsbeleid en de tijdige bevriezing van middelen bestemd voor de financiering van terrorisme krijgen bijzondere aandacht.

5. ENERGIE, LEEFMILIEU EN WETENSCHAPSBELEID

5.2 Energie

Binnen het kader van het Europese energiebeleid zal de regering haar verantwoordelijkheid opnemen door een zekere, betaalbare en duurzame energiebevoorrading voor ondernemingen en gezinnen na te streven. Ze zal de bevoorradingzekerheid garanderen in het kader van een duurzame en betaalbare energiemix. Om de interne Europese energiemarkt te voltooien, zal ze erop toezien dat de vervoersnetbeheerders bijdragen tot de ontwikkeling van strategisch en Europees geïnterconnecteerde energienetwerken. Een bijzondere aandacht zal uitgaan naar het investeringsklimaat voor de installatie van basisproductievermogen. Vraagbeheersing (“demand-side management”) en interconnectie zullen daarbij verder worden ontwikkeld. De regering zal op Europees niveau ook de uitbouw van een elektriciteitsnetwerk met gedecentraliseerde productie aankaarten en ondersteunen.

De regering schaart zich achter de Europese inspanningen om werk te maken van een krachtdadige Europese Energie Unie, in lijn met de voorstellen van de Europese Raad en de Europese Commissie terzake. Voor de regering dient een dergelijke Energie Unie in de eerste plaats een antwoord te bieden op de sterke fragmentatie van het huidige Europese energielandschap, de onderhandelingsmacht van de Europese Unie en haar lidstaten in internationale energiedossiers te versterken en de energieafhankelijkheid te verminderen, onder meer via het poolen van resources. Dit zal ook de energiebevoorrading van ons land ten goede komen. In datzelfde kader zal de regering in samenwerking met de Gewesten de bevoorradingzekerheid van België vergroten met een gevarieerde energiemix en een liquide markt met goede interconnecties.

De regering zal daarom een stabiel en gunstig investeringsklimaat creëren, begeleid door een reglementair kader dat de marktwerking, transparantie en innovatie bevordert. Hierdoor zal de energiefactuur betaalbaar blijven voor industrie en burger.

5.1.1 Een energienorm

De regering zal werken aan een daadwerkelijke concurrentie zodat er een neerwaartse druk op de prijzen wordt uitgeoefend.

De regering zal een energienorm uitvaardigen zoveel als mogelijk in samenwerking met de deelstaten. De bedoeling van deze energienorm, in functie van het verbruiksprofiel en de energie-intensiteit, is ervoor te zorgen dat de verschillende componenten van de energiekost niet hoger liggen dan deze in onze buurlanden. Hiermee wordt de competitiviteit van de ondernemingen en de koopkracht van de gezinnen beschermd. Deze norm zal voor de verschillende componenten gelden. Er kan namelijk niet verwacht worden dat de daling van de ene component ongedaan wordt gemaakt door de stijging van een andere component. Een bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar de gas- en elektriciteitskosten van de industrie met een energie-intens verbruiksprofiel. De regering zal erover waken dat een correctiemechanisme wordt vastgesteld met het oog op het verminderen van de afwijkingen ten aanzien van de energienorm. De federale bijdrage op elektriciteit en

aardgas zal naar beneden worden herzien. Het Kyotofonds dat sinds midden 2012 niet meer wordt gevoed, wordt afgeschaft. De andere fondsen worden geëvalueerd.

5.1.2 Bevoorradingzekerheid

Om de energiebevoorrading op lange termijn te verzekeren, kiest de regering voor een transitie naar een duurzaam energiesysteem. Deze transitie moet technologieneutraal zijn. Er wordt daarbij volop ingezet op onderzoek en ontwikkeling naar een verbreding van de energiemix. Dit zal met een deel van de nucleaire rente worden gefinancierd.

De huidige regering neemt kennis van een potentieel problematische situatie met betrekking tot bevoorradingzekerheid op korte termijn. Ze zal, in overleg met de Gewesten, dit probleem terdege aanpakken om de risico's op een stroomtekort te vermijden. De regering zal het winterplan uitvoeren om de bevoorradingzekerheid van gezinnen en bedrijven veilig te stellen op korte termijn. De instrumenten waarover de regering en de netbeheerder beschikt, zoals vraagbeheersing, import en de strategische reserve, zullen worden ingezet.

De regering zal ook een initiatief nemen opdat meer noodgroepen kunnen deelnemen aan de markt, inclusief haar eigen noodgroepen.

Gelet op de huidige zwakte met betrekking tot onze productiecapaciteit en de wil van de regering om een neerwaartse druk op de energieprijzen en CO₂-uitstoot uit te oefenen, zal de regering, inzonderheid bij de uitwerking van de energievisie en het energiepact, objectief en transparant opnieuw alle opties onderzoeken om de bevoorradingzekerheid op korte en middellange termijn te garanderen.

In het kader van de bevoorradingzekerheid zal een wetgevend initiatief worden genomen waarin twee elementen vervat zitten:

- de verlenging van de kernreactoren Doel 1&2, mits akkoord van het FANC en de exploitant, tot respectievelijk 31 maart 2015 en 31 maart 2016;
- de exploitatieduur van deze reactoren zal 2025 niet overschrijden.

De regering zal zo snel als noodzakelijk maar uiterlijk tegen 31 december 2014 over deze tienjarige verlenging (met de daaraan gekoppelde voorwaarden, met name over veiligheid, beveiliging enzovoort) beslissen en dit:

- rekening houdend met het mogelijk stilliggen van de kernreactoren Doel 3 en Tihange 2;
- rekening houdend met de bijkomende geplande interconnectiecapaciteit;
- rekening houdend met de mogelijkheid om buitenlandse capaciteit te integreren in het Belgische net;
- rekening houdend met de evolutie van de Belgische productiecapaciteit;
- mits een herberekening van de nucleaire rente.

De regering zal maatregelen nemen om het investeringskader voor de gehele energiemarkt te verbeteren en om op kostenefficiënte manier te vermijden dat conventionele productie-eenheden, zoals gas en WKK, die het einde van hun levenscyclus nog niet hebben bereikt, buiten bedrijf worden gesteld door gewijzigde marktomstandigheden. Dit kan door een drastische verbetering van de marktwerking, onder andere door een verhoging van de liquiditeit van de markt. Daarenboven wordt ook gedacht aan het verzekeren van een gelijk speelveld voor de Belgische

productie-eenheden in vergelijking met de productie-eenheden in de buurlanden.

In deze context zal de regering de opportuniteit van de instelling van een nieuw capaciteitsmechanisme onderzoeken, in overleg met de buurlanden, om bestaande capaciteit te behouden en om nieuwe capaciteit te installeren. Ze zal eveneens de opportuniteit onderzoeken om buitenlandse capaciteit in het Belgisch net te integreren.

Met het oog op het naleven van de Europese regelgeving zal de regering de opportuniteit van de lopende offerteaanvraag voor de nieuwe gascentrales herbekijken. Ze zal eveneens de strategische reserve evalueren om deze af te stemmen op het eventuele nieuwe capaciteitsmechanisme.

De regering zal de steunmechanismen voor de ondersteuning van hernieuwbare energie conformeren aan de richtsnoeren voor staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020 van de Europese Commissie. Dit zal onder meer bijdragen tot een betere integratie van hernieuwbare energie in de markt. In dit kader wil de regering deze nieuwe richtsnoeren toepassen op de bestaande en geplande hernieuwbare energieproductiecapaciteit op de Noordzee die nog sterk afhankelijk is van steun buiten de markt.

Aan ELIA en de sector zal de regering vragen om op kostenefficiënte wijze een “stopcontact op zee” voor de offshore windmolenparken uit te werken. De individuele exploitanten moeten hierbij worden betrokken.

Opslag van elektriciteit is één van de belangrijke uitdagingen in de volgende jaren. De regering zal het onderzoek en de ontwikkeling inzake elektriciteitsopslag alsmede de investeringen hierin aanmoedigen.

De regering zal er binnen een budgettair neutraal kader toe bijdragen dat op het gebied van onderzoek en ontwikkeling ons land een pioniersrol blijft vervullen inzake offshore energie.

De regering zal onderhandelingen met de buurlanden voeren om de maatregelen betreffende de bevoorradingszekerheid beter te harmoniseren. In die context zal de regering samen met de vervoersnetbeheerder en de Gewesten de mogelijkheden onderzoeken om versneld de interconnectiecapaciteit uit te breiden.

De regering erkent de rol van de vervoersnetbeheerders (ELIA en FLUXYS), in het kader van de bevoorradingszekerheid. Zonder dat deze hun eigen bevoegdheden te buiten gaan, zullen deze beheerders, onder gezag van de regering, acties kunnen nemen inzake bevoorradingszekerheid, meer bepaald door het vervullen van een rol van expert, facilitator en coördinator zonder hiermee te raken aan de opdrachten

van de diverse actoren en aan de vereisten inzake onafhankelijkheid (“unbundling”) in hoofde van de vervoersnetbeheerders.

Met al deze maatregelen engageert de regering zich tot het garanderen van de bevoorradingszekerheid, de betaalbaarheid en de duurzaamheid van energie op korte en lange termijn zodat ze de kernuitstap van de huidige generatie reactoren in 2025 kan realiseren. Hiertoe zal een monitorings- en correctiemechanisme op punt worden gesteld om de bevoorradingszekerheid, de veiligheid, de duurzaamheid en de betaalbaarheid te garanderen op lange termijn.

5.1.3 Marktwerking en consumenten

De regering neemt akte van het rapport van de Nationale Bank en de CREG over het vangnetmechanisme voor de energieprijzen. Ze zal het initiatief nemen om het huidige mechanisme voorlopig te verlengen met één jaar. Het wordt uiterlijk op 31 december 2017 beëindigd.

Het huidige consumentenakkoord zal ten laatste in 2016 geëvalueerd worden. De regering zal steeds een afdoende implementatietermijn voorzien bij nieuwe maatregelen.

Zonder de mobiliteit van de consumenten te beperken, zal de regering de mogelijkheid onderzoeken om de reglementering van koppelverkoop in energiediensten te versoepelen teneinde de leveranciers toe te laten om als derdepartij-investeerders tussen te komen. Ze zal ook de opportuniteit onderzoeken om de op de leveranciers berustende risicolasten te verminderen in het kader van de facturatie van nettarieven, andere kosten en heffingen zonder dat hiervoor de factuur van de energieverbruiker verhoogd wordt.

Er wordt een nationaal fonds gecreëerd dat voorziet in de financiering van de ombouw van laag- naar hoogcalorisch gas. De regering zal een optimale financiering en kalender vaststellen.

5.1.4 Een energievisie en -pact

De regering zal de transitie naar een nieuw energiesysteem grondig voorbereiden. Onverminderd de beleidsacties die de regering zal ondernemen, onder meer in uitvoering van dit regeerakkoord, heeft ons land nood aan een interfederaal energiepact, voorafgegaan door een energievisie, om op een termijn van minstens 20 tot 25 jaar de noodzakelijke transformaties op economisch vlak, op sociaal vlak en op vlak van leefmilieu mogelijk te maken. Een zekere, betaalbare en duurzame energiebevoorrading voor ondernemingen en gezinnen die een gedeelde verantwoordelijkheid van de federale Staat en de Gewesten vormt, staat daarbij als leidraad voorop.

Daarom zal de regering, samen met de gewestregeringen, het overleg opstarten en faciliteren om een energievisie te ontwikkelen. Vervolgens zullen de verschillende stakeholders door de regeringen betrokken worden bij de redactie van het interfederaal energiepact. Dat pact zal concrete uitvoering aan de energievisie geven vanaf eind 2015. Er zal rekening moeten worden gehouden met de mondiale evoluties in energiegebruik en -kosten, in technologie en met de EU-ambities op het

gebied van klimaatdoelstellingen.

Deze visie en dit pact moeten in een geliberaliseerde markt stabiliteit beogen voor essentiële investeringen in productie, transformatie en transport van energie en moeten energiealternatieven voor mobiliteit mogelijk maken.

In het kader van de energievisie zal elke energiebron overwogen kunnen worden zonder taboes, afhankelijk van haar merites op het vlak van zekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid waarbij veiligheid voorop staat. Daarom zal de regering de drempels wegwerken voor de toekenning van productievergunningen.

5.1.5 Nucleaire veiligheid en know-how

De regering zal gevolg geven aan de IRRS-aanbevelingen van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) ten aanzien van het Belgisch nucleair veiligheidsbeleid. Na advies van het FANC zal de regering een lange-termijn visie en strategie inzake nucleaire veiligheid en beveiliging aannemen.

De regering zal een afdoende financiering van de werkzaamheden van het FANC, via heffingen ten laste van de vergunningshouders, verzekeren. Ze zal eveneens een regeling treffen voor de financiering van de prestaties van algemeen belang. Een overheidsdotatie wordt daarbij niet overwogen.

De regering zal een beschermend regelgevend kader uitvaardigen dat gericht is op het terugdringen van de stralingsbelasting van de patiënten en het medisch personeel bij medische onderzoeken.

De regering zal het behoud van excellentie in het onderzoek naar de nucleaire veiligheid en informatie voor de burger, de omgeving en nucleaire infrastructuur op Belgisch grondgebied nastreven.

Ze zal het MYRRHA-project of evenwaardige projecten van het SCK progressief ondersteunen om het noodzakelijke onderzoek naar innovatieve oplossingen voor hoogradioactief afval, naar de kwalificatie van fusiereactormaterialen, naar het behoud van de medische radio-isotopenproductie in ons land en naar fundamenteel kernfysisch onderzoek optimaal verder te zetten in een internationale context, in samenwerking met universiteiten, onderzoekscentra en zusterorganisaties van het SCK.

De regering zal ook de excellentie in het onderzoek en de valorisatie van disciplines in de nucleaire geneeskunde ter bescherming en behandeling van de bevolking ondersteunen. De infrastructuur voor de productie van radio-isotopen, waar België een wereldleider is, moet in veilige omstandigheden uitgebraat en gemoderniseerd worden.

De regering zal de nationale beleidsmaatregelen uitvaardigen voor het beheer van het nucleair afval van categorie B en C. De gemeente(n) die na een breed participatief proces gekozen wordt (worden), zal (zullen) naar analogie met de oppervlakteberging categorie A gecompenseerd worden.

5.2 Leefmilieu

5.2.1 Klimaat

Inzake de strijd tegen de klimaatverandering zal de regering een ambitieus, effectief en realistisch klimaatbeleid bepleiten bij de Belgische standpuntbepaling ten aanzien van het Europese en internationale beleid. De regering zal daarbij voorstellen om slechts één enkele EU-doelstelling per lidstaat op te leggen: namelijk deze voor de uitstoot van broeikasgassen. De doelstellingen voor hernieuwbare energie en de energie-efficiëntie moeten als middelen worden beschouwd. De regering zal met bijzondere aandacht de effectiviteit van het huidige beleid opvolgen en de impact op de internationaal concurrerende industrie trachten te beperken.

Door het voeren van een flankerend beleid op het gebied van fiscaliteit, biobrandstoffen, fietsen, productnormen, federale energie-efficiënte overheidsgebouwen en spoorwegen zal de regering de Gewesten ondersteunen bij hun klimaatbeleid alsmede hun luchtkwaliteitsbeleid. Samen met de geplande offshore windenergie zal dit flankerend beleid de federale bijdrage vormen aan de realisatie van de Belgische doelstellingen van het klimaat-energiepakket 2020 van de EU.

In dit kader zal de regering prioritair het samenwerkingsakkoord met betrekking tot de klimaat- en energiedoelstellingen van België voor de periode 2013-2020 moeten voltooien, rekening houdend met de bijdrage van elk niveau (federaal en Gewesten) tot het bereiken van de doelstellingen die aan België toevallen. Sereen maar met toewijding, zal de regering meewerken om een billijke verdeling van deze doelstellingen en de CO₂-veilingsopbrengsten (tussen de federale staat en de Gewesten, enerzijds, en tussen de Gewesten onderling, anderzijds) af te ronden.

De regering zal samen met de Gewesten werk maken van een shift naar andere vervoersmodi. In dat opzicht kan onder meer een herwaardering van de binnenvaart een positief gegeven zijn om de CO₂-uitstoot in de transportsector verder te laten dalen met een positief gevolg voor de verkeerscongestie.

Samen met de sector zal bekeken worden hoe de bestaande gascentrales geoptimaliseerd en gemoderniseerd kunnen worden zodat hun rentabiliteitsgraad verhoogt en hun CO₂- uitstoot verlaagt.

De regering wil het federale gebouwenpark energie-efficiënter maken. Er is tevens nood aan een betere monitoring van het verbruik in deze gebouwen. (Cf. deel 11.2 duurzame ontwikkeling over FEDESCO.)

Wat de periode 2021-2030 betreft, zal de federale regering de gewestregeringen uitnodigen om zo snel mogelijk elkaars engagementen te definiëren die ze bereid zijn op te nemen (bottom-up) met het oog op het kunnen verdedigen van een Belgisch standpunt dat door alle entiteiten wordt opgebouwd en ondersteund.

De federale overheid zal via haar ontwikkelingssamenwerking verder een bijdrage leveren tot de internationale klimaatfinanciering.

Met betrekking tot energie en klimaat zal de regering de stakeholders betrekken

inzonderheid gedurende het traject van het energiepact.

Om energie-efficiëntie te ondersteunen, zal de regering haar hefboomen gebruiken om de gewestelijke energiebeleidsovereenkomsten met de industrie te ondersteunen.

5.2.2 Bodemsanering

In samenwerking met de Gewesten zal de regering een fonds oprichten om bodemverontreiniging veroorzaakt door vloeibare brandstoffen voor verwarmingsdoeleinden aan te pakken.

5.2.3 Marien milieu

Het nationale maatregelenprogramma dat in overleg met de deelstaten opgesteld wordt om de EU-kaderrichtlijn “mariene strategie 2020” uit te voeren, moet een effectieve en ambitieuze bijdrage leveren aan het behoud en de bescherming van mariene biodiversiteit. De federale regering zal dit maatregelenprogramma opstellen en uitvoeren.

5.3 Wetenschapsbeleid

De regering vindt het essentieel om het fundamenteel onderzoek in ons land blijvend te financieren. De recente Belgische Nobelprijs voor François Englert herinnert ons immers aan de noodzaak om nog meer het fundamenteel onderzoek te ondersteunen. Zulk onderzoek leidt immers tot revolutionaire innovaties en op dit fundament steunt elke toekomstige technologische ontwikkeling.

Om tegemoet te komen aan de Europese doelstellingen inzake O&O en innovatie zal de regering de nadruk leggen op een betere beleidsconcordantie ten aanzien van de Gewesten inzake onderzoek en wetenschappelijke openbare dienst. Te dien einde zullen de te ontwikkelen opportuniteiten en de te mobiliseren complementariteiten inzake instrumenten en middelen worden geïdentificeerd. De regering wil een inventaris maken van de federale steunmaatregelen, premies en subsidies die op elk beleidsniveau aan onderzoek worden besteed. De regering zal de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers bestendigen. De uitbreiding van de fiscale aftrek voor octrooi-inkomsten naar inkomsten uit softwarelicenties wordt onderzocht in een budgettair neutraal kader.

De aanmelding van de onderzoeksprojecten door vennootschappen moet via een elektronisch loket kunnen gebeuren zodat de administratieve formaliteiten tot een minimum kunnen worden herleid.

5.3.1 Ruimtevaartbeleid

Rekening houdend met de onmiskenbare return-on-investment van ruimtevaartactiviteiten voor de economie en de samenleving zal de deelname van België aan de Europese ruimtevaartprogramma's op de verdere ononderbroken steun van de federale overheid kunnen rekenen. Er zal specifiek aandacht worden besteed aan activiteiten die de ruimtevaart ten dienste stelt van de burgers en van het beleid

van de diverse overheden. Goede voorbeelden zijn GALILEO, COPERNICUS en ARIANE 6.

Alle middelen inzake personeel en alle financiële middelen die de federale departementen aan de ruimtevaartactiviteiten wijden, zullen worden gegroepeerd in een Interfederaal Ruimtevaartbureau met rechtspersoonlijkheid. De Gewesten worden hierbij betrokken. Dit moet bijdragen tot een betere coördinatie van het ruimtevaartbeleid in België en zorgen voor een billijke spreiding van de return-on-investment over de verschillende deelstaten. Dit Bureau zal op internationaal niveau het Belgische standpunt op een gecoördineerde manier verdedigen, terwijl toch gegarandeerd rekening wordt gehouden met de belangen en behoeften van de verschillende beleidsniveaus. Dit instrument zal worden opgericht binnen het strikte kader van de huidige begrotingsenveloppe en het zal zelfs besparingen opleveren.

5.3.2 Federale wetenschappelijke instellingen

De structuur van de federale wetenschappelijke instellingen (FWI's) wordt gemoderniseerd en geharmoniseerd zodat zij aangepast zijn aan de standaarden van de 21ste eeuw. Daarvoor kan best gewerkt worden met een nieuwe structuur die verantwoordelijkheid en responsabilisering uitstraalt.

Deze nieuwe structuur gaat uit van een verzelfstandiging van de verschillende instellingen. De opportuniteit zal onderzocht worden of dit kan gebeuren in samenwerking met onder andere private actoren, andere overheden en academische instellingen. Vanuit rationaliseringsoverwegingen ontwikkelen deze instellingen "gedeelde diensten" om door schaalvoordelen onmisbare besparingen te verwezenlijken (zoals B&B, ICT, logistiek, bewaking, vertaling enz.). Ze zullen synergiën tot stand brengen waar nationale en/of internationale samenwerking noodzakelijk is. Daartoe wordt een college van directeurs-generaal opgericht. De FWI's zullen elk beschikken over een eigen dotatie.

De verzelfstandiging moet ervoor zorgen dat de collecties één geheel blijven. Collecties worden zo veel mogelijk opengesteld voor het publiek.

Er komt een sterkere controle op de werking van de instellingen, het management en het financieel beheer. Daarvoor wordt er een beheersovereenkomst met de regering afgesloten. Er wordt onderzocht welke bestuursorganen opgericht moeten worden met het oog op een efficiënte werking van deze instellingen.

Er wordt voor de infrastructuur van de federale wetenschappelijke instellingen een masterplan uitgewerkt zodat de gebouwen systematisch gerenoveerd worden. In één beweging, worden de gebouwen van de betrokken instellingen eveneens aangepast aan de moderne normen en milieueisen. De Regie der Gebouwen wordt hierbij betrokken. Renovatie en instandhouding van de huidige waardevolle infrastructuren hebben prioriteit ten opzichte van nieuwe initiatieven.

5.3.3 POD Wetenschapsbeleid

In dezelfde rationaliseringsoptiek als voor de FWI wordt de POD Wetenschapsbeleid afgeschaft. Ze wordt elders als algemene directie geïntegreerd. Er komt een audit die de huidige subsidietoelagen van de POD aan instellingen in binnen- en buitenland volledig in kaart brengt, doorlicht en evalueert. Medio 2015 zal de regering de huidige stromen rationaliseren met het oog op het realiseren van een netto-

besparing.

5.3.4 Poolsecretariaat

Het Poolsecretariaat neemt de structuur aan van een ivzw waarbij de verdragsstaten een meerderheidsbelang in het bestuur aanhouden. Via deze internationale vzw wil de regering snel contacten leggen met de andere landen (onder andere Zwitserland) om het gemeenschappelijk gebruik van mensen en materiële middelen na te gaan. De bestaande audits zullen ter harte worden genomen om conclusies te trekken.

5.3.5 Digitalisering

De regering wil de digitalisering, de opslag van gegevens en de gegevensuitwisseling verder ontwikkelen. In dat kader zet ze het beleid van DIGIT 03 voort voor de archivering en de toegang tot wetenschappelijke gegevens.

De regering gaat voor een “digitale federale overheid” tegen het einde van de legislatuur. Elke federale overheidsdienst moet af van de papierberg. Overheidsdiensten worden verplicht om een beleid van digitaal informatiebeheer te voeren – waar mogelijk in samenwerking met de private sector. Ze worden hierop geëvalueerd. Dit zal plaats vrijmaken, vele kilometers rekken afschaffen en, tegelijkertijd, bijdragen tot de bevordering van de verspreiding en de raadpleging van historische archieven bij en door het publiek.

5.3.6 Onderzoeksschip

Om aan de internationale verplichtingen te voldoen, is een onderzoeksschip nodig. De regering zal bekijken of er beroep kan gedaan worden op een ander onderzoeksschip. Indien dit onmogelijk is, dan zullen voor de financiering van een schip verschillende pistes onderzocht worden.

5.3.7 Federale culturele instellingen

De federale regering blijft investeren in de federale culturele instellingen (Koninklijke Muntchouwborg (de Munt), Nationaal Orkest van België (NOB), Paleis voor Schone Kunsten (BOZAR)) in nauwe afstemming met de gemeenschappen.

De regering zal onderzoeken hoe er synergiën en efficiëntiewinsten kunnen geboekt worden door een doorgedreven samenwerking tussen het NOB en de Munt.

5.3.8 Muziekconservatorium

De renovatie van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel zal gebeuren conform de voorwaarden die hiervoor zijn onderhandeld tussen de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap en de federale overheid.

5.3.9 Ontsluiting van het kunstpatrimonium

Om het kunstpatrimonium in de musea beter te ontsluiten naar een breed publiek, zal de uitwisselingsmogelijkheid van de kunstcollecties van de federale staat en de deelstaten worden onderzocht en, desgevallend, zullen er samenwerkingsprotocollen worden afgesloten. Zo kan elke burger, los van zijn of haar woonplaats, gemakkelijk toegang krijgen tot de rijke collecties van de verschillende musea.

6. JUSTITIE EN VEILIGHEID

6.1 Gerechtelijke organisatie

6.1.1 Gerechtelijke hervorming

Onder de vorige legislatuur onderging justitie verscheidene veranderingen. Een gedeelte van haar bevoegdheden inzake strafuitvoering werd gedefederaliseerd in het kader van de 6e staats hervorming. De gerechtelijke arrondissementen maken een herorganisatie door en een hervorming van het beheer van de rechterlijke orde werd goedgekeurd om de leden van de rechterlijke orde meer autonomie en verantwoordelijkheid te geven.

De hervorming van het gerechtelijk landschap opgestart tijdens de vorige legislatuur zal worden verdergezet. De regering zal deze hervorming afwerken, evalueren en zo nodig bijsturen. Het objectief is dat justitie daadwerkelijk efficiënter en eenvoudiger wordt voor de burger. Hierbij staan de garanties van toegankelijkheid, nabijheid en een behandeling binnen redelijke termijn voor de rechtszoekende centraal.

Deze grondige herziening van het beheer van de rechterlijke orde die budgettaire bevoegdheden geeft aan de rechterlijke macht, geeft de korpschefs magistraten steeds belangrijker managementbevoegdheden.

Een proefproject wordt opgestart waarbij eenheidsrechtbanken worden gerealiseerd (die de rechtbank van koophandel, arbeidsrechtbank en rechtbank van eerste aanleg groeperen) met behoud van de verschillende gespecialiseerde kamers en zittingsplaatsen.

Om de nabijheid van justitie voor de burger te garanderen zal een eenheidsloket met verwijfsfunctie worden opgezet in de rechtbanken.

In overleg met de gemeenschappen (onder andere de justitiehuisen) en de balies wordt ernaar gestreefd de rol van de eerstelijnsbijstand te versterken en de doorverwijsfunctie naar alternatieve vormen van geschillenbeslechting te bevorderen.

Het gemeenschappelijk beheerscomité zal worden opgericht voor het beleid in materies die een gemeenschappelijk beheer vereisen, zoals bijvoorbeeld het beheer van gebouwen of de informatisering. De nieuwe colleges van de zetel en het openbaar ministerie zijn een representatief orgaan dat als aanspreekpunt voor de magistratuur dient en tegelijk de werking van de verschillende gerechtelijke entiteiten ondersteunt.

Ondanks de vooruitgang die de laatste jaren werd geboekt, blijft de gerechtelijke achterstand op een te hoog niveau. De regering zal alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat op elke graad van rechtsmacht uitspraken worden geveld idealiter binnen het jaar na de instelling van de zaak.

Dit zal gebeuren door in te grijpen in de omkadering en organisatie van justitie en

door aanpassingen te doen aan de procedure, teneinde deze efficiënter en sneller te laten verlopen.

De regering zal maximaal inzetten op de bevordering van alternatieve wijzen van geschillenbeslechting, zoals de bemiddeling, om de rechtbanken te ontlasten.

De strijd tegen de gerechtelijke achterstand moet samen met de magistraten worden gevoerd. Dit zal gedeeltelijk afhangen van de hervorming van het gerechtelijk landschap, onder andere door in de toekomstige beheerscontracten nauwkeurige en becijferde doelstellingen op te nemen aangaande het wegwerken van de gerechtelijke achterstand en de toekenning van de middelen om dit te bereiken. Dit werk zal uitgevoerd worden door efficiënte ondersteunende diensten.

De vijfjaarlijkse objectieve werklastmeting zal, overeenkomstig de wet, onder de verantwoordelijkheid van de regering, worden afgerond. Voor de rechtbanken van koophandel zal een werklastmeting worden opgestart.

Onverminderd de toepassing van de huidige regeling in strafzaken, zal de regering de opportuniteit van het versoepelen van het mechanisme voor het eisen van een schadevergoeding in geval van buitensporig lange duur van lopende gerechtelijke procedures te wijten aan de rechterlijke macht onderzoeken.

De resultaten van deze werklastmeting worden gekoppeld aan de herziening van het personeelskader en de benoemingen van magistraten en gerechtspersoneel, op basis van objectieve criteria. De werklastmeting zal ook worden aangewend om de werkprocessen te evalueren en een benchmarking door te voeren teneinde een onderling vergelijkbaar kader te kunnen uitwerken, en met de ambitie tot een efficiëntere verdeling te komen van de beschikbare middelen.

Om tot een betere werklastverdeling tussen de vredegerichten te komen, zal de regering in overleg met de vredegerichten nagaan of het opportuun is om de kaart van de gerechtelijke kantons te hertekenen, met respect voor de nabijheid van justitie voor de burger.

Om de strijd tegen de gerechtelijke achterstand te winnen, dient een zo groot mogelijke rationalisering en vereenvoudiging van het werk van de magistraten gerealiseerd te worden, met respect voor de rechten van de rechtsonderhorigen.

De regering zal waken over het behalen van werkingsbesparingen bij het beheer van de rechterlijke orde met als doel de beschikbare middelen te optimaliseren. De rationalisatie van de middelen moet aanleiding geven tot de noodzakelijke nieuwe investeringen om justitie te moderniseren. Justitie zal moeten investeren in de ontwikkeling van een efficiënt systeem voor beheerscontrole door een algemeen beleid inzake de aankoop en het beheer van de uitrusting. Dit streven naar rationalisatie van de uitgaven zal geïntegreerd worden in de hervorming van het beheer van de rechterlijke orde, onder andere door middel van beheerscontracten.

De regering erkent dat de informatisering van justitie, ook in het kader van de strafuitvoering, een absolute noodzaak blijft. De regering stelt zich als doelstelling om de werking van justitie volledig te informatiseren, teneinde de administratieve last binnen de rechterlijke orde te verminderen.

We bouwen de kruispuntfunctie Just-X technisch verder uit. De ICT-architectuur van justitie rationaliseert en consolideert informatiestromen en authentieke bronnen, in het licht van het 'only once principe'. De rechtszoekende moet zelf geen informatie meer aanleveren die reeds bij de overheid gekend is.

Bovendien zullen initiatieven worden genomen inzake onder andere een elektronisch platform waarop alle dossiers beschikbaar zijn, een online systeem voor de zittingenkalender, de elektronische betekening, een digitaal eenheidsloket ea.

Het wetgevend kader (de vroegere Phenix-wetten) zal worden aangepast aan deze stapsgewijze informatisering.

De informatisering van justitie dient te worden afgestemd op de informatisering bij de politie met het oog op een vlottere informatie-doorstroming.

Binnen het nieuwe beheersmodel van justitie zullen de bestaande structuren en satellietorganen (zoals het Instituut Gerechtelijke Opleiding en de Adviesraad voor de Magistratuur) worden geëvalueerd teneinde een rationalisering mogelijk te maken.

De bevoegdheden, samenstelling en werking van de Hoge Raad voor de Justitie zullen worden onderzocht en desgevallend hervormd in het bijzonder met betrekking tot haar audit-, controle- en monitoringfunctie.

De kandidaten voor een functie van korpschef zullen op hun managementcapaciteiten worden beoordeeld.

De regering zal nadenken over het versterken van de controle op de werking van justitie hetzij via een versterkte controle binnen de werking van de fod justitie hetzij via een bijzondere parlementaire commissie.

De regering zal de zesde staatshervorming uitvoeren en de voor Brussel en Halle-Vilvoorde voorziene kaders behouden om het gerechtelijk gedeelte van de hervorming van het arrondissement BHV uit te voeren.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 30 juni 2014 met betrekking tot de wet 19 juli 2012 wordt uitgevoerd.

De rekrutering van magistraten en personeel bedoeld om de nieuwe kaders van de rechtbank en het parket op te vullen zullen prioritair worden verdergezet. De nodige middelen zullen voorzien worden voor een correct vervolgingsbeleid door zowel het parket Brussel als het nieuw opgerichte parket van Halle-Vilvoorde, evenals voor de concrete werking van de opgerichte Nederlandstalige en Franstalige rechtbanken. Deze hervorming blijft gevrijwaard binnen de andere toekomstige hervormingen van het gerechtelijk landschap.

Het gebouwenpark van justitie wordt gerationaliseerd. Verscheidene gerechtshoeven van ons land zijn verouderd, wat het werk van de magistraten en het goede onthaal van de burgers verhindert. De regering zal een totaalaanpak hanteren voor de renovatie van de justitieplaatsen tijdens de volgende vijf jaar door een "masterplan" op te stellen, binnen de budgettaire beschikbare middelen en in lijn met het globaal investeringsbeleid van deze regering.

6.1.2 Magistraten, gerechtspersoneel en juridische beroepen

Een kwaliteitsvolle justitie vereist de actieve en efficiënte medewerking van alle actoren.

De invoering van een statuut voor magistraten zal worden onderzocht. De regering zal de mogelijkheid tot deeltijds werken invoeren vanaf de vroegst mogelijke wettelijke pensioenleeftijd voor de magistraten van de zetel en het openbaar ministerie.

De regering zal onderzoeken of er bij de procedure voor de tuchtrechtbanken andere externen kunnen worden betrokken.

De objectivering van de bestaande aanwervingsexamens voor magistraten zal worden geoptimaliseerd. De gerechtelijke stage zal worden hervormd.

De regering zal toezien op het behoud van een performant Federaal Parket. In dit opzicht, zal de regering initiatieven nemen om het verlies van expertise te voorkomen.

Het statuut van de griffiers zal worden gemoderniseerd.

De regering hecht groot belang aan de efficiëntie, dienstverlening, specificiteit, integriteit en maatschappelijke kruispuntfunctie van advocaten, gerechtsdeurwaarders, notarissen, deskundigen, tolken en andere gerechtelijke openbare dienstverleners.

6.1.3 Toegang tot justitie en juridische tweedelijnsbijstand

Justitie is er voor iedereen. In een rechtstaat kunnen rechtsonderhorigen op een snelle en efficiënte manier toegang krijgen tot rechtspraak om hun rechten te laten gelden.

Tegelijk is rechtspraak een kostbaar goed. Overconsumptie en een quasi-automatische keuze voor een rechtsgang zetten de legitimiteit van het ganse rechtssysteem op de helling. Het beslechten van een zaak door de rechtbank zou de ultieme remedie moeten zijn, waarvoor weldoordacht en bewust gekozen wordt. Op die manier komt er ook tijd en ruimte om procedures sneller en grondiger tot uitspraak te brengen. Procedures waarbij een minnelijke oplossing wordt gezocht en de inzet van het gerecht wordt vermeden, zullen daarom bevoordeeld worden.

In justitie is de sociale dimensie cruciaal. In geen geval mag de financiële draagkracht van mensen bepalend zijn om recht te laten gelden. Om die reden is het systeem van juridische tweedelijnsbijstand essentieel. Het laat de minstbedeelden toe om hun recht op toegang tot justitie concreet uit te oefenen.

De regering hervormt en moderniseert het systeem van tweedelijnsbijstand zodat we het duurzaam kunnen garanderen voor wie er daadwerkelijk recht op heeft.

Het is noodzakelijk om een duurzame herfinanciering van het systeem te verwezenlijken, die van aard is om zowel de vergoeding van de advocaten te garanderen, alsmede de beheersing door de staat van deze begrotingspost te

garanderen, terwijl de kwaliteit van de dienst behouden blijft voor de rechtsonderhorigen. Deze herfinanciering moet begeleid worden door maatregelen om de efficiëntie en de controles te verbeteren.

De hervorming van de juridische bijstand zal in overleg met de balies en de betrokken actoren worden uitgevoerd.

De regering zal werk maken van een grondige modernisering van het systeem van de juridische tweedelijnsbijstand, binnen de beperkingen onderhevig aan een budgettair gesloten enveloppe. Alle betrokken actoren dienen geresponsabiliseerd te worden om het systeem toegankelijk en betaalbaar te houden.

Zo zullen ondermeer volgende initiatieven worden genomen : een strenger toezicht op zowel gebruikers van de tweedelijnsbijstand als de pro deo-advocaten ; afschaffen van het onweerlegbaar vermoeden van behoeftigheid (met uitzondering van dringende procedures) ; het in rekening brengen van àlle inkomsten voor de erkenning van het recht op tweedelijnsbijstand ; de verbeterde terugvordering van onverschuldigd betaalde rechtsbijstand ; de herziening van de sanctieprocedure bij misbruik door advocaten ; het herdenken van de rol van de Bureaus voor Juridische Rechtsbijstand met betrekking tot de rechtsingang; een verplicht aantal pro deo-dossiers voor advocaat-stagiairs; en andere.

Bovendien zal een remgeld worden ingevoerd waarbij een deel van de kost van de juridische tweedelijnsbijstand zal verhaald worden op de rechtzoekende, rekening houdend met het recht op toegang tot de rechter. Procedures waarbij een minnelijke oplossing wordt gezocht en de inzet van het gerecht wordt vermeden, zullen hierbij bevoordeeld worden.

In overleg met de ordes van de balies zal de volledige nomenclatuur worden herzien, met als doel een rechtvaardigere toekenning van de punten, en een harmonisering van de puntwaardes voor gelijkwaardige procedures.

De voorwaarden om te genieten van de juridische tweedelijnsbijstand afgestemd te worden op de voorwaarden van kosteloze rechtspleging.

Een fonds voor de tweedelijnsbijstand moet de kosten van de tweedelijnsbijstand betaalbaar houden. Mensen die veroordeeld worden tot een correctionele of criminele straf, zullen hier verplicht een bijdrage in dienen te storten.

De regering zal onderzoeken op welke wijze justitie meer autofinancierend kan worden gemaakt. Daarbij zullen de rolrechten en griffierechten worden hervormd.

De regering verbindt er zich toe een duidelijke, eerlijke en billijke vergoeding toe te kennen aan de advocaten voor de door hen geleverde prestaties, binnen een redelijke termijn.

Om te voorzien in de behoeften van de meerderheid van de bevolking zal de regering de rechtsbijstandsverzekering promoten, voor personen die geen aanspraak kunnen maken op tweedelijnsbijstand.

6.1.4 Gerechtskosten

De regering zal maatregelen nemen om de ontsporing van de justiekosten die zich de laatste legislaturen heeft voorgedaan, in te dijken. De uitgaven van justitie werden de laatste jaren immers systematisch ondergebudgetteerd. Om deze begrotingspost te beheren, dient men enerzijds op een correctere manier rekening te houden met de kredieten in verband met de justiekosten en anderzijds de sturing van deze uitgaven te verbeteren.

De regering zal erop toezien dat justitie het goede voorbeeld geeft door haar facturen op tijd te betalen. De vertraging in de betaling van facturen heeft rampzalige gevolgen voor de leveranciers aan justitie en ze leidt tot faillissementen en banenverlies. Terwijl de regering besparingen moet nastreven, moet ze ook, net als iedereen, haar contractuele verbintenissen nakomen en de noodzakelijke middelen vrijmaken om dit te verwezenlijken.

Het actieplan voor een beter beheer van de gerechtskosten zal verder worden uitgebouwd en worden uitgevoerd.

De regering zal een vermindering van de kosten van telefonie en internet opleggen aan de providers van internet en telefonie voor de diensten nodig bij justitie.

6.2. Strafrechtelijk beleid

6.2.1 Modernisering van het strafwetboek en diversificatie van de straffen

De regering zal het strafrecht hervormen en moderniseren zodat het duidelijker en coherenter wordt. Daartoe zal een multidisciplinair samengestelde commissie, bestaande uit onder andere magistraten, advocaten en academici, worden gemandateerd een voorstel van hervorming van het strafwetboek voor te bereiden op basis van de oriëntaties aangeleverd door de regering. Voor aangelegenheden die onder hun bevoegdheden vallen zullen de deelstaten worden geconsulteerd. Een wetsontwerp zal vervolgens worden onderzocht door het Parlement.

Deze commissie zal eveneens gevraagd worden een wijziging van de wetgeving inzake de internering met het oog op de graduele beoordeling van de ontoerekeningsvatbaarheid voor te stellen.

Nieuwe criminaliteitsfenomenen zullen worden opgenomen en verouderde strafbaarstellingen zullen worden geschrapt of aangepast. De actuele sancties zullen geëvalueerd worden, zodat de verhouding in strafmaat tussen de verschillende misdrijven correcter wordt en een grotere coherentie wordt bereikt tussen de theoretische straf zoals voorzien in het strafwetboek, de uitgesproken straf en de werkelijk uitgevoerde straf.

Niettegenstaande het werk van deze Commissie zal de regering verschillende initiatieven ondernemen.

De regering zal onderzoeken op welke wijze het straffenpalet kan worden aangevuld met nieuwe straffen, zoals de verbeurdverklaring als hoofdstraf.

De regering zal de mogelijkheid onderzoeken om in ons Strafwetboek een straf op te nemen die een verbod oplegt om (tijdelijk of definitief) op het grondgebied te verblijven aan een persoon die niet beschikt over de Belgische nationaliteit en die schuldig wordt bevonden aan het plegen van bepaalde inbreuken.

De nieuwe autonome straffen (elektronisch toezicht en probatie) treden in werking.

De regering zal de inspanningen die zijn ondernomen om de inning van boetes te verbeteren verderzetten.

De minister van Justitie zal bijzondere aandacht besteden aan de verbetering van de efficiëntie van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring in samenwerking met de FOD Financiën.

Daarnaast wordt er ernstig gereflecteerd over de gepaste straf voor lichtere misdrijven, met als einddoel de gevangenisstraf in het strafwetboek op bepaalde plaatsen te vervangen door een werkstraf, straf onder elektronisch toezicht of autonome probatie, teneinde de gevangenisstraf werkelijk als ultimum remedium te gebruiken. Voor de zwaarste misdrijven blijft de gevangenisstraf in elk geval behouden.

Hierbij wordt eveneens nagedacht op welke manier de politie aanspraak kan maken op het gebruik van dit verbeurd verklaard materiaal of eventueel het resultaat van de verkoop, met het oog op een efficiëntere werking van de politiediensten.

Voor bepaalde zeer ernstige misdrijven, zoals terroristische feiten die de dood tot gevolg hebben, verkrachting of aanrandingen van de eerbaarheid met de dood tot gevolg, foltering met de dood tot gevolg, ontvoering van minderjarigen met de dood tot gevolg, moord of moordaanslag op politieambtenaren of wanneer de rechtspraak een levenslange opsluiting uitspreekt, zal de regering aan de bodemrechter de mogelijkheid geven een beveiligingsperiode uit te spreken, voor de afloop waarvan geen voorwaardelijke invrijheidsstelling mogelijk is.

6.2.2 Nieuw wetboek van strafvordering

Van zodra de vermoedelijke dader van een inbreuk gevat wordt door de politiediensten, moet hij het voorwerp kunnen uitmaken van een snelle en duidelijke reactie van ons strafrechtelijk systeem. De geloofwaardigheid ervan staat op het spel. Bij gebrek daaraan, ontwikkelen daders van inbreuken een gevoel van straffeloosheid en de slachtoffers een gevoel van onrechtvaardigheid en onveiligheid. En dat is onaanvaardbaar in een moderne democratische samenleving.

De regering zal het Wetboek van Strafvordering hervormen. Daartoe zal een multidisciplinair samengestelde commissie, samengesteld uit onder andere magistraten, advocaten en academici worden gemandateerd om een hervorming van de strafprocedure voor te stellen op basis van de oriëntaties aangeleverd door de regering. Daarbij zal het verslag van de expertenwerkgroep in aanmerking worden genomen. Een wetsontwerp zal vervolgens worden onderzocht door het Parlement. Bij deze hervorming staat de verkorting, vereenvoudiging en de efficiëntie van de strafprocedure en het maximaal vermijden van verjaring en procedurefouten centraal.

Rekening houdend met de laatste ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Cassatie en teneinde de rechtszekerheid te garanderen, zullen bovendien de principes die van toepassing zijn inzake de ontvankelijkheid van bewijs in strafzaken wettelijk worden verankerd. Binnen de zes maanden na zijn aanstelling, zal de commissie voorstellen van hervorming inzake procedurefouten in strafzaken formuleren aan de regering.

De commissie zal ook de opportuniteit onderzoeken om een “una via”- procedure in te voeren voor alle inbreuken die zowel aan administratieve als strafrechtelijke sancties zijn onderworpen.

Niettegenstaande het werk van deze commissie zal de regering verschillende initiatieven ondernemen.

De inspanningen om in elk arrondissement specifieke kamers in te richten om een snelrechtprocedure voor eenvoudige misdrijven mogelijk te maken zullen worden verder gezet.

In dezelfde optiek om de behandeling van bepaalde strafdossiers te versnellen, zal er een procedure om schuldig te pleiten (verschijning op voorgaande erkenning van schuld) worden ingevoerd om de debatten te beperken tot de bepaling van de straf, en dit alles zonder de nodige garanties uit het oog te verliezen.

De regering zal de coherentie in het systeem van uittreksels uit het strafregister die worden gevraagd om bepaalde activiteiten uit te voeren of toegang te krijgen tot een bepaald beroep herzien.

De versnelling van de informatisering van justitie zal ook een bijzonder positieve impact hebben op de snelheid van de behandeling van strafdossiers in het kader van de informatieverzameling, het onderzoek en de fase van het vonnis. Er moet gebruik gemaakt kunnen worden van alle mogelijkheden die worden geboden door de nieuwe technologieën.

Voor zover de strafrechtelijke bemiddeling een snelle repressieve reactie verzekert, zal de regering de gebruiken van het openbaar ministerie harmoniseren om de mogelijkheid te geven de strafrechtelijke bemiddeling te gebruiken, ook in die gevallen waar er geen slachtoffers zijn of in de gevallen waar het slachtoffer niet geïdentificeerd kan worden.

Zonder de grondslag ervan opnieuw in vraag te stellen, zal een evaluatie van de toepassing van de uitgebreide minnelijke schikking worden afgerond.

De Salduz-procedure zal het voorwerp uitmaken van een nieuwe evaluatie met het oog op een beter evenwicht tussen de rechten van de verdediging en de bijkomende werklast voor justitie en de politiediensten.

De verjaringstermijn voor misdaden die kunnen bestraft worden met levenslange gevangenisstraf en in bende zijn gepleegd wordt verlengd naar 20 jaar.

Voor de niet-correctionaliseerbare misdaden gepleegd tegen de persoon van een minderjarige zal de verjaringstermijn eveneens worden verlengd tot 20 jaar.

In het kader van het strafrechtelijk beleid dient werk te worden gemaakt van optimale en succesvolle samenwerkingsverbanden tussen politie, justitie, hulpverlening, OCMW en bestuur in het kader van complexe dossiers.

Bijzondere aandacht gaat naar de bestraffing en behandeling van seksuele delinquenten en plegers van intrafamiliaal geweld. In dit kader zullen de wetten van 15 mei en 15 juni 2012 worden bijgestuurd zodat het tijdelijk huisverbod voor plegers van intrafamiliaal geweld beter kan worden toegepast en gehandhaafd.

Deze regering zal werk maken van wetgevend initiatief met het oog op de uitwerking van een statuut en een procedure van aanstelling voor gerechtsdeskundigen in strafzaken. Zij zal hierbij het verslag en de hierin geformuleerde aanbeveling van de werkgroep “deskundigen in strafzaken” (Commissie Justitie in de Senaat) mee in rekening nemen.

De regering zal de wetgeving inzake opsporing en vervolging aanpassen aan de veranderde technologische omgeving en nieuwe fenomenen zoals cybercrime. In dit kader is de strijd tegen kinderpornografie een prioriteit.

We integreren nieuwe technologische evoluties in justitie. Opsporingsdiensten krijgen voldoende mogelijkheden om misdrijven snel en efficiënt op te helderen. Uiteraard blijft respect voor de privacy daarbij een basiswaarde.

6.2.3 Slachtoffers

Het afgelopen decennium werden er verbeteringen aangebracht aan de positie van het slachtoffer in het kader van de opvang door de politiediensten, van het opsporingsonderzoek, van het gerechtelijk onderzoek, van de procedure voor de rechtbanken of nog in het kader van de strafuitvoering.

Deze vooruitgang werd recentelijk geboekt: concretisering van meerdere aanbevelingen betreffende slachtoffers die werden geformuleerd door de Bijzondere Commissie, verbetering van het statuut van slachtoffers in het kader van de uitvoeringsmodaliteiten van straffen of nog de verbetering van de schadeloosstelling van slachtoffers.

Deze inspanningen zullen worden voortgezet. Er zullen meerdere initiatieven worden genomen. Het wettelijk en reglementair kader voor de financiële steun toegekend aan slachtoffers van opzettelijke daden van geweld, moet worden aangepast aan sommige situaties die bijzonder moeilijk zijn voor de slachtoffers en hun naasten.

Het is ook cruciaal om te waken over het gebruik van eenvoudige en toegankelijke taal in de communicatie met slachtoffers, zoals wordt aanbevolen in richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten. De regering zal een reeks initiatieven in deze zin op touw zetten.

Met inachtneming van de respectieve bevoegdheden van de federale staat en de deelstaten, zal de regering ook waken over de verbetering van de positie van het slachtoffer wanneer de dader van de inbreuk minderjarig is.

In bepaalde limitatieve gevallen met kwetsbare slachtoffers zoals zwangere vrouwen, kinderen of mensen met gezondheidsrisico's, zal de Procureur de Konings verdachten van misdrijven kunnen verplichten een HIV test af te leggen van zodra er ernstige aanwijzingen zijn dat het slachtoffer zou kunnen besmet zijn met het HIV virus.

De regering zal een DNA-databank aanleggen voor in verdenking gestelden van seksuele misdrijven. Deze gegevens zullen definitief verwijderd worden bij vrijspraak.

6.2.4 Strafuitvoering en gevangeniswezen

De versterking van de geloofwaardigheid van de strafuitvoering is een prioriteit. De regering garandeert dat alle straffen zullen worden uitgevoerd.

De Circulaire 1816 met betrekking tot de uitvoering van korte straffen vanaf 4 maanden zal worden herzien.

De regering zal de masterplannen gevangenis I en II onverkort uitvoeren. Masterplan III zal worden geëvalueerd en zo nodig aangepast.

Na evaluatie, gerealiseerd door de samenwerking van de FOD Justitie en de Regie der Gebouwen en rekening houdend onder meer met de precieze staat van de gevangenis en hun soort populatie, zal de uitwerking van een nieuw langetermijnbeleid worden aangevat. Dit kan zowel de renovatie, vervanging als uitbreiding van de bestaande gevangenisinfrastructuur, als mogelijke open- en halfopen initiatieven bevatten.

De strijd tegen de gevangenisoverbevolking mag niet worden beperkt tot een uitbreiding van het aantal plaatsen, maar moet ook worden gecombineerd met andere maatregelen.

Naar aanleiding van de ingebrekestelling door het Europees Comité ter preventie van foltering en mensonwaardige behandeling en gelet op het protocolakkoord van het Sectorcomité III-Justitie nr. 351 van 19 april 2010, voeren we een gegarandeerde dienstverlening in bij het gevangeniswezen, het veiligheidskorps en het Nationaal Centrum voor elektronisch toezicht om zo de basisrechten van de gedetineerden te vrijwaren. De modaliteiten van de gegarandeerde dienstverlening zullen worden bepaald in overleg met de sociale partners.

Het project 'globale visie' zal onverkort worden verdergezet, met als doel tot een benchmark te komen voor de verhoudingen tussen het aantal gedetineerden en het aantal penitentiair beambten.

De mogelijkheid om in een bijkomende aangepaste inrichting de gedetineerden te verzamelen met een gevaarlijk profiel die een aangepast veiligheidsregime vergen, zal worden onderzocht door de minister van Justitie.

De versterkte samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken wordt verdergezet met het oog op een snelle en effectieve verwijdering mogelijk te maken van gedetineerden zonder verblijfspapieren die voorlopig worden vrijgelaten met het oog op hun verwijdering of die aan het einde van hun straf zijn.

De regering zal toezien op de afsluiting van nieuwe bilaterale akkoorden en

desgevallend het heronderhandelen van bestaande akkoorden met de landen waarvan veel onderdanen opgesloten zijn in onze penitentiaire inrichtingen zodat zij hun straf in hun land van oorsprong kunnen uitzitten. In dit kader kan de penitentiaire capaciteit van het betrokken land in aanmerking worden genomen.

De basiswet gevangeniswezen zal worden bijgestuurd, waarna deze wet volledig in werking zal worden gesteld. Er wordt zowel aandacht besteed aan de menselijke waardigheid en re-integratie van gedetineerden, maar we brengen gedetineerden ook voldoende verantwoordelijkheidszin bij tijdens hun detentie.

De regering zal de coherentie tussen de uitbetaling van sociale uitkeringen aan gevangenen tijdens de periode van gevangenschap onderzoeken en bijsturen.

De nieuwe ICT van het gevangeniswezen (Sidis Suite) zal op termijn worden gekoppeld aan de kruispuntbank sociale zekerheid.

De toegang tot de dossiers voor gedetineerden, via een informaticatoepassing zal worden gesystematiseerd zowel om hun recht van verdediging te verbeteren, als om de bewegingen van gedetineerden onder escorte te beperken en aldus de openbare veiligheid te verbeteren.

Een pilootproject rond videoconferentie in de gevangenis zal worden opgezet met als doel de veiligheidsproblematiek rond de overbrenging van voorlopig gehechten naar de raadkamer of kamer van inbeschuldigingstelling tot een minimum te herleiden.

Waar mogelijk worden raadkamer en eventueel KI georganiseerd in de gevangenis. De correctionele zittingszalen in de nieuwe gevangenissen zullen worden gebruikt.

De Centrale Toezichtsraad voor het gevangeniswezen en de commissies van toezicht rapporteren voortaan aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers om een onafhankelijke controle te verzekeren op het gevangeniswezen. De regering zal streven naar een eenheid van toezicht en het rationaliseren van de verschillende rapporteringsverplichtingen in het gevangeniswezen.

6.2.5. Correcte zorg voor geïnterneerden

De regering zal voldoende budgettaire middelen voorzien om de uitvoering van het nieuwe wettelijk kader op de internering te garanderen. In het bijzonder zullen de gespecialiseerde kamers ter bescherming van de maatschappij binnen de strafuitvoeringsrechtbanken in werking worden gesteld.

De geïnterneerden moeten kunnen worden opgevangen in een aangepaste infrastructuur en het voorwerp uitmaken van geschikte zorgen en opvolging.

De minister van Justitie zal een gespecialiseerd centrum voor observatie en diagnosestelling bij daders oprichten.

6.2.6. Wapenwetgeving

De regering zal een nieuwe aangifteperiode organiseren voor diegenen die te goeder trouw vergeten zijn hun wapens voor 31 oktober 2008 aan te geven, voor zover die wapens al geregistreerd waren voor de inwerkingtreding van de wapenwet van 2006.

De regering zal de voorwaarden aanpassen voor het transport van wapens opgelegd aan jagers en dit rekening houdend met de bijzonderheden van deze activiteit. In dit kader zal het gaan om de aanpassing van het cumulatieve karakter van alle strikte voorwaarden en de beperking van dit limitatieve karakter tot de voorwaarden die het mogelijk maken dat de geest van de wet wordt nageleefd, te weten dat vermeden wordt dat een wapen onmiddellijk operationeel is.

6.3 Burgerlijk recht en handelsrecht

6.3.1 Burgerlijk recht

De regering zal werk maken van de modernisering van het familierecht, rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen en de nieuwe samenlevingsvormen.

Het huwelijksvermogensrecht en erfrecht zullen worden hervormd, rekening houdend met de maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe samenlevingsvormen. Er zal méér keuzevrijheid zijn om te bepalen aan wie zijn of haar erfenis toekomt, waarbij een evenwicht zal worden gevonden tussen respect voor de familiale solidariteit en de beschikkingsvrijheid van het individu. De mogelijkheid tot het verhogen van het beschikbaar gedeelte van de nalatenschap zal onderzocht worden.

Er komt een duidelijk kader inzake de patrimoniale rechten en plichten van wettelijk en feitelijk samenwonenden.

Ouders van zorgenkinderen moeten meer mogelijkheden krijgen om patrimoniale regelingen op maat van hun kind uit te werken.

Voor kinderen in co-ouderschap zal de regering onderzoeken op welke manier deze kunnen worden opgenomen in een tweede verblijfsregister.

Rekening houdend met de rechtspraak van de hoogste rechtscollèges zal de regering het afstammingsrecht moderniseren.

Voor pleegouders zal de regering een volwaardig wettelijk statuut uitwerken.

De regering zal een denkoefening opstarten over de notie van sociaal ouderschap en zal daarbij ondermeer nagaan welke persoonlijke en vermogensrechtelijke, in het bijzonder erfrechtelijke gevolgen er gehecht kunnen worden aan de band die bestaat tussen een persoon die betrokken is of is geweest bij het onderhoud en de opvoeding van een kind zonder te raken aan de afstamming en primaire verantwoordelijkheid van de ouders.

Nieuwe wetgeving zal worden uitgewerkt rond de naam en registratie van levenloos geboren kinderen.

De wetgeving omtrent de leeftijd van seksuele meerderjarigheid zal worden geharmoniseerd.

De modernisering en informatisering van de burgerlijke stand moet worden voortgezet. De burger moet kunnen rekenen op een toegankelijke en efficiënte burgerlijke stand.

Ook andere delen van het burgerlijk recht zijn verouderd en onoverzichtelijk geworden. Zo kan ondermeer het kooprecht met betrekking tot de roerende goederen het voorwerp uitmaken van vereenvoudiging en uniformisering.

De regering zal de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers herzien, met de bedoeling het aantal toegestane kansspelinrichtingen van Klasse I op te trekken tot 11.

De regering zal een regeling uitwerken om internationale cruiseschepen, die uitgerust zijn met een casino en/of kansspelen, toe te laten om in onze territoriale wateren kansspelen of weddenschappen te exploiteren, tot op het moment waarop zij voor anker gaan (in de haven).

6.3.2 Justitie en economie

De slachtoffers van massaschade veroorzaakt in diverse publieke en private domeinen of door een ramp (zoals bijvoorbeeld gasexplosie, treinongeval) moeten kunnen genieten van een effectieve schadevergoeding of een eenvoudige toegang tot justitie indien gewenst. De schadevordering moet met voldoende doelmatigheid behandeld worden binnen een redelijke termijn en met respect voor de rechten van de partijen.

De procedure tot collectieve schadeafwikkeling zoals voorzien door de wet van 28 maart 2014, wordt 2 jaar na publicatie van de wet geëvalueerd, waarbij bekeken zal worden of het toepassingsgebied bijvoorbeeld kan verruimd worden tot ondernemingen.

Naar analogie met de Europese richtlijn die een Europese procedure instelt voor het betalingsbevel, zal de regering een procedure voor summiere rechtspleging om betaling te bevelen voorzien, met het oog op het sneller innen van niet-betwiste schulden. Deze procedure moet het mogelijk maken snel over een uitvoerbare titel te beschikken voor niet-betwiste schulden. De regering zal een onderscheid maken tussen de schuldvorderingen ten aanzien van de consument en schuldvorderingen ten aanzien van andere schuldenaars.

De regering zal de wet van 1997 evalueren om iets te doen aan het probleem van de bedrieglijke faillissementen, de termijnen van deze procedure te beperken en kettingreacties van faillissementen te vermijden. Deze zal eveneens beter worden afgelijnd op de wet continuïteit ondernemingen met het doel het tweedekansondernemerschap te bevorderen, bijvoorbeeld met betrekking tot de borgstelling en de verschoonbaarheid.

De mogelijkheid voor de landbouwer om beroep te doen op de wet continuïteit ondernemingen en op de collectieve schuldenregeling zal eveneens specifieke aandacht krijgen in overleg met de landbouwersorganisaties.

De procedure en het toepassingsgebied van de collectieve schuldenregeling zal opnieuw worden geëvalueerd. Indien nodig zullen de maatregelen worden aangepast om deze procedure te vereenvoudigen.

De regering zal garanderen dat KMO's toegang hebben tot het Unified Patent Court door de oprichting van een lokale Belgische afdeling die in het Engels en de nationale

talen functioneert. Bij gebrek aan een dergelijke afdeling dienen onze bedrijven naar Parijs, Londen of München te gaan om hun rechten te verdedigen.

België dient nog aantrekkelijker te worden voor lokale en buitenlandse ondernemingen. Het vennootschapsrecht is daarvoor een belangrijke ondersteuning. De regering zal onderzoeken hoe het vennootschapsrecht desgevallend kan worden vereenvoudigd.

De regering zal een bijzondere opvolging verzekeren in het beheer van de mede-eigendommen en de daaraan verbonden kosten. Daarom zal zij de gevolgen analyseren van de recente wetswijzigingen, deze amenderen of vervolledigen, in overleg met de verschillende actoren uit de sector.

6.3.3 Consumenten en marktwerking

De consumptiegewoonten zijn gewijzigd met de evolutie van de technologie. De regering wil via haar beleid bijdragen aan het informeren, de sensibilisering en de responsabilisering van het gedrag van de consument, waarbij wordt gewaakt over de verzekering van goede relaties tussen handelaar en consument.

De regering zal de transparantie doen toenemen door de wijziging van de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling.

De regering beoogt de Ethische Code van de telecommunicatie uit te breiden naar smartphone-applicaties.

De regering zal, in overleg met de betrokken sectorale organisaties, een charter opstellen waarbij regels van goed bestuur zullen worden opgesteld voor organisaties die beroep doen op overheidsgeld als onderdeel van hun werkingsmiddelen.

De regering zal het optimale gebruik garanderen van nieuwe technologieën door de burgers (consumenten en ondernemingen) meer rechtszekerheid te bieden wanneer zij online-diensten en creatieve online-inhoud gebruiken.

De regering zal het Gerechtelijk Wetboek wijzigen om de terugvordering te versnellen van een goed door de verhuurder in geval van het overlijden van een huurder. Men houdt daarbij rekening met het recht van de langstlevende echtgenoot/wettelijk samenwonende om het huurcontract desgewenst verder te zetten. Tevens zal men een redelijke termijn voorzien voor het onderbrengen van de goederen van de overledene.

De regering zal een meer proactief flankerend beleid voeren om de problematiek van de overmatige schuldenlast weg te werken. Daarom zal de gegevensbank van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (CKP) verder uitgebreid worden door er meer soorten onbetaalde kredieten (energie, telecom, personenbelasting, ...) in op te nemen, ter bescherming van de ondernemer, maar vooral van de consument met overmatige schuldenlast. Tegelijk zullen schuldenvrije consumenten sneller uit de CKP verwijderd worden.

Om zwakke huurders te beschermen tegen een overmatige schuldenlast, zal de regering het mogelijk maken dat huurachterstallen die geobjectiveerd zijn na een definitieve veroordeling door de Vrederechter, vermeld worden in het bestand van de

Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

Consumentenbescherming is een belangrijk aandachtspunt binnen alle beleidsdomeinen. De consument heeft naast plichten een aantal belangrijke rechten. De federale regering zal, binnen haar bevoegdheden, strikt toezien op de bekendmaking, correcte toepassing en de effectieve afdwingbaarheid van deze rechten.

We stellen vast dat er nog teveel vormen bestaan van oneerlijke concurrentie die leiden tot een verstoring van de markt en de concurrentie. De negatieve invloed van deze oneerlijke concurrentie op de leefbaarheid van de ondernemingen en het werk is zeer groot. Een concurrentiële markt is eveneens in het belang van de burger. Dat impliceert een permanente zoektocht naar een betere dienstverlening aan lagere en concurrentiële prijzen, een eerlijke concurrentie en de mogelijkheid om verschillende aanbiedingen van producten en diensten te vergelijken.

Daartoe is de monitoring en analyse van de prijzen door het Prijzenobservatorium essentieel teneinde de abnormale gedragingen in het functioneren van de markt te detecteren. Deze observaties laten de Mededingingsautoriteit toe de studie van de markt verder te zetten en/of sancties te nemen.

Een gezonde concurrentie op de markt impliceert eveneens dat de regulatoren efficiënt werken en samenwerken. Hun bevoegdheden zullen worden geëvalueerd met het oog op synergiën en versterking van hun werking. Het verschil tussen de aanpak ex ante en ex post zal gemaakt worden.

Tot slot zal ook de Mededingingsautoriteit worden versterkt teneinde ten volle zijn rol als hoeder van de concurrentie te kunnen verzekeren.

Het sociaal tarief wordt automatisch toegekend aan de begunstigen van wie de gegevens beschikbaar zijn in het informaticanetwerk van de sociale zekerheid.

6.4. Veiligheid

Vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn de basiswaarden van onze samenleving. Het veiligheidsbeleid is er op gericht om deze fundamentele waarden en de grondrechten van onszelf en anderen te garanderen en beschermen.

Veiligheid vraagt om een totaalaanpak. We werken daarom een integraal veiligheidsbeleid uit, gericht op samenwerking, preventie en een doortastend optreden van de veiligheidsdiensten.

6.4.1 Gecoördineerde aanpak inzake veiligheid

Zeker als het gaat over veiligheid, moeten politiek en overheidsdiensten goed op elkaar zijn ingespeeld.

De politieke kern van het inlichtingen- en veiligheidsbeleid is het Ministerieel Comité Inlichtingen en Veiligheid, samengesteld uit de Eerste Minister, de ministers van Justitie, Defensie, Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en de Vice-Eerste Ministers die voor een van de bovenvermelde domeinen niet bevoegd zijn.

De bestuurlijke kern van het inlichtingen- en veiligheidsbeleid is het College van

Inlichtingen en Veiligheid. We hervormen het College tot een Nationale Veiligheidsraad die het centrale aanspreekpunt wordt voor veiligheid en inlichtingen.

De regering zal de werking en samenstelling van deze organen hervormen en optimaliseren, met aandacht voor onder andere veiligheidsmachtigingen, doorstroming van informatie, en operationele en beleidsvoorbereidende taken.

De Nationale Veiligheidsraad informeert het Ministerieel Comité voor Inlichtingen en Veiligheid systematisch.

Samenwerken gebeurt niet alleen aan de top, maar ook tussen de diensten en met de verscheidene verantwoordelijken op alle bestuursniveaus. We gaan de verkokering en concurrentie tussen de inlichtingen- veiligheidsdiensten tegen. De regering onderzoekt hoe de samenwerking, de operationele synergie en het samenvoegen van de middelen en infrastructuren van de verscheidene inlichtingen- en veiligheidsdiensten kan verhoogd worden. Deze diensten worden aangestuurd, onder andere door het bepalen van prioriteiten. De controle zal verzekerd blijven. Informatie wordt, met respect voor de vertrouwelijkheid en privacy-aspecten, optimaal uitgewisseld.

Een integraal veiligheidsbeleid beperkt zich niet tot de traditionele veiligheidsdiensten, maar betreft ook andere domeinen van de samenleving bij de totaalaanpak. Hoe beter er wordt samengewerkt, ook met de regionale en de lokale besturen, hoe meer het veiligheidsbeleid zich kan verleggen van handhaving naar preventie.

6.4.2. Preventie

Preventie blijft een cruciale schakel in het veiligheidsbeleid. Er zullen meerdere initiatieven worden genomen. De regering zal op lokaal niveau operationele samenwerking en ontwikkeling van partnerschappen aanmoedigen.

De nieuwe kadernota Integrale Veiligheid zal tot stand worden gebracht in nauwe samenwerking met de lokale overheden en met de deelstaten. Deze kadernota zal worden gefinaliseerd voor de afronding van het volgende Nationale Veiligheidsplan. Hierbij wordt het aantal prioritaire criminaliteitsfenomenen beperkt.

De Nationale Veiligheidsraad zal bij het opstellen van de kadernota worden betrokken en geconsulteerd in het kader van haar beleidsvoorbereidende taken.

Vervolgens zal de regering de volgende cyclus van zonale veiligheidsplannen afstemmen op de lokale beleidscycli.

De regering zal initiatieven nemen om tot een planlastenvermindering voor de politiezones te komen.

De minister van Binnenlandse Zaken zal belast worden met het voorleggen aan de regering van een diepgaande evaluatie van de strategische veiligheids- en preventieplannen op basis van de resultaten en de gebruikte criteria, en dit voor de verlenging van deze plannen in 2017.

Grenscriminaliteit blijft een belangrijke uitdaging, en in dit kader zullen lokale

initiatieven worden gefaciliteerd. De regering zal bilaterale akkoorden afsluiten met onze buurlanden, zodat het gebruik van gemengde patrouilles in de grensstreken kan worden versterkt en verder kan gewerkt worden aan veilige grensregio's. Bovendien zal de regering actief meewerken en aansturen op een doorgedreven Europese strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteitsfenomenen.

De regering zal werk maken van een flexibel wetgevend kader, dat technologische evoluties toelaat in het vaststellen en opsporen van criminaliteit. Onder meer zal de regelgeving op het gebruik en de plaatsing van bewakingscamera's grondig worden herzien.

Het bekijken van beelden van bewakingscamera's wordt uitgebreid tot specifiek gemachtigde of daartoe opgeleide personen met respect voor de grondrechten van de privacy.

Wat betreft de daklozen en de bedelaars met een multiproblematiek, zal de regering een wettelijk kader creëren met het oog op de versterking van de lokale autoriteiten via een ketenaanpak (o.m. justitie, gezondheid, veiligheid,...) In dit verband kunnen hulpverlening en residentiële opvang worden voorzien met het oog op re-integratie.

De regeling in verband met kraakpanden wordt herzien, met als doel de uitdrijving te versnellen.

Teneinde de integrale veiligheid te verhogen, worden malafide organisaties en slijterijen strenger aangepakt, via onder andere een uitbreiding van bestuurlijke maatregelen en een verbetering van de informatiedoorstroming.

Het bezit van drugs is verboden. Het gebruik van drugs in de publieke ruimte kan niet het voorwerp uitmaken van een gedoogbeleid.

De reglementering betreffende de private veiligheid zal geëvalueerd worden. Op basis van deze evaluatie zal gewerkt worden aan nieuwe en vereenvoudigde wetgeving waarbij bepaalde taken die niet tot de kerntaken van politie behoren kunnen worden uitgevoerd door private veiligheidsdiensten. Dit initiatief zal rekening houden met het kerntakendebat van de politiediensten.

Er zal steeds een overeenkomst met de politie worden afgesloten, die altijd toezicht blijft uitoefenen op de uitvoering van deze taken en er zal een correcte controle op de sector worden ingesteld.

De middelen inzake de informatie aan en de alarmering van de bevolking in geval van rampen zullen veelzijdig zijn: de implementatie van BE-Alert en van het nationaal veiligheidsportaal zullen worden voortgezet en de reglementering die het mogelijk maakt om de infrastructuren van de GSM-operatoren te gebruiken zal genomen worden.

De regelgeving rond de taken van en controle op de privé-detectives zal worden gemoderniseerd, rekening houdend met de evoluties van het wettelijk kader op gebied van bescherming van het privé-leven en de Europese richtlijnen terzake. De regering zal dit doen na raadpleging van de betrokken actoren, zoals de sector zelf, het bedrijfsleven en de verzekeringsmaatschappijen.

6.4.3. Politie

Het garanderen van een veilige levensomgeving van de burgers is één van de kerntaken van de overheid. Daartoe wordt de politie efficiënt georganiseerd, gericht op het politiewerk en met meer blauw op straat. Respect voor het ambt van politieagent staat centraal.

Een geïntegreerde aanpak en een ketengerichte benadering zijn essentieel. Een goed veiligheidsbeleid is immers niet enkel reactief en repressief, maar gaat ook uit van preventie. De overheid moet werk maken van een gemeenschapsgerichte politie, waarbij onder meer de rol van de wijkpolitie dient te worden versterkt met het oog op conflictpreventie.

Bovendien dient de overheid te streven naar een betere dienstverlening, dicht bij de burger. De werking van zowel de lokale als de federale politie dient daartoe verder te worden geoptimaliseerd.

De minister van Binnenlandse Zaken wordt belast met enerzijds de opmaak van een precieze inventaris van de opdrachten toevertrouwd aan de federale en de lokale politiediensten en anderzijds met de bepaling van de kerntaken die door de politiediensten verzorgd moeten worden. Hij zal de nodige maatregelen nemen om de politieagenten opnieuw op hun essentiële taken te richten en hen te bevrijden van bepaalde administratieve en operationele taken. In overleg met de minister van Justitie zal de administratieve werklast inzake de gerechtelijke opdrachten worden verminderd.

Het statuut van het politiepersoneel wordt vereenvoudigd en gemoderniseerd met het oog op de operationaliteit van de dienst.

De tuchtwet wordt vereenvoudigd en geharmoniseerd. De rol van de burgemeester hierin wordt beperkt. Er komt een ondersteuning en adviesverlening aan de zones voor wat de tuchtprocedure betreft.

De evaluatieprocedure wordt eenvoudiger en verkort, met aandacht voor de paraatheid van het operationele kader.

Het aantal toelagen en vergoedingen zal worden vereenvoudigd en binnen gesloten enveloppe evolueren tot een moderne en functionele verloningsregeling, waarbij voornamelijk de mate van verantwoordelijkheid één van de bepalende elementen is.

Er wordt een klokkenluiderstatuut uitgewerkt, naar analogie met dat van de federale ambtenaren.

De mobiliteit voor politieagenten naar het calog-statuuut zal worden mogelijk gemaakt. Tevens zal mobiliteit voorzien worden voor het calog-personeel naar defensie en naar de federale overheidsdiensten, en omgekeerd.

De regering zal bijzondere aandacht besteden aan het kwaliteitsbeleid en de uniformisering van de politieopleiding die vanaf nu zal worden gekoppeld aan financieringsmechanismen. Hiertoe zullen de reglementaire teksten worden opgesteld, zullen beheerscontracten met de politieacademies worden opgesteld en

zullen begeleidende en controlematregelen worden geïmplementeerd.

De regering streeft naar meer diversiteit bij politiediensten.

Bij sociale promotie versterken we de rol van de lokale korpschef.

De Algemene Inspectie van de federale en de lokale politie zal worden belast met het controleren van het respecteren van de basisvaardigheden zoals aangeleerd door de opleidingsscholen en zoals meer precies gedefinieerd door het centrale niveau, met aandacht voor de didactische principes.

De regering zal tevens de samenwerking en synergiën tussen de politiescholen versterken, met het oog op rationalisatie.

De regering zal de samenwerking en mogelijkheid tot synergiën tussen de verschillende inspectiediensten onderzoeken.

De opleiding voor het middenkader zal ook, onder soortgelijke voorwaarden, het voorwerp uitmaken van een hervorming. De regering zal de mogelijkheid van meer modulerbare opleidingen onderzoeken. De politiezones zullen wettelijk verplicht worden het minimum aantal gevraagde rekruten daadwerkelijk op te nemen na de opleiding.

De mogelijkheid tot het instellen van een voorbereidingstraject tot de politieopleiding onderzocht.

Meer algemeen zal ook het huidige rekruteringsstelsel geëvalueerd en desgevallend bijgestuurd worden teneinde te komen tot soepele, kwaliteitsvolle en vlotte procedures die rekening houden met de realiteit op het terrein.

De federale overheid legt de normen voor selectie en opleiding vast voor de bijzondere bijstandsteams van de lokale korpsen. De samenwerking tussen de federale en lokale teams zal worden verbeterd.

Het systeem van de gecertificeerde opleidingen voor het calog-personeel wordt afgestemd op dat van de federale ambtenaren.

Met het oog op een betere dienstverlening aan de burger, zal de regering de lokale politiezones ondersteunen en aanmoedigen bij meer onderlinge synergie (interzonale samenwerkings- of associatieverbanden, cohabitatie), of samensmeltingsinitiatieven en schaalvergroting.

Het zal ook gaan om een verbetering van de samenwerking tussen de politiediensten (en meer bepaald de wijkagenten) en andere veiligheidsactoren.

De taken van politie en het veiligheidskorps bij justitie worden herbekeken om de meest pragmatische en meest efficiënte oplossing te vinden.

Bovendien zullen de werkprocessen van de politie worden geëvalueerd, vereenvoudigd en geoptimaliseerd om meer politiecapaciteit vrij te maken. De informatisering van de geïntegreerde politie dient verder te worden geoptimaliseerd en geuniformiseerd.

De informatisering van politie dient te worden afgestemd op de informatisering bij justitie met het oog op een vlottere informatie-doorstroming.

Naar het voorbeeld van de federale overheidsdiensten, zal het personeelsmanagement bij de federale politie gemoderniseerd worden via onder meer de introductie van personeelsplanning.

De materiële, technische en menselijke capaciteiten van de diensten die belast zijn met IT-ontwikkeling en IT-ondersteuning van de politiediensten zullen aan een audit worden onderworpen om de mogelijkheden te beoordelen om de operationele en ondersteuningssystemen te uniformiseren, de haalbaarheid ervan, de termijnen en de kosten voor de ontwikkeling en de verbetering van de omkadering van de externalisering ervan.

Binnen het algemeen budgettair kader van de politie zal de werking van de technische en wetenschappelijke politie worden versterkt. Het verzamelen van bewijsmateriaal wordt immers steeds belangrijker ten gevolge van de Salduz-procedure.

Binnen het algemeen budgettair kader van de politie zal de regering de diensten betrokken bij de bestrijding van financiële en economische criminaliteit versterken.

In het militair statuut beperkte duur werden de nodige mogelijkheden voorzien om, op het einde van hun engagement, de wedertewerkstelling, ongeacht de sector, van de militair te bevorderen en dit op vrijwillige basis. De regering engageert er zich toe om in de verschillende personeelsstatuten, onder meer in deze van de penitentiaire beambten en de veiligheidsdiensten (zoals onder andere de politie, het veiligheidskorps, de brandweer, de civiele bescherming, enz) de nodige bepalingen op te nemen om, via een specifieke selectie, de instroom en de opleiding van deze militairen te faciliteren. Dit initiatief zal budgettair neutraal zijn.

Bij een verhoogd algemeen dreigingsniveau (vanaf niveau 3) kan de regering na advies van de Nationale Veiligheidsraad en desgevallend op vraag van een burgemeester de beslissing nemen om het leger tijdelijk in te zetten om de politie- en veiligheidsdiensten bij te staan voor bepaalde bewakingsopdrachten. Hiertoe worden in samenwerking met de politiediensten de nodige synergiën uitgewerkt, onder andere met het oog op de nodige omkadering en opleiding.

De regering zal zorgen voor het evalueren en actualiseren van de optimalisatiebeweging binnen de federale politie. Het is de bedoeling menselijke en budgettaire middelen vrij te maken voor de versterking van de operationele capaciteit. Concrete verbeteringen zullen aangebracht worden aan het dagelijks beheer van de politiediensten. Dit impliceert een inspanning op vlak van administratieve vereenvoudiging en de strijd tegen de bureaucratie. De belangrijkste actoren zullen erbij betrokken zijn.

De capaciteit en de inzet van de federale politie wordt op een rechtvaardige manier verdeeld.

De Salduz-procedure zal het voorwerp uitmaken van een nieuwe evaluatie en er zullen correcties aangebracht worden met het oog op een beter evenwicht tussen de

inachtneming van de rechten van de verdediging en de werklast die deze procedure met zich zal meebrengen voor de politiediensten. Daarbij zal men ook oog hebben voor de beheersing van de kosten.

De regering zal de nodige initiatieven nemen zodat de federale politie de opdrachten van persoonsbescherming (met inbegrip van de personeelsleden en bijhorende middelen) integraal kan overnemen van de Veiligheid van de Staat. Dit initiatief zal budgettair neutraal zijn.

Binnen het algemeen budgettair kader van de politie zal de minister van Binnenlandse Zaken onderzoeken op welke manier de federale reserve (FERES) en de Interventiekorpsen (CIK), kunnen worden versterkt zodat ze op soepelere en efficiënte wijze kunnen worden ingezet ten voordele van de lokale politie, in geval van incidenten, rampen of onvoorziene gebeurtenissen van grote omvang.

In onze samenleving is geen plaats voor geweld tegen veiligheidsberoepen. De engagementen aangegaan door de vorige regering in het kader van de strijd tegen geweld tegen politie zullen worden uitgevoerd. Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan de opvang, ondersteuning en opvolging van slachtoffers van dergelijk geweld.

De regering zal naar een oplossing zoeken voor manifest onterechte klachten tegen het politiepersoneel en ander veiligheidspersoneel.

De integriteit van politiemensen dient te allen tijde gegarandeerd bij de uitoefening van hun functie. Daartoe wordt, ondermeer, hun identiteit beschermd.

De bevoegdheden van het Comité P en de Algemene Inspectie zullen duidelijk afgelijnd worden zodat tot de meest efficiënte inzet van de diensten kan gekomen worden.

Ten slotte zal, net zoals bij de federale overheidsdiensten, de infrastructuur van de federale politie verder gerationaliseerd worden door een vermindering van het aantal gebouwen.

Het koninklijk besluit betreffende het vaststellen van de modaliteiten van de verdeling van het Verkeersveiligheidsfonds op basis van de plaats van de vaststelling van de inbreuk zal genomen worden conform aan artikel 7, § 1, 2^e alinea van de wet van 6 december 2005 betreffende de opmaak en financiering van actieplannen inzake verkeersveiligheid bedoeld.

De regering zorgt voor een optimale benutting van de mogelijkheden die de Europese Unie biedt, zowel wat betreft de deelname aan fora als wat betreft het benutten van Europese subsidies en fondsen. Er zullen tevens inspanningen geleverd worden om Europese regelgeving met impactanalyse voor politie en justitie snel in Belgisch recht om te zetten. Daarnaast zal verder gestreefd worden naar nauwere internationale politie- en justitiële samenwerking, die noodzakelijk is bij de aanpak van de globalisering van de criminaliteit.

6.4.4. Brandweer en Civiele Bescherming

Zowel de actualisering van de regelgeving op de ambulancediensten en het

ziekenvervoer als de inwerkingtreding van de hervorming van de hulpdiensten vereisen de samenwerking tussen de ministers van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid, ondermeer door de reactivering van het beheerscomité 112, en dit teneinde de harmonisatie en noodzakelijke integratie van de hulpverleningszones, de dringende medische hulpverlening, de civiele bescherming, de hulpcentra 112, ASTRID en de (multidisciplinaire) noodplanning te realiseren.

Binnen de hervorming van de civiele veiligheid, vormt de hervorming van de brandweer een sleutelprioriteit. Zij zal plaatsvinden volgens een realistische kalender. De minister van Binnenlandse zaken overlegt terzake permanent met de verenigingen van steden en gemeenten, de representatieve organisaties van de brandweer en de federaties. De inspanningen voor de financiering van de hervorming zullen worden voortgezet.

De minister van Binnenlandse Zaken zal waken over de garantie van precieze informatie en een intensieve begeleiding van de lokale autoriteiten in het kader van de invoering van de hulpverleningszones.

De regering zal de hervorming van de civiele veiligheid afronden. De besluiten betreffende de opleiding, de algemene inspectie van de civiele veiligheid en het kenniscentrum zullen prioritair worden opgesteld.

De Begeleidingscommissie voor de Hervorming van de Civiele veiligheid zal ingeschakeld worden teneinde het hervormingsproces op te volgen en te evalueren.

De hervorming van de opleiding zal worden voortgezet met onder andere de creatie van het federaal geschiktheidsattest en centralisatie van de oproepen tot kandidaten. De regering zal waken over een optimale opleiding van brandweerstagiairs en een echte voortgezette opleiding voor alle brandweerman. Elke brandweerman, vrijwilliger of beroeps, moet een opleiding kunnen genieten, theoretisch maar vooral praktisch, aangepast aan de risico's waaraan zij blootgesteld kunnen worden.

Na overleg zullen de interventieprocedures gestandaardiseerd worden om de efficiëntie ervan en de veiligheid van de brandweermannen te vergroten. De aankoopcentrale voor de zones zal georganiseerd worden.

De regering zal maatregelen treffen, zodat de vrijwilligers vertegenwoordigd worden binnen de overlegorganen en ook na de brandweershervorming een belangrijke plaats blijven innemen binnen de brandweer.

De regering zal mogelijkheden voorzien voor de brandweervrijwilligers, zodat de combinatie van de vrijwillige brandweer, een hoofdberoep, een gezin en een sociaal leven buiten de brandweer haalbaar wordt gehouden, zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de opleidingsvereisten.

Het administratief en geldelijk statuut van het personeel van de civiele bescherming zal worden aangepast. Een gedeelte van de basisopleiding zal gemeenschappelijk zijn om de mobiliteit tussen de eenheden en de hulpverleningszones mogelijk te maken. Er zal een nieuwe arbeidsregeling worden onderhandeld om het beschikbare personeel zo goed mogelijk te benutten.

Er zullen samenwerkingsovereenkomsten tussen zones en eenheden ondertekend worden, zonder dat dit leidt tot een daadwerkelijke volledige integratie van de civiele bescherming binnen de hulpverleningszones. De regering onderzoekt de rationalisatie van het aantal posten. Er dient een federale civiele bescherming te worden behouden, die gespecialiseerde diensten zal verlenen onder een federaal commando en aangestuurd door de gouverneur of de minister van Binnenlandse Zaken naargelang de fase van het rampenplan zoals onder andere het verlenen van hulp bij zware rampen.

De regering zal na een benchmark en desgevallend ook een marktbevraging, een optimale werking verzekeren van het radiocommunicatienetwerk van de veiligheidsdiensten om op structurele wijze de veiligheid te garanderen van zowel de burgers als de politie- en hulpdiensten. Zij zal blijven investeren in de kwaliteit van de behandeling van noodoproepen bestemd voor de hulpdiensten en dit via het unieke nummer 112 (multidisciplinaire aanpak). Er zal een meer betrouwbare ICT-architectuur die openstaat voor de nieuwe technologieën en gemakkelijker en minder duur is om te laten evolueren ontwikkeld worden voor de noodoproepcentra in overleg met Volksgezondheid, de politie en de civiele veiligheid. We zullen blijven investeren in een multidisciplinaire calltaking met duidelijk afgebakende rollen en verantwoordelijkheden.

De beheersovereenkomst van NV ASTRID wordt vernieuwd en haar Raad van Bestuur aangepast aan de regelgeving. De abonnementskosten worden hierbij herzien, rekening houdend met de marktbevraging.

De prioriteit is een betere dienstverlening voor het publiek. We denken hierbij onder andere aan het toepassen van de wettelijke verplichting om de oproepen in 4 talen te behandelen. De mogelijkheden voor doven en slechthorenden om de hulpdiensten te bellen zullen ontwikkeld worden en het aangepaste reglementair kader zal gecreëerd worden om de automatische oproepen van de wagens (Ecall) te behandelen en de kwaadwillige en misplaatste oproepen te verminderen. Tenslotte zullen we ervoor zorgen dat (in de zones gelegen rond de taalgrens en in Brussel) er steeds een personeelslid van de hulpdienst de tweede landstaal begrijpt bij het uitoefenen van een interventie.

Om de coherentie in de behandeling van de oproepen en de interventies te verzekeren, zullen de noodoproepcentra en de hulpdiensten correcte basiscartografie, geografische gegevens en GIS-toestellen gebruiken.

6.4.5. Integrale aanpak radicalisering

Het vrijwaren van de democratische rechtsstaat en de veiligheid van onze burgers is voor de regering een absolute prioriteit. Vandaag staat dit onder druk door een groeiende dreiging van radicalisering en terrorisme.

Inzonderheid is er het gevaar van gewelddadig jihadisme dat zich in onze samenleving dreigt te verspreiden door de 350 jihadisten die naar Irak en Syrië uitreisden en waarvan er al meer dan 70 zijn teruggekeerd.

Daarom zal de regering werk maken van een integrale aanpak van radicalisering waarbij op korte termijn overleg wordt gepleegd met de deelstaten en een beleid wordt uitgewerkt zowel op preventief, pro-actief, justitieel als bestuurlijk vlak.

Het Ministerieel Comité voor Inlichtingen en Veiligheid en de Nationale Veiligheidsraad zullen de radicalisme- en terrorismedreigingen opvolgen, het beleid terzake bepalen en ervoor zorgen dat de politiek verantwoordelijken en de betrokken diensten goed op elkaar zijn afgestemd.

De regering onderneemt acties zowel op preventief, strafrechtelijk als administratief niveau. Zo zal snel een wetgevend initiatief worden genomen dat de dringende noodzakelijke maatregelen zal implementeren.

In dit kader wordt de deelname aan een gewapend conflict in bepaalde gebieden tegengegaan. Dit betreft zowel de uitreis naar, het verblijf in als de terugkeer uit deze regio's.

De wet van 1 augustus 1979 betreffende diensten bij een vreemde leger- of troepenmacht die zich op het grondgebied van een vreemde Staat bevindt zal worden herzien en uitgevoerd, met de bedoeling de deelname aan bepaalde buitenlandse conflicten strafbaar te stellen en de voorziene straffen op te trekken.

De mogelijkheid voor de rechter om de Belgische nationaliteit te ontnemen in geval van bestraffing van terroristische misdrijven of ernstige inbreuken op de voornoemde wet van 1 augustus 1979 wanneer betrokkene over de dubbele nationaliteit beschikt wordt uitgebreid. We zorgen in dit geval voor een versnelde rechtspleging.

Bovendien kunnen personen die niet over de Belgische nationaliteit beschikken, tijdelijk of definitief de toegang tot het Belgische grondgebied worden ontzegd.

De minister van Justitie zal, in overleg met het College van Procureurs-generaal, van de vervolging van inbreuken op de terrorismewetgeving en voornoemde wet van 1 augustus 1979 een prioriteit maken van het strafrechtelijk beleid.

De vluchtelingenstatus of status van asielzoeker kan worden ingetrokken of geweigerd in geval terroristische daden werden gepleegd in binnen- of buitenland. De verblijfsvergunning van niet-Belgen kan in datzelfde geval eveneens worden ingetrokken.

Het artikel 63 van het Consulaire Wetboek zal worden toegepast, opdat de toekenning van een paspoort kan worden geweigerd of een paspoort of reisdocument kan worden ingetrokken wanneer er gegronde en zeer ernstige vermoedens bestaan dat de betrokken persoon handelingen zal verrichten die een bedreiging vormen voor onze veiligheid. In deze procedure zal gewaakt worden over de rechtsbescherming van de betrokkene.

Een bijzondere aandacht zal worden besteed aan de opvolging van teruggekeerde strijders. De federale overheid definieert het begrip 'opvolging' en bezorgt de nodige mogelijkheden aan de lokale overheden en geïntegreerde politie om hun rol hierin naar behoren te kunnen uitoefenen. Zij zullen worden ondersteund in hun inspanningen om radicalisering vroegtijdig op te sporen en te bestrijden.

De arrondissementele local taskforces spelen hier een essentiële rol. De betrokkenheid van en de informatiedoorstroming naar de lokale politiezones wordt

versterkt, onder meer door oprichting van gemengde teams met de federale politie en door specifieke opleidingsprogramma's.

De regering zal een regeling uitwerken met betrekking tot het gedeeld beroepsgeheim.

In het kader van gewelddadige radicalisering dient de minister van Binnenlandse Zaken ervoor te zorgen dat de geïntegreerde politie kan beschikken over het luik bestuurlijke politie van de Algemene Nationale Gegevensbank, zodat een standaardregistratie en proactieve gegevensuitwisseling tussen relevante veiligheidspartners mogelijk wordt.

Wat de strijd tegen het terrorisme betreft, zal de regering waken over de versterking van het overleg en de informatie-uitwisseling tussen de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) en de andere betrokken diensten. De doelstelling zal erin bestaan de uitwisseling, de verzameling en de analyse van de informatie met betrekking tot de financiering van terrorisme te optimaliseren.

De regering zal internationaal overleggen met betrekking tot de aanpak van de radicalisering en het gewelddadig jihadisme. Ze zal zich inzetten om tot een internationale terrorismelijst te komen waarop jihadstrijders en -rondselaars worden geregistreerd en hun reisgegevens worden bijgehouden. De samenwerking met buitenlandse politie- en inlichtingendiensten wordt verder uitgebouwd.

Gelet op het belang van een preventief luik in de globale aanpak van het radicalisme en het gewelddadig jihadisme, zal de federale regering een overleg opstarten met de deelstaten en de lokale besturen die terzake belangrijke hefboomen hebben.

Dit overleg moet onderzoeken of en zo ja welke maatschappelijke tegemoetkomingen kunnen worden gekoppeld aan de deelname aan een deradicaliseringsprogramma.

De regering maakt werk van een breed gedragen maatschappelijke mobilisatie in de strijd tegen het gewelddadig jihadisme, ondermeer door een intensieve dialoog met religieuze verantwoordelijken en het middenveld.

Radicaliserende, haatzaaiende, jihadistische content van websites en sociale media wordt bestreden. Er komt ondermeer een wettelijk kader dat het anoniem patrouilleren op het internet regelt.

De Nationale Veiligheidsraad zal de procedures voor het veiligheidsonderzoek ("screening") voorafgaand aan de aflevering van veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen onderzoeken teneinde deze te moderniseren en te versterken.

Op voorstel van de Nationale Veiligheidsraad zal de regering de categorieën van personen (met toegang tot gevoelige informatie of tot gevoelige sites) en die het voorwerp kunnen uitmaken van een dergelijke screening uitbreiden en objectiveren.

De inlichtingendiensten en OCAD zullen een bijzondere aandacht besteden aan de radicalisering binnen de gevangenen. Het directoraat generaal penitentiaire inrichtingen van de FOD justitie zal deelnemen aan deze oefening. Om verspreiding

van radicalisering binnen de gevangensmuren te vermijden zal onder andere binnen het masterplan gevangnissen een oplossing worden gezocht.

De wet betreffende de Bijzondere Inlichtingenmethoden en de wet betreffende de Bijzondere Opsporingsmethoden worden geëvalueerd en desgevallend aangepast.

De denkoefening over de behoefte aan een strengere bestraffing van personen die aanzetten tot haat of geweld met de bedoeling afbreuk te doen aan de door de Staat gewaarborgde rechten en vrijheden, zal worden voortgezet.

De minister van Binnenlandse Zaken zal de controle op gemeenten die in gebreke blijven inzake de ambtelijke schrapping versterken.

6.4.6. Cyberveiligheid

Een bijzonder aandachtspunt is de bescherming van de privacy. Er dient een juist evenwicht gevonden te worden tussen de mogelijkheden die nieuwe technologieën bieden, en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De federale overheid zal bij de totstandkoming van regelgeving, bij de uitbouw van haar ict-infrastructuur en bij de digitalisering van haar diensten bijzondere aandacht hebben voor de privacy van de burger. Om ongeoorloofde inmenging in het privéleven te vermijden wordt hiertoe iedere impact op de privacy duidelijk in kaart gebracht. Ict-aanbestedingstrajecten van de federale overheid nemen het aspect "cyberveiligheid" en "privacy by design" mee op.

Er worden drie strategische objectieven vooropgesteld om de cyberveiligheid te garanderen:

Streven naar een veilige en betrouwbare cyberspace met respect voor de fundamentele rechten en waarden van de moderne samenleving.

- Streven naar een optimale beveiliging en bescherming van kritieke infrastructuren, het wetenschappelijk en economisch potentieel en overheidssystemen tegen de cyberdreiging.
- De ontwikkeling van eigen cyber security capaciteiten voor een onafhankelijk veiligheidsbeleid en een gepaste reactie op veiligheidsincidenten.

De regering zal het Centrum voor Cybersecurity België operationaliseren. Het centrum zal belast worden met de uitwerking van een cybersecurity strategie voor België, zowel op vlak van informatie- en netwerkveiligheid als inzake de strijd tegen (georganiseerde) cybercriminaliteit. Het krijgt een coördinerende rol (ook in crisissituaties), geeft beleidsadvies en neemt initiatieven om bedrijven, consumenten en openbare diensten te adviseren en te beschermen.

Dit is een essentiële randvoorwaarde om het vertrouwen in de digitale maatschappij te behouden en een leidende rol op te nemen inzake e-government, de digitale samenleving en het 'internet of things'. Zodra de strategie duidelijk en gedragen is, moet de uitrol plaatsvinden op een geïntegreerde manier door alle betrokken diensten en overheden, waarbij een beheersstructuur die garanties biedt voor een optimale betrokkenheid en een democratische controle, kan worden ingevuld.

Gelet op de gevaren waarmee onze instellingen, onze ondernemingen en onze burgers worden geconfronteerd, zal de cyberveiligheid een prioriteit vormen. De

regering zal de Belgische cyberstrategie concretiseren in precieze en effectieve operationele maatregelen en zal deze nationale strategie ontwikkelen in overleg met de privésector.

Het zal met name gaan om de verzekering van een snelle opsporing en reactie in geval van een cyberaanval op de essentiële informatiesystemen en –netwerken van de Staat en op de kritieke infrastructuren of nog om de versterking van de informatie aan en de sensibilisering van de burgers en de ondernemingen over de bestaande bedreigingen.

Ondernemingen zullen worden aangespoord om te investeren in een hoog cyberveiligheidsniveau en om informatie te delen zowel op sectoraal niveau als met de overheid.

De regering zal de onderzoeks- en bestrijdingsmiddelen versterken tegen cybercriminaliteit op het niveau van de politiediensten, de inlichtingendiensten en het openbaar ministerie. Rekening houdend met de omvang van dit type criminaliteit en de prioriteit die eraan moet worden gegeven, zullen de minister van Justitie en het college van procureurs-generaal worden belast met de uitstippeling van een specifiek strafrechtelijk beleid inzake cybercriminaliteit.

In de strijd tegen cybercriminaliteit zal de regering op Europees niveau streven naar een geharmoniseerde aanpak en informatiedeling bij risico's en veiligheidslekken.

7. ASIEL EN MIGRATIE

Het beleid inzake asiel en migratie heeft de laatste jaren grondige wijzigingen ondergaan. De federale regering gaat verder op de ingeslagen weg met het oog op een coherent, performant en kwaliteitsvol asiel- en migratiebeleid, met inachtneming van onze internationale engagementen.

In het bijzonder voorzien we daarbij een kwaliteitsvolle opvang, eenvoudige en snelle procedures en zetten we in op een humaan en kordaat terugkeerbeleid als sluitstuk.

Ook de strijd tegen misbruik wordt verder gezet, door een juist evenwicht aan te houden tussen rechten en plichten met respect voor zowel zij die komen als zij die verwelkomen.

Om misbruik aan te pakken en een coherent migratiebeleid te bewerkstelligen garanderen we een verregaande samenwerking en informatie-uitwisseling tussen alle departementen, in het bijzonder binnenlandse zaken, justitie, buitenlandse zaken en sociale zaken. Dit met eerbiediging van ieders privacy.

Het migratiebeleid heeft niet enkel betrekking op de loutere verblijfs- en opvangreglementering. Het gaat om een breder kader waarin een coherent beleid gevoerd wordt over de bevoegdheden en beleidsniveaus heen, met respect voor de bevoegdheid van elk niveau.

Naast een antwoord op het eigenlijke migratiefenomeen, worden ook bouwstenen aangereikt voor een succesvolle integratie en participatie van nieuwkomers en oudkomers op alle maatschappelijke vlakken. Een succesvolle voltooiing van het onderwijs en activering op de arbeidsmarkt spelen hierin een cruciale rol. Met het oog op het nastreven van een duurzaam beleid is het ook belangrijk ontwikkelingssamenwerking mee te nemen in deze globale visie.

Een beperkt aantal gemachtigde personen van DVZ krijgen rechtstreekse toegang tot de ANG en het strafregister binnen het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdracht met eerbiediging van de wet persoonlijke levenssfeer

De minister of zijn gemachtigde kan in het kader van de identificatie van een vreemdeling zonder geldige verblijfsvergunning alle documenten en inlichtingen die voor de vaststelling van de identiteit nuttig kunnen zijn, doen overleggen door de vreemdeling en door elke Belgische overheid.

De digitalisering en afstemming van de digitale systemen bij de verschillende overheden moeten deze doelstelling ondersteunen.

Het asiel- en migratiebeleid blijft een delicaat domein dat op elk ogenblik aandacht vergt. Om de synergiën, de efficiëntie van elke instantie en het delen van informatie te maximaliseren, moeten alle bevoegdheden in verband met asiel, opvang, terugkeer en migratie gegroepeerd blijven onder de bevoegdheid van één minister.

De dotatie van het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil) wordt ondergebracht bij binnenlandse zaken. Om het beleid te kunnen aansturen,

blijft Fedasil onder voogdij van de minister belast met asiel en migratie.

Zonder te raken aan de onafhankelijkheid van het CGVS, zal de Commissaris zijn beleid jaarlijks aan het parlement komen toelichten en hierover in debat gaan.

Met het oog op een betere leesbaarheid en gelet op de talrijke wijzigingen die in de loop van de jaren werden aangebracht, zal de wetgeving betreffende asiel en migratie gecoördineerd worden in een Wetboek Migratie. Volgende principes staan hierbij centraal: transparantie, maximale eenvormigheid en eenduidigheid van procedures, en precieze taakafbakening van de diverse actoren.

Daarnaast wordt onderzocht hoe de verblijfstitels en documenten beter op elkaar kunnen worden afgestemd en een rationalisering kan worden doorgevoerd van bijvoorbeeld het aantal verblijfsdocumenten, bevelen om het grondgebied te verlaten en vreemdelingenkaarten, met respect voor de nodige bescherming.

De regering zal bovendien, waar mogelijk, de beroepsprocedures en termijnen, zowel voor asiel, als voor migratie, homogeniseren om meer coherentie, efficiëntie en rechtszekerheid te bewerkstelligen.

Indien actuele bedreigingen van openbare orde, nationale veiligheid of eerdere onbekende feiten aan het licht komen, wordt waar mogelijk overgegaan tot een beslissing tot intrekking van verblijf, met respect voor wetgeving en de rechtspraak. Daarnaast gaan we na in welke mate, cf. de Europese richtlijnen, de mogelijkheden in dit verband worden versterkt.

De regering versterkt haar beleid om meervoudige aanvragen waarbij geen nieuwe elementen worden aangebracht, te vermijden.

De regering zal daarnaast oneigenlijke parallelle procedures bestrijden.

Het Federaal Migratiecentrum wordt ondergebracht onder de minister bevoegd voor asiel en migratie.

De regering zal het asiel- en migratiebeleid grondig evalueren wat moet leiden tot meer transparantie, kwaliteit en een grotere efficiëntie in de beslissingen die worden genomen.

In navolging van de audit die bij de asielinstanties gebeurde, zal de regering ook de werking van de Dienst Vreemdelingenzaken en Fedasil laten doorlichten.

De wet op het Rijksregister zal worden aangepast zodat het rijksregister in overeenstemming is met de werkelijke verblijfsstatus van de vreemdeling.

7.1. Asiel

Het recht op asiel is een cruciale internationale verplichting van België op basis waarvan bescherming wordt geboden aan vervolgte personen van overal ter wereld.

Daarom is de voortdurende verbetering van de efficiëntie en kwaliteit van de procedure en de organisatie van fundamenteel belang.

Het is cruciaal dat een snelle procedure per geval gegarandeerd wordt om een definitief antwoord te geven binnen maximaal 6 maanden. Het uitsluitend beroep op materiële hulp zal worden behouden.

Daar waar misbruik wordt gemaakt van de asielpcedure, zal de regering waken over de bestrijding van oneigenlijke meervoudige aanvragen en over de aanpassing van de lijst van veilige landen, op advies van het CGVS. De regering zal adviezen vragen over bepaalde landen met het oog op deze aanpassing.

Daarnaast zal een tweede asielaanvraag voortaan steeds schriftelijk moeten worden ingediend.

België zal ook zijn ontradingscampagnes voortzetten om de aankomst te vermijden van aanvragers die weinig of geen kans maken op erkend te worden.

Zonder te raken aan de principes van de medische regularisatie zal de procedure tot medische regularisatie losgekoppeld worden van de procedure tot subsidiaire bescherming

De regering zal het CGVS opdragen om bij belangrijke en duurzame wijzigingen in het beschermingsbeleid ten aanzien van een bepaald land, het recht op subsidiaire bescherming van de betrokken onderdanen te evalueren met oog op een intrekking van de status van subsidiaire bescherming. Bij een eventuele beëindiging van het recht op verblijf, wordt door de DVZ rekening gehouden met de mate van verankering van de betrokken persoon in onze samenleving.

De regering zet ook in op het versneld afhandelen van de kennelijk ongegronde asielaanvragen en benut daarbij diverse mogelijkheden die de Europese richtlijnen ons bieden.

De regering maakt werk van verscherpte controles op erkende vluchtelingen die bij ongewijzigde omstandigheden en zonder de voorziene procedure te hebben gevolgd, toch naar het thuisland terug te keren.

De federale regering zal in samenwerking met het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) structureel verder inzetten op hervestiging van kwetsbare vluchtelingen waarbij het afgesproken groeipad wordt uitgevoerd. Zij boort daarbij maximaal de mogelijkheden aan in een Europees kader en treedt hierover in overleg met de steden en gemeenten.

De bevoegdheid met betrekking tot een adequate procedure inzake de erkenning van de status van staatloosheid wordt gecentraliseerd op het niveau van het gerechtelijk arrondissement.

Dit met het oog op de afhandeling van deze dossiers binnen een redelijke termijn en de specialisatie van de betrokken magistraten, die advies kunnen vragen aan het CGVS. Deze procedure wordt gevoerd met een maximale medewerking van de betrokkene aan zijn/haar identificatie.

De erkenning zal in principe, na een toets van DVZ met het oog op het vaststellen van eventuele inbreuken op de openbare orde of de nationale veiligheid, de verkrijging van een tijdelijke verblijfsvergunning tot gevolg hebben

De nieuwe procedure zal een jaar na in werking treding worden geëvalueerd en zo nodig worden bijgestuurd.

Daarnaast wordt een oplossing gezocht voor de zeer beperkte groep mensen die buiten hun wil om en ook niet vrijwillig kunnen terugkeren naar hun land van herkomst.

Er wordt een regeling uitgewerkt zodat asielzoekers zonder beroepsinkomsten, geen gelden kunnen terugkrijgen van de belastingen.

Tevens worden de mogelijkheden voor Fedasil om vergoedingen van asielzoekers met beroepsinkomsten te innen, uitgebreid.

België zal tijdig de Europese Asielprocedurerichtlijn 2013/32/EU omzetten in nationale wetgeving.

7.2. Migratiebeleid

De regering zal verfijningen aan de wet op de gezinshereniging aanbrengen cf. de Europese richtlijnen terzake, zonder aan de filosofie van de laatste wetswijziging rond gezinshereniging te raken.

De controleperiode waarbinnen de voorwaarden voor gezinshereniging na afgifte van een beperkt verblijf kunnen getoetst worden, wordt geharmoniseerd met deze van de EU-burgers (5j).

Er wordt toegezien dat het verkrijgen van een visum voor tijdelijk verblijf snel kan verkregen worden. Tegelijk zal worden toegezien op een effectieve terugkeer. In dat kader zal diegene die zich garant stelt opgenomen worden in een databank en zullen de nodige maatregelen genomen worden om zijn verplichtingen afdwingbaar te maken, inclusief voor medische kosten. Ook voor procedures waarbij vandaag reeds is voorzien in een ten lastenneming, zullen soortgelijke maatregelen genomen worden.

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de voortzetting van de strijd tegen schijnhuwelijken en schijnsamenwoning, zowel hier, als in het buitenland. Ook zal de strijd worden gevoerd tegen schijnerkenningen, dit met respect voor het familiaal leven en ieders privacy.

In dat kader zal de regering het attest van geen huwelijksbeletsel veralgemenen voor alle Belgen die trouwen in het buitenland. Terwijl het familieleven een recht is dat

bekrachtigd is door verschillende verdragen en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zullen illegaliteit, het misbruik van ons sociaal systeem of van enige voordeel verbonden aan een verblijf, niet getolereerd worden.

Er zullen voor de toekenning van de naturalisatie, naast sportieve, socioculturele of wetenschappelijke verdiensten, ook economische verdiensten in aanmerking worden genomen. Hiervoor zal een wettelijke definitie worden uitgewerkt.

De regering zal de voorwaarden voor de vervallenverklaring van nationaliteit aanpassen.

Ons land staat aan de top in de strijd tegen de mensenhandel en wordt regelmatig als voorbeeld aangehaald. Wij zullen de bescherming van de slachtoffers blijven garanderen (omzendbrief van 26/09/2008) via een goede interdisciplinaire samenwerking.

De regering neemt in overleg met de gewesten het initiatief om het misbruik van het au pair-statuuut te bestrijden.

Voor zover de Europese reglementering en de Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dit toestaan, wordt de Wet van 14 maart 1968 tot opheffing van de wetten betreffende de verblijfbelasting voor vreemdelingen, gecoördineerd op 12 oktober 1953 aangepast. Er wordt een maximaal bedrag voorzien.

Daarnaast wordt voortaan een billijk rolrecht gevraagd voor elk aanvraagdossier voor verblijf dat door de DVZ wordt behandeld, met uitzondering voor asielaanvragen, aanvragen subsidiaire bescherming en aanvragen tot medische regularisatie.

De regering zal maatregelen nemen om vreemdelingen met een onbeperkt verblijf automatisch te verwittigen bij verval van hun kaart met het oog op een tijds vernieuwing.

Voor de toekenning van het recht op leefloon zal onderzoek gebeuren naar het inkomen en patrimonium, hier en in het buitenland.

Een goed terugkeerbeleid start met een goed grenzenbeleid. We maken optimaal gebruik van de mogelijkheid om een voorafgaande raadpleging te doen in het kader van Vision.

De bescherming van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) moet worden versterkt. Er zal een uniforme registratie worden uitgewerkt om de bescherming van deze vaak kwetsbare doelgroep te versterken. Zij zullen ook de mogelijkheid krijgen om het bijzondere beschermingsstatuuut aan te vragen, ook wanneer andere procedures hangende zijn. De regering onderzoekt welke maatregelen kunnen genomen worden om de voogden extra te omkaderen.

Regularisatie is een uitzonderingsprocedure, waarbij op individuele basis een beslissing wordt genomen.

Er komen geen collectieve regularisaties meer. De noodzaak tot regularisatie moet maximaal worden weggewerkt door snelle procedures en een correct terugkeerbeleid te garanderen. De invoering van een nieuw migratiewetboek en een efficiënt beleid

zijn daarbij cruciaal.

De regering zal erop toezien dat de strijd wordt opgevoerd tegen de valse doktersbriefjes in het kader van de medische regularisatie.

7.3. Opvang

De acute opvangcrisis is voorbij. Gelet onder meer op de internationale conflicten, is een toename van asielzoekers niet ondenkbeeldig en moet erover gewaakt worden dat voldoende (buffer)capaciteit blijft behouden.

Om een nieuwe crisis met asielzoekers te vermijden, zal het Fedasil-netwerk na evaluatie worden verbeterd en zullen de overeenkomsten met de partners worden geëvalueerd. Het is belangrijk om bij de opvang rekening te houden met de specifieke profielen.

Aangezien de asielprocedure aanzienlijk verkort is, verdient het de voorkeur om de opvang collectief te organiseren. De individuele opvang wordt prioritair voorbehouden voor bepaalde kwetsbare groepen (mensen met een fysieke handicap, zwangere vrouwen en alleenstaanden met kinderen, NBMV) en daarnaast voor die asielzoekers waarbij de kans op erkenning groot is. De individuele opvang biedt de meeste ruimte om op maat te werken en de zelfredzaamheid van de erkende vluchteling te waarborgen. Daartoe zullen deze plaatsen ook ingezet worden met het oog op maatschappelijke participatie, zoals duurzame huisvesting, werk, opleiding, ...

Over de afbouw van het aantal opvangplaatsen zal binnen deze principes door de regering worden beslist.

Voor gezinnen met minderjarige kinderen zonder geldige verblijfsvergunning is er een recht op opvang binnen een concreet terugkeertraject.

Er wordt verder gewerkt aan informatisering van de dataverzameling en beheer van opvangplaatsen, o.m. om een betere controle op het opvangrecht mogelijk te maken. Hierbij wordt maximaal gestreefd naar connecties met of integratie in de databanken van andere instanties betrokken bij asiel en migratie.

7.4. Aanmoediging van het terugkeerbeleid

De regering zal op basis van de evaluatie een kwaliteitsvol, humaan en duurzaam terugkeerbeleid realiseren volgens het principe 'vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet'. Er wordt dan ook sterker ingezet op vrijwillige terugkeer waarbij de begeleiding en de ondersteuning eveneens worden toevertrouwd aan ngo's op basis van een overeenkomst met Fedasil, naast de taken van DVZ inzake terugkeer die onverkort blijven gelden. Daarnaast wordt sterker ingezet op gedwongen terugkeer door de overheid. De regering maakt optimaal gebruik van de Europese fondsen en van de Frontex vluchten.

Fedasil en de partners maken de asielzoekers er vanaf dag één attent op dat terugkeer een reële mogelijkheid is waarmee rekening moet worden gehouden. Daarbij zetten we meteen ook in op terugkeer via terugkeercoaches die de asielzoekers van bij aanvang reeds begeleiden. Dit gebeurt in overleg en samenwerking met de DVZ.

De regering zet verder in op het terugkeertraject en de terugkeerplaatsen. Er zal

daarnaast een proefproject worden opgezet waarbij de terugkeer vanop de opvangplaats wordt georganiseerd.

Bij de uitvoering van bevelen om het grondgebied te verlaten, zal prioriteit worden gegeven aan de terugkeer van delinquenten. De regering zorgt ervoor dat de DVZ de wettelijke mogelijkheid verkrijgt om iedere vreemdeling in illegaal verblijf, die na een verblijf in de gevangenis vrij komt, te verwijderen. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar de mogelijkheden om vóór de vrijlating een verwijderingsmaatregel uit te voeren.

Daarvoor zal de regering een beleid voortzetten van het sluiten van readmissieakkoorden zowel op Belgisch als op Europees niveau.

De regering zal daarnaast het nodige doen om dilatoire asielaanvragen die louter tot doel hebben de verwijdering uit te stellen, te vermijden.

De regering onderzoekt de mogelijkheid om, indien de vreemdeling uitgeprocedeerd is en het voorwerp is van een gedwongen terugkeer, 1 rechterlijke controle uit te voeren die voldoende garanties biedt voor de vreemdeling. Deze heeft betrekking op zowel de verwijdering als de vrijheidsberovende maatregel, in eerste en laatste aanleg op de wettigheid van de beslissing tot verwijdering. Deze controle dient in principe binnen een termijn van 1 maand te worden afgerond. De vreemdeling heeft in deze laatste fase van de verblijfsketen enkel toegang tot deze unieke verbeterde controle.

De gesloten centra zullen worden uitgebreid.

De regering zal zoveel mogelijk vermijden dat sommige kwetsbare doelgroepen er zullen worden gehouden. Het project van de woonunits (127bis) wordt gerealiseerd zodat aangepaste plaatsen worden voorzien voor sommige kwetsbare doelgroepen, zoals gezinnen met kinderen, zodat zij niet langer in het opvangnetwerk terecht moeten.

De regering evalueert de gesloten opvangplaatsen voor criminele personen zonder een verblijfstitel en beslist vervolgens over een eventuele uitbreiding. Op korte termijn wordt de effectiviteit en de efficiëntie van het open terugkeercentrum geëvalueerd.

We passen de wetgeving aan om, waar nuttig, de gevallen waarvoor een inreisverbod kan afgeleverd worden uit te breiden, cf. de Europese regelgeving.

Het beleid aangaande de bevelen om het grondgebied te verlaten (BGV) wordt herzien. Het aantal afgegeven bevelen per persoon wordt in de mate van het mogelijke ingeperkt. Er wordt een evaluatie gemaakt van het nut van de afgifte van BGV bij sommige procedures of doelgroepen (bvb. EU-Burgers). Doelstelling hierbij is de BGV te heropwaarderen en te voorzien in een effectieve kwaliteitsvolle opvolging per bevel.

7.5. De rol van de Europese Unie

De regering zal verder ijveren voor een geharmoniseerd asiel- en migratiebeleid op het niveau van de Europese Unie, voor de effectieve omzetting van alle richtlijnen door alle EU-lidstaten en voor praktische samenwerking gericht op het versterken van een uniforme beoordeling van asielaanvragen.

De regering zal op Europees niveau ijveren voor een kader dat het potentieel van de economische migratie ten volle benut. Omdat economische immigratie in het kader van de Zesde Staatshervorming overgedragen werd naar de Gewesten, is de regering niet meer exclusief ter zake bevoegd.

Zij zal, in samenspraak met de gewesten het nodige doen opdat de toepassing van de bilaterale akkoorden geen ongewenste effecten hebben.

Europees verdedigen we een versterking van Frontex om de grenzen te beveiligen, gaan we de strijd aan met clandestiene immigratie en de netwerken van mensenhandel.

Door middel van circulaire immigratie kunnen vreemdelingen in ons land belangrijke beroepservaring opdoen die zij bij terugkeer naar hun thuisland verder kunnen in de ontwikkeling van hun land gebruiken. De regering overlegt met de gewesten in welke mate deze circulaire migratie verder kan ondersteund worden.

8. AMBTENARENZAKEN EN OVERHEIDSBEDRIJVEN

8.1. Ambtenarenzaken

8.1.1. Een moderne, innovatieve en klantgerichte overheid

De overheid moet kwaliteitsvolle prestaties leveren voor burgers en ondernemingen. De administratie dient ook een loyale partner te blijven die de beslissingen van de politieke overheid ontwikkelt en uitvoert in een wederzijdse vertrouwensrelatie. De federale overheidsinstellingen moeten het vertrouwen van burgers en bedrijven verdienen. De overheid wordt aldus een moderne klant- en resultaatgedreven organisatie, die meebouwt aan een project ten dienste van samenleving en economie.

Onder de vorige legislaturen is de federale overheid begonnen met de invoering van een aanzienlijke hervorming betreffende de evaluatie en loopbanen van ambtenaren. De federale administratie heeft bovendien een aanzienlijke inspanning geleverd in de budgettaire sanering. Het aantal personeelsleden van het federale openbaar ambt is zo voor het eerst gedaald onder 70.000. De uitvoering van de Zesde Staatshervorming zal ook het beeld wijzigen door meerdere duizenden ambtenaren over te hevelen naar de Gemeenschappen en de Gewesten. De opvolging van deze wijzigingen zal een belangrijke taak worden van deze regering.

De ambitie van deze regering is te zorgen voor een dienstverlening met de hoogst mogelijke kwaliteit en performantie en de beste verhouding prijs/kwaliteit. Daartoe vereenvoudigt de federale overheid haar structuren, innoveert ze voortdurend, stelt ze klantgerichtheid in haar processen centraal, trekt ze de beste talenten aan en waakt ze over kostenefficiëntie en een kleiner overheidsbeslag. De administraties maken daarbij maximaal gebruik van nieuwe ICT-technologieën.

8.1.2. Personeelsplanning

In de gehele federale overheid wordt het selectief vervangingsbeleid aangehouden en versterkt. De selectiviteit in de vervangingen zal gebaseerd worden op de norm van de evolutie van de personeelskredieten in de meerjarenbegroting alsmede op een administratief eenvoudige werklasmeting. Aan de OISZ en ION zal eenzelfde inspanning worden opgelegd. In de kredieten voor subsidies aan organisaties is eenzelfde besparing op het personeelsgedeelte opgenomen.

8.1.3. HR-beleid

Het statuut wordt gecodificeerd en vereenvoudigd, terwijl de personeelsstatuten van kleinere entiteiten, die aanleunen bij dat van het Rijkspersoneel, bij dat laatste ondergebracht worden binnen een budgettair neutraal kader.

De herziening van de loopbaan en loopbaanmogelijkheden wordt voortgezet, om te komen tot een prestatiegerichte verloning, een niet-leeftijdsgebonden loopbaanontwikkeling en een resultaatgericht evaluatiebeleid. Tevens zal een soepele overstap van de openbare naar de privésector, en omgekeerd, bewerkstelligd worden.

Het verloningsbeleid wordt verder afgestemd op functiewegingen, evaluatie en een competentie management dat tijdelijke en flexibele weddetoelagen mogelijk maakt voor knelpuntfuncties.

De regering zal de motivering van het ontslag en het tuchtrecht moderniseren om de effectiviteit ervan te verhogen. Zij zal ook de effectiviteit van de sancties op het vlak van ongerechtvaardigde afwezigheden versterken.

De overurenreglementering voor specifieke functies of omstandigheden zal geactualiseerd worden. De stelsels voor deeltijds werk en de verlofstelsels zullen vereenvoudigd worden en afgestemd op de privé-sector.

De actueel voorziene categorieën van contractuele tewerkstelling zullen geëvalueerd en gerationaliseerd worden.

De regering wil, na overleg met de vakbonden, de mobiliteit van het overheids personeel versterken.

Uitzendarbeid bij overheidsdiensten en -bedrijven wordt wettelijk voorzien en geïmplementeerd.

De regering hervormt de aanwervingsprocedures en de wijze van jurysamenstelling van SELOR om de overeenkomst te verbeteren tussen de examens en de specifieke vereiste vaardigheden voor elke functie, alsook om de doorlooptijd van de selectieprocedures te reduceren, zonder kwaliteitsverlies. Ze zal de jurysamenstelling voor de selectie van mandaathouders verder objectiveren.

Naast diplomavereisten worden ook elders of eerder verworven competenties meer erkend en beter gevaloriseerd, waar mogelijk zelfs op een automatische wijze.

Een reflectie wordt opgestart over het systeem van de mandaathouders, waarbij aan bod komen:

- de selectie van de leidende ambtenaren die de vorm kan aannemen van de samenstelling van een pool van gecertificeerde kandidaten, waaruit de ministers bij hun aantreden kunnen kiezen ;
- de uittekening van een dynamisch loopbaanpad in plaats van de huidige statische loopbaan, waarbij de managementexpertise die zij opbouwen gebonden blijft aan de uitgeoefende mandaatfunctie ;
- een budgettair neutraal systeem van variabele verloning.

De regering wil het levenslang leren door overheids personeel aanmoedigen om kwaliteitsvolle diensten te waarborgen aan de burgers en de transversale mobiliteit te bevorderen van personeelsleden doorheen alle overheidsdiensten. De aangeboden opleidingsmogelijkheden moeten voldoende talrijk en kwaliteitsvol zijn om de personeelsleden in staat te stellen op een efficiënte manier vooruit te gaan in hun loopbaan. De regering maakt gebruik van het uitdoven van de gecertificeerde opleidingen om de opleidingen van het OFO te moderniseren en aan te passen aan de gewijzigde vraag van de klanten. In het kader van het goed functioneren van de dienst en de wijzigende competentievereisten, kan een leidinggevende bepaalde opleidingen verplicht stellen.

Nieuwe manieren van werken worden gestimuleerd, waarbij niet enkel ruimte wordt gegeven aan bestaande initiatieven zoals thuiswerk en flexibel werken, maar ook nieuwe werkvormen kunnen onder begeleiding van experts van de FOD P&O worden getest en uitgerold (jobrotatie, tijdelijke mobiliteit, het wegwerken van drempels inzake mobiliteit tussen en binnen organisaties, functiebeschrijvingen op basis van rollen, enz.).

De regering voert een effectief preventie- en veiligheidsbeleid, dat het aantal arbeidsongevallen effectief reduceert, het ziekteverzuim vermindert en concrete oplossingen biedt voor burn-out.

De regering zal toezien op de bevordering van de toegang tot de arbeidsmarkt en de strijd tegen discriminatie.

De overheid zal een positief beleid voeren ten aanzien van personen met een handicap. Dit houdt in dat zij de toegankelijkheid van gebouwen zal waarborgen, arbeidsposten zal aanpassen aan de behoeften van personeelsleden met een handicap, aandacht zal hebben voor personen met een handicap in het onthaal van klanten, de dienstverlening en de hele organisatie. In haar personeelsbeleid zal zij het quotum van 3% respecteren. Daarbij mag ook rekening worden gehouden met overheidsopdrachten die toegewezen worden aan organisaties die met personen met een handicap werken, zoals beschutte werkplaatsen.

Hoewel vooruitgang terzake werd geboekt, blijven nog ongelijkheden bestaan in de toegang tot het arbeidsproces tussen Belgen naargelang ze van Belgische oorsprong zijn of uit de immigratie komen. Daarom zal de federale regering bij haar eigen organisatie en in de dienstverlening de diversiteit naleven en aanmoedigen en zal via de methode van de socio-economische monitoring gecoördineerd door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal Overleg een becijferde doelstelling voor de federale overheid vastleggen. Bovendien zal de regering bij regelgevend en uitvoerend werk maatregelen nemen om in de samenstelling van het personeelsbestand de diversiteit van de samenleving te weerspiegelen. Ze zal eveneens waken over de diverse samenstelling van selectiejury's en de neutraliteit van de selectieprocedures.

De federale overheid voert een vrouwvriendelijk beleid. Daarbij bewaakt zij de mogelijkheid om arbeid en gezin te kunnen combineren binnen haar eigen bevoegdheid en in het bijzonder voor haar eigen personeel. Geslacht kan geen enkele rol spelen bij verloning, promotie of aanwerving. Het bestaande quotum voor vrouwen in topfuncties wordt behouden en gerealiseerd.

Ook de federale overheid engageert zich als werkgever ten volle om langer werken mogelijk te maken door een beleid van permanente vorming, werkpostaanpassingen en een leeftijdsbewust personeelsbeleid.

De leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor de regelingen van vervroegde uittreding in de federale openbare sector (verlof voorafgaand aan pensioen, beschikbaarheid en andere) zullen gealigneerd worden op de voorwaarden voor de individuele werkloosheid met bedrijfstoeslag. Dit zal gebeuren via een aanpassing van het statuut. Wanneer andere overheden in de toekomst versoepelingen doorvoeren ten aanzien van de huidige toestand, zal dit niet gelijkgesteld worden voor de pensioenberekening, tenzij zij dit zelf financieren.

Artikel 43 ter, §7, van de wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, ingevoegd door de wet van 12 juni 2002, wordt tijdens deze legislatuur uitgevoerd.

De regering waakt erover dat dienstverlening van de federale overheid aan de burgers neutraal is en als neutraal ervaren wordt. Conform de actuele regelgeving met betrekking tot het statuut is het opzichtig dragen van tekens die een persoonlijke overtuiging weergeven (religieus, politiek of filosofisch) tijdens de uitoefening van hun ambt verboden voor ambtenaren die in direct contact staan met het publiek. De leidende ambtenaren zien hierop toe.

Bij de uitwerking van het nieuwe HR-beleid en de continuïteit van het bestaande is het overleg met de vakbonden essentieel. Bij conflicten kunnen sociaal bemiddelaars optreden, ook bij overheidsbedrijven. Er wordt ook voorafgaand structureel overleg gevoerd over wettelijke wijzigingen tussen de FOD P&O, PDOS en het Shared Service Centre (ex-CDVU), alsmede met alle organisaties wiens statuut aanleunt bij dat van het federaal administratief openbaar ambt (FAOA).

8.1.4. Modernisering van de overheidsdiensten

Beheer

De FODs zullen voortaan werken met bestuursovereenkomsten. Dit zal toelaten duidelijke afspraken te maken tussen de minister en zijn administratie en de doelstellingen te evalueren. Een grotere managementautonomie, gekoppeld aan de evaluatie van de nieuwe bestuursovereenkomsten, is mogelijk. Die ruimere autonomie wordt gekoppeld aan het afleggen van verantwoording door leidinggevenden en aan hun evaluatie. Ze wordt gesteund op een uitgebouwde interne controle en met een gemeenschappelijk interne audit, en geëvalueerd door output- en outcome-indicatoren. Ook de personeelsmonitoring maakt deel uit van de indicatoren waarop gecontroleerd wordt. Al deze indicatoren worden ook publiek gemaakt, zodat de burger de evolutie van de dienstverlening kan opvolgen. De duurzame sociale balans kan daar deel van uitmaken.

De expertise inzake interne audit moet ontwikkeld worden binnen de huidige budgettaire enveloppes. De interne auditdiensten van de federale overheidsinstellingen, ongeacht hun statuut, zullen onder het toezicht van een auditcomité staan.

De colleges van leidende ambtenaren zullen worden geresponsabiliseerd.

Een centrale doelstelling is om de in de privésector geboekte productiviteitswinsten te reflecteren in de overheid. Een productiviteitsindicator zal op punt worden gesteld en publiek worden gemaakt.

Werking

Kostenefficiëntie, klantgerichtheid en innovatie zijn de leidmotieven voor de volgende jaren. Deze drie principes moeten doordringen in alle organisaties en worden weerspiegeld in alle interne opleidingen. De werkprocessen worden kritisch bekeken vanuit de lean-filosofie.

De behoeften van klanten staan centraal in de vernieuwing van alle processen en diensten. Snelheid van dienstverlening maakt daar integraal deel van uit. Waar mogelijk worden rechten automatisch toegekend en formulieren vooraf ingevuld bezorgd. Daarbij zal de overheid geen gegevens meer opvragen waarover ze reeds beschikt.

De introductie van Customer Relationship Management en de ontwikkeling van gebruikersgroepen wordt door de hele federale overheid ingevoerd om de klantgerichtheid te organiseren, te evalueren en bij te sturen. Een belangrijk aspect daarbij is de introductie van klantvriendelijke openingsuren van overheidsdiensten en een snelle en kwaliteitsvolle klachtenafhandeling.

De oefeningen om de federale overheid kostenefficiënter te maken worden verdergezet en uitgebreid. Bestaande programma's worden verdergezet. Zo worden via het costing out project de kosten van post, telecommunicatie, elektriciteit, water, papier, enz. gegroepeerd om ze te reduceren. Een efficiënter gebouwenbeheer is mogelijk ten gevolge van nieuwe manieren van werken en het naleven van de oppervlaktenorm. Een nieuw, budgettair neutraal efficiëntieprogramma wordt opgestart om dienstoverschrijdende verbeteropportunities te identificeren en te realiseren. Wie een beter budgettair beheer kan voorleggen, mag een deel van deze efficiëntiewinst houden voor zijn dienst.

De regering zal het gebruik van sociale en leefmilieuclausules in de overheidsopdrachten bevorderen, rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden. Er komt een wettelijk kader voor het innovatief aanbesteden, de regering zet erop in om zo innovatieve startende bedrijven kansen te geven. Overheidsaanbestedingen worden toegankelijker gemaakt voor KMO's.

Het samen aankopen van goederen en diensten wordt verder veralgemeend, na een modernisering van de werking van FORCMS (diensten moeten voortaan ook zelf de rol van aankoopcentrale kunnen vervullen en raamovereenkomsten afsluiten die vervolgens via e-catalogue algemeen bruikbaar gemaakt worden, terwijl FOR zich toelegt op zijn taak van prijsobservatorium en kenniscentrum, bestekken kunnen ook modulair gemaakt worden, zodat zowel kleine als grote bestellingen kunnen, eventueel met gedifferentieerde prijzen). De samenaankoop van ICT-diensten wordt uitgerold en dit in nauw overleg met de betrokken departementen. Onderhandelingsteams bevatten steeds ook externen, om te vermijden dat diensten teveel kiezen voor de verderzetting van bestaande contracten.

De federale overheidsdiensten zullen alle facturen tijdig betalen, dit verkleint de risico's op faillissementen voor bedrijven en vermijdt verwijlrenten. Op het einde van de legislatuur worden e-facturatie en e-procurement de regel.

De regering zal een evaluatie maken van de planlasten van de eigen administratie en deze rationaliseren.

Tenslotte zal de regering werk maken van een systematische vereenvoudiging van de reglementering: zowel de klantgerichtheid, de kostenefficiëntie als de innovatie zijn immers gediend met slimme, maar vooral met minder regels.

Gebouwenbeheer

De Regie der Gebouwen zal als opdracht krijgen de behoefte aan kantooroppervlakte van de verschillende overheidsdiensten, wat hun statuut ook is, te centraliseren, te normeren en te reguleren. De Regie zal een meerjarig bezettingsplan indienen vanaf juni 2015. Dit plan zal maximaal gebruik maken van de mogelijkheden die worden geboden door de nieuwe arbeidsvormen: dynamic office, satellietkantoren, telewerk, enzovoort. De Regie der Gebouwen, de IONs, OISZ en andere federale organisaties zullen naar synergiën op het vlak van gebouwenbeheer zoeken om efficiëntiewinsten te boeken.

Inzake huisvesting van het personeel zal elke vraag van de FODs en PODs naar nieuwe huisvesting worden getoetst aan de oppervlaktenorm. Deze oppervlaktenorm zal eveneens worden toegepast bij nieuwe bouw- en inhuringsprojecten. De thans gebruikte gebouwen verspreid over heel het land, zullen verder worden gemonitord teneinde de huidige bezetting van deze gebouwen, na toetsing aan de nieuwe oppervlaktenorm, te onderzoeken op mogelijke optimalisaties en deze vervolgens uit te voeren. Telewerk zal, in samenwerking met de bevoegde ministers, worden aangemoedigd als instrument van openbaar management. Meer in het bijzonder zal aandacht worden gegeven aan “Het Nieuwe Werken” en het creëren van een meer organisatiegerichte werkomgeving.

Er moet verder werk gemaakt worden van de objectivering inzake de keuze van de financieringswijze voor investeringen in gebouwen (lening, eigen middelen of alternatieve financiering). De kost van directe financiering dan wel inhuurnames moet nog scherper worden afgewogen. Voor grotere projecten gaat bijzondere aandacht naar de opvolging en het eventueel verder beroep op DBFM formules (design, build, finance, maintenance), waarbij zowel het ontwerp, de bouw, de financiering als het onderhoud wordt uitbesteed. Alternatieve financiering zal worden aangewend als het financieel, budgettair of maatschappelijk opportuun is om tot een snel en goed resultaat te komen, en zal steeds worden afgewogen op basis van objectieve criteria.

De federale administratie zal de investeringen maximaliseren en rationaliseren met het oog op energiebesparingen in de federale overheidsgebouwen. Zij zal ook de mobiliteitsplannen van de ambtenaren optimaliseren.

8.1.5. Federale overheidsorganisatie

Om een toegenomen efficiëntie te verzekeren van de federale administraties en een betere dienstverlening aan de burgers-klanten, zullen er structuurhervormingen ondernomen worden.

De organisatiestructuur van de federale overheid zal worden geoptimaliseerd, rekening houdend met onder meer de overdracht van bevoegdheden naar de deelstaten. Daarom zal een optimalisatie worden opgemaakt, die overlegd zal worden met de Colleges van leidende ambtenaren, FODs, ION en OISZ. Dit voorstel van optimalisatie wordt binnen het jaar voorgesteld aan de Ministerraad.

Deze optimalisatie heeft tot doelstelling om:

- elke taak die parallel vervuld wordt door meerdere structuren te elimineren;
- het hergroeperen van activiteiten op basis van hetzelfde type proces;
- de gevoerde beleidslijnen te concentreren met het oog op de verhoging van

- hun efficiëntie;
- maximale synergiën toe te laten op het vlak van facilitybeheer, aankoopbeheer, personeelsbeheer, IT-beleid, enz.;
- het aantal overheadfuncties in de totale federale overheid te reduceren;
- de federale overheid als geheel en ieder van de overblijvende instellingen maximaal te richten op hun kerntaken. Dit houdt ook in dat bepaalde taken kunnen worden versterkt en andere afgestoten.

De nieuwe structuur van de federale overheid moet minimaal inhouden:

- het samenbrengen van de ondersteunende functies met daarbinnen een ondersteuningsentiteit en een Facility dienst, die mee beheerd worden door de interne klanten, en een controle-entiteit;
- het opheffen van de PODs;
- een substantiële vermindering van het aantal FODs, OISZ en IONs en het aantal entiteiten met minder dan 50 VTE.

8.1.6. ICT-beleid

Ons land heeft een traditie van verregaande informatisering van de backoffice processen. De ontwikkeling van gebruiksvriendelijke tools en apps naar burgers, ondernemingen en interne klanten moet prioriteit krijgen. Tax-on-web en student@work hebben geleerd dat dit de tevredenheid bij burgers verhoogt, de kwaliteit ten goede komt en de prijs drukt. De federale overheid zal een actieve rol spelen om de digitale samenleving te stimuleren en wil daarin in eerste instantie alle 'levensgebeurtenissen' van bedrijven en burgers faciliteren (eBirth, e-depot, ...), door de tussenkomst van betrokkenen minimaal te houden. Het onlyonce principe blijft een basisbeginsel en de regering wil het beleidsniveau-overschrijdend uitbouwen.

De regering onderzoekt hoe de elektronische handtekening meer veralgemeend kan worden ingevoerd binnen de administratie en hoe ze kan worden gepromoot.

Investeringen in ICT zijn nodig om de dienstverlening te verzekeren en te verbeteren. De regering weegt deze investeringen af tegen de return on investment. In een eerste fase is meer transparantie over de ICT-kosten nodig. Het ICT-monitoringcomité werkt daarom een rekeningstelsel uit dat door alle betrokken overheidsdiensten via FEDCOM beschikbaar is.

Om de ICT-uitgaven beheersbaar te houden en tegelijk voldoende te innoveren, wordt gezocht naar synergiën en hergebruik.

Het overheidsmanagement zal worden geresponsabiliseerd met betrekking tot het zorgvuldig opvolgen van ICT-overheidscontracten en het creëren van efficiëntiewinsten via doorgedreven digitalisering van diensten en processen.

Het horizontaal model van de dienstenintegratoren wordt verder uitgebouwd. De entiteiten van de federale overheid stellen zich faciliterend op ten aanzien van deze dienstenintegratoren en vice versa.

Bestaande drempels voor entiteiten om gegevens van verschillende dienstenintegratoren af te nemen, worden weggewerkt, met eerbiediging van de privacy. Op die manier kunnen entiteiten (bijvoorbeeld lokale besturen) een beroep

doen op meerdere dienstenintegratoren en gegevens van verschillende bronnen combineren om een betere dienstverlening te bieden aan de burger.

De regering evalueert de samenwerking tussen Fedict en Smals.

In overleg met de gemeenten wordt de werking van het Rijksregister en het kadaster geoptimaliseerd en leveren ze hun gegevens kosteloos aan alle entiteiten binnen overheden van dit land.

De federale regering maakt werk van open data: de beschikbaarstelling van data aan bedrijven, wetenschappers en burgers, met respect voor de privacy.

Websites en digitale documenten zijn maximaal toegankelijk voor alle gebruikers, inclusief ouderen, kleurenblinden, slechtzienden en personen met een handicap.

De federale overheid neemt een voorbeeldfunctie aan in het tegengaan van papierverspilling door werk te maken van een paperless office policy.

8.2. Overheidsbedrijven

8.2.1. Profiel en specificiteit

De overheidsbedrijven en de naamloze vennootschappen van publiek recht moeten voorbeelden zijn van goed bestuur en kwaliteitsvolle diensten leveren aan concurrentiële prijzen ten voordele van alle burgers, ondernemingen, verenigingen en overheden. Zij moeten echte katalysatoren zijn van economische groei.

Daarom zal de regering het initiatief nemen om een strategisch perspectief uit te werken voor de sectoren waarin overheidsbedrijven actief zijn.

Overheidsbedrijven moeten een performant, innovatief en klantgericht beleid volgen. De regering zal per bedrijf een studie uitvoeren ter versterking van deze kwaliteiten en beleidsopties.

In de overheidsbedrijven zelf onthoudt de regering zich van inmenging: noch in de dagelijkse bedrijfsvoering noch in de strategische commerciële beslissingen die niet behoren tot de opdrachten van openbare dienst.

Betrouwbaarheid van de dienstverlening is een cruciale eigenschap van de federale overheidsbedrijven.

Overheidsbedrijven moeten financieel gezond zijn, waarbij ervoor wordt gezorgd dat ze hun rentabiliteits-doelstellingen halen in een gezond sociaal klimaat, met respect voor de kwaliteit van de publieke dienstverlening en met respect van de veiligheid van werknemers en gebruikers/klanten.

De wet van 1991 zal worden herzien om deze aan te passen aan de creatie van een gelijk speelveld binnen de betrokken sectoren en de nieuwe socio-economische werkelijkheid waarmee overheidsbedrijven in hun sector worden geconfronteerd.

Het begrip “universele diensten” moet een eigentijdse invulling krijgen opdat

iedereen volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij, ongeacht zijn/haar woonplaats of achtergrond, conform de evolutie van de EU-regelgeving terzake.

In dit verband kan vastgesteld worden dat meer en meer burgers de laatste jaren toegang hebben tot het internet. Niettemin ondervinden velen onder hen nog de gevolgen van de digitale kloof in het bijzonder deze van de tweede graad¹.

De regering zal daarom de aantrekkingskracht van haar digitale dienstverlening vergroten met gebruiksvriendelijke en kwaliteitsvolle toepassingen en tegelijk papieren dragers ontraden bij administratieve procedures en communicatie met de overheid.

In overleg met de bevoegde deelstaten en de in de sector actieve publieke en private actoren (waaronder de telecomoperatoren), zal de regering, in het kader van haar bevoegdheden, toezien op de wegwerking van de digitale kloof, in het bijzonder van de tweede graad. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de toegang tot het internet in landelijk gebied.

8.2.2. Aandeelhoudersmodel, opdracht en strategie

Het model van het Belgisch aandeelhouderschap is niet coherent voor de bedrijven die onder de verantwoordelijkheid vallen van meerdere ministers of entiteiten. Dit model geeft geen aanleiding tot synergiën tussen de bedrijven en bouwt bijgevolg geen toegevoegde waarde voor de overheidsbedrijven op.

Een nieuw participatiemodel van de Belgische Staat zal worden uitgewerkt dat een grotere professionaliteit en een grotere efficiëntie zal teweeg brengen. Een classificatie van de overheidsbedrijven en overheidsparticipaties vormt de basis voor een gedifferentieerd beleid.

De openbare taken worden gedetailleerd vastgelegd in afdwingbare beheerscontracten met tussentijdse evaluaties. De bevoegde FOD's en regulatoren zullen de naleving ervan periodiek opvolgen. De correlatie tussen enerzijds de bedrijfsprestaties op lange termijn en uitvoering van de openbare dienst en anderzijds de variabele verloning van directieleden wordt versterkt.

8.2.3. Bevoegde en sturende overheid

De regering zal het beheer en de financiële expertise van participaties in alle overheidsbedrijven, al dan niet beursgenoteerd, samenbrengen bij FPIM zodat de opvolging van de beheers- en financiële aspecten binnen één beslissings- en expertisecentrum geconcentreerd wordt. De FPIM zal een efficiënter en transparanter model invoeren dat het stelsel van dochterbedrijven en kleindochterbedrijven rationaliseert.

Na deliberatie en goedkeuring van het beheerscontract binnen de regering is de bevoegde minister verantwoordelijk voor de opvolging van de uitvoering van het

---

¹ Dit wil zeggen de kloof tussen de ervaring van de personen, in het bijzonder jongeren, op het internet en de verwachtingen van de samenleving in hen op het vlak van het gebruik van ICT in de socio-economische sfeer (gebruik van software, "online" opzoeken en verwerken van informatie, financiële en commerciële toepassingen, e-publieke diensten enzovoort.)

beheerscontract. Daarbij zal voor elk overheidsbedrijf rekening gehouden worden met de specificiteit van het beleidsdomein en de aard van het bedrijf.

8.2.4. Professionele aansturing

De regering zal, na reflectie en debat, wijzigingen in de wetgeving en de beheerscontracten aanbrengen opdat niet-beursgenoteerde overheidsbedrijven, zonder onderscheid, garant kunnen staan voor degelijk beheer en de strikte naleving van de regels van “corporate governance”. Ook beursgenoteerde bedrijven zullen een hoge standaard inzake Corporate Governance naleven met als referentiekader de Belgische Corporate Governance Code van 12 maart 2009.

8.2.5. Rol bestuurders

De regering zal een “charter van de bestuurder van overheidsbedrijven” opstellen waarbij deze zal geholpen worden in het evenwicht tussen zijn taak als behoeder van de belangen van de niet-beursgenoteerde onderneming en zijn rol als vertegenwoordiger van de overheid en verhouding tot die overheid. Binnen de FPIM zal een “Kennis & Ondersteuningscentrum” opgericht worden. Het Centrum zal de bestuurders van overheidsbedrijven, onafhankelijke zowel als “overheidsbestuurders”, ondersteuning en vorming verstrekken.

8.2.6. Transparantie en maatschappelijke verantwoording

De CEO van elk autonoom overheidsbedrijf zal in het kader van de transparantie en verantwoording aan de bevolking ten minste jaarlijks het operationele en dagdagelijkse beleid met hun effecten op de samenleving in de parlementaire commissie toelichten, mits naleving van confidentialiteit en verplichtingen inzake voorkennis en met respect van de rechten van de andere aandeelhouders.

Het selectieproces van de gedelegeerd bestuurder van een autonoom overheidsbedrijf komt toe aan de Raad van Bestuur. De beslissingen m.b.t. de selectie en het ontslag van de overige directieleden is een interne bevoegdheid van het autonome overheidsbedrijf. De benoeming en het ontslag van de gedelegeerd bestuurder zal gebeuren door de regering, na advies van de Raad van Bestuur en bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Leden van het Directiecomité leggen eventuele bijkomende mandaten ter goedkeuring voor aan de Raad van Bestuur. De regering garandeert een degelijk evenwicht tussen een transparant beleid en een efficiënte beleidsvoering en evalueert in dit verband de wetten op de openbaarheid van bestuur.

8.2.7. Loyale concurrentie

De regering zal erover waken dat tussen alle private en publiekrechtelijke actoren, zoals de overheidsbedrijven, naamloze vennootschappen van publiek recht, vzw's in handen van overheidsorganisaties of intercommunales, die op eenzelfde externe markt actief zijn een loyale concurrentie kan verzekerd worden.

Overheidsbedrijven moeten, in lijn met de transparantierichtlijn, een boekhouding voeren zodat duidelijk kan gemaakt worden dat opbrengsten uit de volledig gereguleerde activiteiten niet kunnen aangewend worden om activiteiten in een concurrentiële markt te subsidiëren.

8.2.8. Postsector

Er zullen belangrijke beslissingen in de postsector genomen moeten worden tijdens deze legislatuur. Het betreft met name de verdeling van kranten en tijdschriften en de aanwijzingsprocedure van de Universele Dienst (waarbij de regering, in beide gevallen, een maximale concurrentie beoogt met het oog op een optimale kwaliteit van de dienstverlening). Daarenboven zal een akkoord over de perimeter en de compensatie van het 6de beheerscontract conform de richtlijn van de EU genomen worden.

De opening van de postmarkt wordt verder versterkt. In deze context zal de regering erop toezien dat een regelgevende stabiliteit wordt gewaarborgd voor de dienstenleverancier van publieke postdiensten.

Zij zal aandacht besteden aan het garanderen van een kwaliteitsvolle postdienst, tegen een lagere kostprijs voor de begroting, door in het beheerscontract zowel flexibiliteit te geven o.a. inzake prijsbepaling en het beheer van de human resources, als autonomie van de bedrijfsvoering te geven zodat het zich kan aanpassen aan de markt die grondig in verandering is

Naast Bpost worden ook andere postale operatoren voortaan van rechtswege vertegenwoordigd in het Raadgevend Comité der Postdiensten.

8.2.9. Telecommunicatiesector

De telecomsector is een sterke hefboom voor groei en voor het creëren van nieuwe ondernemingen en werkgelegenheid in België. Connectiviteit is één van de sleutelfactoren voor de aantrekkingskracht van onze economie. De overheidsdiensten zullen de digitale dienstverlening, bron van groei en werkgelegenheid, bevorderen. Omwille van die reden zal de overheid, zoals aangegeven in deel 8.1., maximaal elektronisch communiceren met haar burgers.

In deze context is het noodzakelijk een kader te creëren dat bevorderend werkt voor investeringen wat betreft nieuwe technologieën, infrastructuren met name om het niveau van de “next generation networks” te bereiken en de diensten die nodig zijn voor de ontwikkeling van de digitale economie in België.

De regering zal zorgen voor een stabiel wetgevend kader en zal aandacht hebben voor een “level playing field” met het oog op een evenwichtige concurrentie tussen alle binnen- en buitenlandse dienstenaanbieders in de telecomsector in België.

De regering zal er zorg voor dragen dat de ICT-sector zich verder maximaal kan ontwikkelen in België mede dank zij de digitale agenda voor Europa in de Europa 2020-strategie wat een grotere tewerkstelling in de sector tot gevolg moet hebben. Daartoe wordt o.a. de ontwikkeling van het “next generation network” bevorderd.

De regering zal onderzoeken hoe een snelle uitrol van mobiele 3G, 4G en LTE maximaal kan versterkt worden.

Zonder afbreuk te doen aan de hervorming inzake de regulatoren, zal het BIPT versterkt worden in haar inhoudelijke, strategische, operationele en financiële onafhankelijkheid. De relatie met de overheid zal in een beheerscontract worden

vastgelegd.

De Marktregulator zorgt voor een gelijk speelveld, zodat de marktwerking optimaal kan spelen ten voordele van de gebruiker.

De regering bewaakt, conform de evolutie van de EU-regelgeving terzake en i.s.m. de bevoegde overheden, het open en neutrale karakter van het internet en zal daarbij voldoende oog hebben voor innovatie.

8.2.10 Strategische herpositionering overheidsparticipaties

De regering gelast de FPIM met een reflectie over het actief beheer van overheidsparticipaties in functie van de schuldafbouw.

9. INTERNATIONAAL BELEID

9.1 Buitenlandse Zaken, EU

Het door de federale regering gevoerde buitenlandse beleid draagt zorg voor de bescherming van onze belangen en waarden in Europa en de wereld. Het gaat hier over onze politieke, economische, sociale, culturele en veiligheidsbelangen en over de belangen van Belgische onderdanen in het buitenland, maar evenzeer over de fundamentele waarden die we koesteren en willen uitdragen in de wereld

De wereld van vandaag verschilt grondig met die van het begin van deze eeuw. De economische verhoudingen zijn drastisch gewijzigd na de financiële en economische crisis en met de opkomst van nieuwe groei landen. Dit heeft belangrijke implicaties voor de geopolitieke verhoudingen.

De opkomst van nieuwe radicale groeperingen gaf aanleiding tot een invraagstelling van ons westers samenlevingsmodel. Hoewel de recente gebeurtenissen in Noord-Afrika, het Nabije Oosten en Oost-Europa ons op de aantrekkingskracht van democratische vrijheden wijzen, leggen ze ook de moeilijkheden bloot om onder toenemend radicalisme goed functionerende democratieën uit te bouwen.

Aan die veranderende wereld moet ons buitenlands beleid zich aanpassen.

Realisme, betrouwbaarheid en ambitie zijn de kernwoorden van het buitenlands beleid van deze regering. Realisme, om de gewijzigde geopolitieke en economische context met al haar uitdagingen en bedreigingen te erkennen, te benoemen en aan te gaan. Betrouwbaarheid, om onze verantwoordelijkheid tegenover onze internationale partners op te nemen. En ambitie om onze rechtstaat, grondrechten en basiswaarden voor onszelf en ten overstaan van anderen in de wereld te verdedigen.

Essentieel daarbij is dat ons buitenlands beleid, conform de Belgische institutionele realiteit, een complementair en samenhangend geheel vormt waarin ieder niveau zijn belangen correct verdedigd ziet. Uitgaand van dit principe van samenwerkingsfederalisme organiseert de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking het overleg met de betrokken overheden op voet van gelijkwaardigheid teneinde de cohesie van het Belgische buitenlands beleid te bevorderen.

9.1.1 Europese Integratie

In een veranderende internationale context moeten we blijven investeren in de Europese Unie om de Belgische en Europese belangen te verdedigen. We moeten dus blijven ijveren voor een Unie die kan spreken met gezaghebbende stem in de wereld. Een slagkrachtige Unie in de wereld die vrijhandel bevordert en een doelmatig energiebeleid voert, kan bovendien ook heel wat jobs opleveren. In de visie van de regering moet de EU opnieuw een wervend verhaal worden over de bescherming van de veiligheid en de welvaart van haar burgers. De EU moet ook een leidende rol opnemen in de verdediging van de mensenrechten. Europa moet een stem blijven voor vrijheid en tolerantie in de wereld.

We kiezen voor een Europese samenwerking die steunt op de directe betrokkenheid van de burgers. De EU moet voorrang geven aan haar verdieping boven haar uitbreiding.

De verdieping van de Europese integratie zal vanwege de federale en deelstaatregeringen een inspanning vragen om het Europees recht daadwerkelijk om te zetten en om bevoegdheidsoverdrachten te onderzoeken in domeinen waar de Europese Unie meer en beter doet.

De verderzetting van de Europese integratie vereist een grotere legitimiteit en transparantie. In dit verband moet het federaal parlement zijn rol spelen m.b.t. de subsidiariteit en proportionaliteit.

België zal met zijn voortrekkersrol in de Europese integratie maatregelen ondersteunen die ertoe strekken de werking van de Unie te verbeteren en het respect voor de diversiteit in cultuur en taal te verhogen.

De regering pleit voor een afgeslankte en slagkrachtige Europese Commissie.

Meer specifiek onderschrijft de regering de volgende doelstellingen als haar beleidsprioriteiten voor het Europees beleid die ook werden aangenomen in de “Strategische agenda voor de Unie in tijden van verandering” tijdens de Europese Raad van 26/27 juni 2014:

Het stimuleren van economische groei en investeringen en het scheppen van meer banen:

De regering engageert zich om haar EU2020-doelstellingen te bereiken en aldus de economische groei, de investeringen en de jobcreatie, hoofdzakelijk door de private sector, te stimuleren door middel van structurele hervormingen in een afgelijnd maar ook sociaal billijk budgettair kader. Immers, een dynamische en competitievere economie vormt de noodzakelijke basis van een substantieel hogere tewerkstellingsgraad.

Voor het “Europees semester” en de “EU2020-strategie” hebben de door België aangegane engagementen betrekking op de federale en deelstatelijke beleidsniveaus. Dat is met name het geval voor de normen gedefinieerd in het groei- en stabiliteitspact inzake begroting en de aanbevelingen van het Europees semester op socio-economisch vlak. Afgesproken regels moeten uitgevoerd worden.

De regering zal bijzondere inspanningen doen om het beleid en de standpunten van de betrokken regeringen op de verschillende beleidsniveaus in ons land af te stemmen. Dit geldt in het bijzonder voor het Nationaal hervormingsprogramma en de tussentijdse evaluatie van de EU2020- strategie. De in te dienen Belgische programma's en plannen zullen een bundeling zijn van de federale en deelstaatprogramma's en -plannen.

De verdere verdieping van de economische en monetaire unie met inbegrip van haar sociale dimensie

Met de lidstaten van de eurozone streeft ons land naar een strakkere economische

beleidscoördinatie waarbij convergentie van beleidsmaatregelen en solidariteit met de andere landen hand in hand gaan. Deze solidariteit moet objectief, transparant en efficiënt zijn en gekoppeld worden aan verantwoordelijkheid om orde op zaken te stellen en structureel te hervormen zonder evenwel afbreuk te doen aan de bevoegdheid van de lidstaten voor hun sociale zekerheidsstelsels.

België zal de EU vragen de invoering van een label “Made in Europe”, dat de naleving van de Europese normen voor producten zal bevorderen, te onderzoeken.

De regering waakt erover dat de integriteit van de interne markt, waarvan alle lidstaten van de EU deel uitmaken, gevrijwaard blijft. Zij streeft naar de vervollediging van de interne markt met o.a. diensten en telecom.

De ontwikkeling van een energie- en klimaatbeleid dat is aangepast aan de noden van deze tijd

De regering streeft naar een Unie van betaalbare, zekere en duurzame energie die ons zo weinig mogelijk afhankelijk maakt van invoer van buitenaf en de basis legt om ambitieuze en realistische klimaatdoelstellingen te verwezenlijken - energie-efficiëntie is hierbij essentieel.

Het bevorderen en garanderen van veiligheid, fundamentele rechten en vrijheden voor iedereen, evenals een beter en effectiever beheer van de migratiestromen

Dit houdt voor de regering een meer doorgedreven samenwerking in tussen de justitie-, politie- en inlichtingendiensten van de lidstaten teneinde doeltreffender tegen het terrorisme, de georganiseerde misdaad en de corruptie te kunnen optreden. In dat verband moet bijzondere aandacht gegeven worden aan de bestrijding van het fenomeen van de « Foreign Fighters ».

Een doeltreffend gemeenschappelijk optreden in de wereld

Zonder afbreuk te doen aan de eigen opdrachten van de federale diplomatie en aan de specifiek bilaterale belangen van ons land, ijveren we voor een zo efficiënt mogelijke Europeanisering van ons buitenlands beleid in beleidsdomeinen waar de Unie voor meer impact kan zorgen. België zal haar aanwezigheid in de EDEO opdrijven en ondersteuning geven aan het beter functioneren van de EDEO met het oog op meer synergie en efficiëntiewinst. Ons land zal ook pleiten voor een gekwalificeerde meerderheidstemming in het GBVB. We streven naar een eendrachtig en performant Europees buitenlands beleid met inbegrip van versterkte samenwerking op gebied van veiligheids- en defensiebeleid en met bijzondere aandacht voor de instabiele regio's ten oosten en ten zuiden van de EU en voor het potentieel van de samenwerking met partners in de aanpak van uitdagingen en bedreigingen wereldwijd.

Om redenen van doelmatigheid investeren we langs en met de Europese Unie ook in ruimere samenwerkingsverbanden, in de eerste plaats de trans-Atlantische betrekkingen. De trans-Atlantische samenwerking, die gebaseerd is op gemeenschappelijke waarden en belangen, heeft een sterk potentieel dat zo goed mogelijk moet worden gebruikt, vooral op gebied van internationale veiligheid – in het kader van de NAVO – en internationale handel – in het kader van een omvattend handels- en investeringsakkoord tussen de EU en de VS.

De regering onderschrijft daarnaast volgende doelstellingen in het bijzonder:

De burger en de EU dichter bij elkaar brengen

De Europese Unie biedt politieke, economische en sociale kansen, maar ondanks inspanningen om burgers en kiezers bij de werking van de Europese instellingen te betrekken is er te weinig steun bij de bevolking voor de Europese Unie en haar instellingen.

Onder andere sociale dumping en oneerlijke concurrentie halen het draagvlak voor het Europees project onderuit. Een gelijk speelveld is daarom prioritair om de interne markt optimaal te laten werken. De regering gaat ook in haar Europees beleid de strijd aan met overregulering en bevoogding die mee het draagvlak voor het Europees project ondermijnen.

Om de democratische legitimiteit van en het publieke vertrouwen in het Europees integratieproject te versterken is de Eerste Minister bereid om voor en na iedere bijeenkomst van de Europese Raad het parlement te woord te staan om de standpunten van de regering en de resultaten van de Europese Raad toe te lichten en het debat hierover aan te gaan. Om dit debat te bevorderen, zal de regering zo actief als nodig bijdragen tot de optimale werking van het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden.

Het subsidiariteitsprincipe uitvoeren

Voorts geloven we sterk in het principe van de subsidiariteit waarbij de Unie zich concentreert op domeinen en acties waar ze een meerwaarde heeft. Er moet efficiënt bestuurd worden op het meest geëigende niveau dat het dichtst bij de burger staat. De Unie moet ook gewezen worden op de soms zware administratieve lasten die haar regelgeving legt bij de lidstaten, hun burgers en bedrijven. Dit alles is nodig om de geloofwaardigheid van Europa bij de burger te herstellen.

De achterstand met betrekking tot de omzetting in Belgisch recht van de Europese regelgeving aanpakken

De achterstand bij de omzetting in Belgisch recht van de EU-wetgeving is thans onaanvaardbaar. De regering zal er, in overleg met de bevoegde deelstaten, op toe zien dat deze achterstand zo snel mogelijk weggewerkt wordt en daartoe zorgen voor een snelle informatiedoorstroming. Met betrekking tot deze informatiedoorstroming zal ze in het kader van de heronderhandeling van het betrokken samenwerkingsakkoord ook duidelijke afspraken nastreven.

Daarenboven zal er geen “goldplating” plaatsvinden bij de omzetting van EU-Richtlijnen tenzij een afwijking van het minimum dat de richtlijn vereist onze internationale concurrentiepositie kan verbeteren zonder de omzettingsprocedure significant te verlengen.

Samen met de deelstaten zal de federale regering, snel en binnen het kader dat de Bijzondere Wet op de Hervorming van de instellingen oplegt, de manier uitwerken waarop de boetes en de dwangsommen in geval van niet-naleving van de termijnen of een onvolledige omzetting van de Europese wetgeving worden verdeeld. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat rekening zal gehouden worden met het aandeel

in de veroordeling van elke entiteit. Desgevallend zal de wet zoals voorzien in art. 92bis, §5 een “samenwerkingsrechtbank” oprichten of aanwijzen.

9.1.2 Multilaterale Samenwerking

De federale regering is een groot voorstander van een efficiënt en daadkrachtig multilateralisme dat garanties biedt voor de bescherming van het internationaal recht en de belangen van landen van onze omvang. Ze zal actief deelnemen aan de bevordering van een efficiënt multilateralisme, waarbij de versterking van de synergiën tussen organisaties niet uit het oog wordt verloren.

Er wordt gestreefd naar een geïntegreerd veiligheidsbeleid

Het veiligheid- en defensiebeleid van België heeft zowel een Europese als een trans-Atlantische dimensie. De twee dimensies moeten zonder aarzeling worden ontwikkeld, zij zijn duidelijk complementair en niet concurrerend.

De actie van de Belgische regering zal gebaseerd zijn op een voluntaristisch beleid zowel bij de EU voor de ontwikkeling van een Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB), met inbegrip van het luik “civiele crisisbeheersing” dat een zeer geloofwaardige meerwaarde biedt, als bij de NAVO die robuust, operationeel en gericht moet blijven op de hedendaagse dreigingen en uitdagingen, overeenkomstig de conclusies van de NAVO-top van 4-5 september 2014.

De regering is er voorstander van dat het GVDB en de NAVO een strategische relatie uitbouwen. Er dient bijgevolg gestreefd te worden naar een optimale coördinatie in de besluitvorming van de EU en de Noord-Atlantische Alliantie en naar een versterkte samenhang tussen het GVDB en de NAVO.

In de materies die betrekking hebben op de NAVO, zal de regering prioriteit geven aan het tijdig afsluiten van het dossier betreffende het nieuwe hoofdkwartier, met name inzake de financiële bijdrage.

De regering zal er ook voor zorgen dat, via haar met de bondgenoten gecoördineerde acties, de lange en kostelijke inspanningen van de internationale gemeenschap in Afghanistan vruchten kunnen blijven afwerpen, zelfs na het aflopen van de ISAF-missie. Dit betekent onder andere dat de Regering haar formele engagementen zal naleven die werden aangegaan op de NAVO-top van Chicago (mei 2012) om een bijdrage te leveren ten belope van 15 miljoen dollar aan het fiduciair fonds voor de veiligheid in Afghanistan.

Ook ontwapening en non-proliferatie vormen een centrale bekommernis in ons veiligheidsbeleid. We onderschrijven nadrukkelijk alle geloofwaardige en doelgerichte inspanningen - bij voorkeur in Europees verband - met het oog op effectieve en evenwichtige ontwapening in de wereld, zowel op nucleair als op conventioneel gebied. Daarnaast blijven we prioritaire aandacht schenken aan de non-proliferatie van massavernietigingswapens. Op gebied van nucleaire ontwapening en non-proliferatie kiezen we voor een realistische en pragmatische aanpak met het VN-verdrag inzake nucleaire non-proliferatie en het zgn. strategische concept van de NAVO als eerste leidraden. We blijven ijveren voor internationale initiatieven met het oog op een verbod of minstens een betere controle op wapensystemen met een willekeurig bereik en/of een buitensporig effect op burgers, clustermunities, wapens met verarmd

uranium en met zgn. antihanteerbaarheidsmechanismen. In deze context zal de regering het werk van het IAEA verder steunen en versterken. Voorts ijvert ons land op basis van het toepasselijke verdrag voor een verbeterde controle op kleine en lichte wapens.

De cyberdreiging stopt niet aan de landsgrenzen. Om een efficiënt antwoord te bieden op deze uitdaging, is verdere intensieve samenwerking op internationaal vlak nodig. In dit kader zal de federale regering alle initiatieven binnen de NAVO en de EU steunen die onze collectieve veiligheid in de cyberdimensie verbeteren.

Er wordt gestreefd naar verdere garanties voor de bescherming van het internationaal recht, en het behoud van de vrije internationale rechtsorde die noodzakelijk is voor de “global governance”-structuren:

België zal in dit verband blijven ijveren om de VN en andere mondiale organisaties te hervormen zodat oude en nieuwe uitdagingen op wereldschaal doelmatiger kunnen worden aangepakt. Zij zal eveneens pleiten voor een verbetering van het beheer van deze organisaties, die een rigoureuus budgettair beleid moeten volgen. De Regering zal voldoende kredieten toekennen voor de betaling van de verplichte bijdragen van ons land aan de internationale organisaties waar het deel van uitmaakt. De Federale regering zal in samenspraak met de deelstaten een initiatief nemen voor de ophijsting van alle bijdragen aan de internationale organisaties.

België blijft zich sterk engageren tegenover de VN. De regering zal zich actief inzetten voor de bevordering van de Belgische kandidaturen op internationaal vlak, in het bijzonder voor de Raad voor de Mensenrechten van de VN voor de periode 2016-2018 en de Veiligheidsraad voor de periode 2019-2020. De departementen van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Defensie, zullen er de nodige aandacht en middelen aan besteden.

De bevordering en de bescherming van de mensenrechten

De situatie van de mensenrechten wereldwijd is bepaald niet hoopgevend. Mensenrechtenschendingen lijken toe te nemen, zeker in bepaalde regio's. De regering wenst op het multilateraal vlak dat het internationaal normatief kader verder uitgetekend, versterkt en finaal afdwingbaar gemaakt wordt. Daarom zal de regering op multilateraal vlak al haar diplomatieke expertise inzetten ter bevordering van de universaliteit van de mensenrechten; een principe waarbij de regering consequent en compromisloos wenst te zijn.

In ons mensenrechtenbeleid zijn onze fundamentele waarden de belangrijkste leidraad en de EU de belangrijkste hefboom. Bijzondere aandachtspunten zijn het respect voor fysieke integriteit van elke persoon, de verdediging van specifieke rechten van vrouwen, kinderen en kwetsbare personen, het respect van het internationaal arbeidsrecht en de strijd tegen straffeloosheid bij ernstige schendingen ervan, de strijd tegen straffeloosheid bij ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, en de strijd tegen alle vormen van discriminatie en voor fundamentele vrijheden zoals de vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid. De regering wil een actievere invulling geven aan onze solidariteit met personen of groepen die verdrukt worden wegens religieuze motieven of hun seksuele geaardheid.

Het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van Europa (van november 2014 tot mei 2015) zal de gelegenheid bieden de rechtsstaat, de mensenrechten en de democratie op ons continent te bevorderen.

Intern zullen alle inspanningen moeten worden geleverd om het Universeel Periodiek Onderzoek bij de Raad voor de Mensenrechten van de VN, waarvan de tweede cyclus voor België voorzien is begin 2016, correct te begeleiden. Een eerste Nationaal Actieplan "Bedrijven en Mensenrechten" zal worden uitgewerkt in samenwerking met de bevoegde departementen en entiteiten.

Multilateraal handelsbeleid

Met betrekking tot het internationaal handelsbeleid en het multilaterale kader van de buitenlandse economische betrekkingen gaat de regering uit van de volgende principes:

- De federale regering zal zich in het kader van het Belgisch lidmaatschap van internationale organisaties inzetten voor de vervollediging van een coherent en solidair internationaal economisch en financieel kader.
- België zal zich bovendien blijven engageren ten voordele van een overlegd globaal optreden op het vlak van mijnbouwnijverheid en grondstoffen, met inbegrip van niet-conventionele en hernieuwbare energiebronnen. De kwestie van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) zal ook bijzondere aandacht krijgen.
- De pluri- en multilaterale weg, via een voortdurende versterking van de WHO, blijft onze eerste keuze in de liberalisering van de internationale handel. België zal het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) met de VS blijven ondersteunen, waarbij een transparant proces wordt verzekerd en een bepaald aantal belangrijke sociale en culturele belangen evenals de voedselveiligheid worden gevrijwaard. De onderhandelingsprocessen met Canada, India, Japan, de Golfstaten en de ASEAN-landen moeten ook aangemoedigd worden. Het handelsakkoord tussen de EU en Colombia en Peru zal bekrachtigd worden.

9.1.3 Bilaterale Samenwerking

Wat de bilaterale betrekkingen betreft, hechten we groot belang aan een sterke Belgische diplomatieke en consulaire aanwezigheid in alle delen van de wereld. In functie en op maat van onze politieke, economische en consulaire belangen evalueren we voortdurend of en in welke zin onze aanwezigheid moet worden aangepast.

We rationaliseren verder het netwerk van diplomatieke en consulaire posten. Dit doen we op basis van objectieve criteria, aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen in de wereld, rekening houdend met de nood aan goede dienstverlening voor onze burgers, kostenefficiëntie, coördinatie in Europees verband en de behartiging van de belangen van de federale overheid en de deelstaten. We zullen de objectivering van de jaarlijkse diplomatieke beweging verder op punt stellen.

De regering zal aandacht hebben voor een betere informatieverstrekking tussen onze posthoofden en het parlement zonder afbreuk te doen aan het principe van

de ministeriële verantwoordelijkheid.

Volgende tendensen zullen zich aftekenen in ons bilateraal buitenlands beleid:

- Speciale aandacht gaat uit naar onze buurlanden, de grensoverschrijdende samenwerking en de samenwerking in Benelux-verband waarop de regering in Europese en internationale dossiers meer beroep wenst te doen.
- Ons Centraal-Afrikabeleid blijft een belangrijke hoeksteen waarmee we de rol van België in de wereld versterken. Zeker nu de wereld het Afrikaanse continent geopolitiek herontdekt heeft, moeten we onze expertise hier verzilveren. De regering verbindt er zich toe een strategische nota uit te werken over onze socio-economische, culturele en politieke relaties met de landen in de regio.
- Ook onze bilaterale Trans-Atlantische relatie met de VS en Canada is een hoeksteen van ons diplomatiek optreden. België maakt immers deel uit van het Westerse bondgenootschap waarvan het de waarden en fundamentele vrijheden mee verdedigt.
- Onze relaties met de groeilanden van Azië en Latijns-Amerika dienen verder ondersteund te worden, gezien deze regio's economisch en geopolitiek steeds meer aan gewicht winnen.
- De regering zal met bilaterale initiatieven het VN- en EU-beleid versterken, meer bepaald naar de landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika, waar conflicten steeds talrijker worden en een gevaarlijk, niet tot de regio beperkt karakter hebben. Ons land heeft ook alle belang bij een stabiel en welvarend Middellandse Zeegebied, gezien het menselijk en economisch potentieel dat er aanwezig is en ondersteuning vanuit de EU behoeft en verdient.
- In het kader van het terugkeerbeleid zal de regering een beleid voortzetten van het sluiten van readmissie-akkoorden zowel op Belgisch als op Europees niveau. Als de EU in gebreke blijft om op diligente wijze readmissieakkoorden af te sluiten, dan zal de regering druk uitoefenen op de EU om dit proces te versnellen.
- Met het conflict tussen Rusland en Oekraïne staat ook ons beleid in het kader van het Oostelijk Nabuurschap opnieuw onder druk. Deze problematiek vereist eveneens een zorgvuldige bilaterale opvolging.
- België zal in zijn bilaterale betrekkingen steeds aandacht besteden aan het respect voor de mensenrechten door zijn partners.

9.1.4 Economische Diplomatie

Met betrekking tot de economische diplomatie gaat de regering uit van de volgende principes:

Economische diplomatie verdient bijzondere aandacht. We pleiten voor een samenwerking tussen de deelstaten en het federale niveau dat een ondersteunende rol heeft.

Omdat onze welvaart ook afhangt van buitenlandse investeringen is het belangrijk een gepast onthaalbeleid te organiseren voor buitenlandse zakenlui en hun werknemers. Dit dient aangepakt te worden samen met alle betrokken actoren en overheidsdiensten.

De gezamenlijke economische missies, in de aanwezigheid van een lid van de Koninklijke familie, zullen conform aan de bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 24 mei 2002 en art. 92bis §3 van de Bijzondere Wet tot Hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 zoals herzien door art. 18 van de Bijzondere wet van 13 juli 2001, plaats vinden.

Met betrekking tot de bilaterale economische akkoorden en de financiering van de export wil de regering nog het volgende toevoegen:

- Het sluiten van akkoorden in de economische sfeer, fiscale overeenkomsten, akkoorden inzake transport, conventies over sociale zekerheid of de overdraagbaarheid van de pensioenen zal een prioriteit worden.
- Om onze ondernemingen niet te verzwakken in vergelijking met hun buitenlandse concurrenten zal de regering alles in het werk stellen om de momenteel geblokkeerde lopende onderhandelingen over bilaterale investeringsbeschermingsverdragen (BIT) te finaliseren en te bekrachtigen. Teneinde de reputatie van België als betrouwbare verdragsluitende partij te vrijwaren zal de federale regering met de deelstaatregeringen overleggen hoe de BLEU-akkoorden, die destijds met instemming van alle regeringen werden ondertekend, zo spoedig mogelijk kunnen worden geratificeerd en genotificeerd.
- België zal er op Europees niveau voor pleiten om het respect voor de fundamentele arbeidsrechten en de internationale milieunormen – ook vanuit de specifieke invalshoek van ontwikkelingssamenwerking – op te nemen in het mandaat van de Europese Commissie voor de onderhandeling van investerings- en vrijhandelsakkoorden.
- De federale regering zal de Gewesten en het Groot-Hertogdom Luxemburg voorstellen met de BLEU geen onderhandelingen over nieuwe BIT's meer te openen.
- Delcredere, Finexpo en de BMI moeten kunnen blijven beschikken over voldoende middelen om de internationalisering van onze ondernemingen efficiënt te ondersteunen. Bijzondere aandacht zal worden gegeven aan de internationalisering van de KMO's. Daarvoor zal een verlichting van de administratieve procedures in het kader van een aanvraag voor financiële steun voor export/investering onderzocht moeten worden. De mogelijkheid om technische steun te verlenen in het kader van investeringsprojecten in het buitenland zal ook worden onderzocht, net als de middelen om te zorgen voor een betere visibiliteit en leesbaarheid van de bestaande gewestelijke, federale, Europese en internationale instrumenten.

9.1.5 De consulaire instrumenten

De regering heeft oog voor de specifieke belangen van Belgen die permanent of tijdelijk wonen, leven en werken in het buitenland. Zij wil hun betrokkenheid bij het beleid van ons land versterken. De regering zal werk maken van de uitbreiding van hun stemrecht naar de regionale en Europese verkiezingen, waarbij de locatie van het stemrecht bepaald wordt overeenkomstig het stemrecht voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De regering zal ook de invoering bestuderen van een systeem van "e-voting" bij de toekomstige regionale, federale en Europese verkiezingen en van een vereenvoudiging van de organisatie van de verkiezingen.

Nog wat betreft de consulaire diensten, staat een goede dienstverlening aan onze burgers voorop. Landgenoten in het buitenland worden op een Belgische

diplomatieke beroepspost bediend in de eigen landstaal.

9. 1.6 De coördinatiestructuren

We hechten veel belang aan de herziening van de samenwerkingsakkoorden met de deelstaatregeringen in verband met de vertegenwoordiging in de diplomatieke en consulaire posten van ons land, en met het overleg en de vertegenwoordiging in het kader van de Europese Unie en de relevante internationale organisaties. De herziening is prioritair en moet dringend aangepast worden aan de institutionele hervormingen in Europees en Belgisch verband. Daarbij wordt er rekening mee gehouden dat de situatie op het terrein een pragmatische benadering kan opleggen teneinde de verdediging van onze belangen in de beste omstandigheden te doen verlopen.

De werking van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid dient actiever en dynamischer te worden gemaakt.

De bestaande coördinatiemechanismen die beheerd worden door Buitenlandse Zaken (DGE/Coormulti) worden gehandhaafd. De regering wil nog meer dan voorheen investeren in deze efficiënte overlegstructuren voor opvolging en uitvoering van beslissingen in Europees en internationaal verband, zowel binnen de federale regering als tussen de diverse bestuursniveaus, op voet van gelijkwaardigheid en volgens ieders bevoegdheden. Ook stroomopwaarts dient de coördinatie te worden verbeterd, door ervoor te zorgen dat alle bevoegde overheden in een zo vroeg mogelijk stadium bij de besluitvorming worden betrokken.

In het kader van de herziening van het samenwerkingsakkoord betreffende het statuut van de vertegenwoordigers van de deelstaten in de diplomatieke en consulaire posten, zal de regering zorgen voor een beter statuut dat tegemoetkomt aan de noden van de deelstaten en met het oog daarop de nodige stappen zetten naar de ontvangende staten toe.

De regering wil een ambitieus zetelbeleid voeren. Daartoe zal ze het Interministerieel Comité voor het Zetelbeleid (ICZ) ten volle ondersteunen. De minister van Buitenlandse Zaken krijgt de opdracht om in samenspraak met de deelstaatregeringen een concept van proactief zetelbeleid voor te leggen aan de ICBB.

Met betrekking tot het budgettaire kader zal de FOD Buitenlandse Zaken alle nodige ICT-investeringen doen om de moderne dienstverlening aan te kunnen bieden die de burger verwacht en om de veiligheid van het diplomatiek dataverkeer te verzekeren. De regering zal daarnaast ook de nodige middelen vrijmaken om te investeren in de veiligheid van de diplomatieke gebouwen en haar personeel in het buitenland. Om hiervoor een maximale synergie in onze posten te bereiken zal de regering alle administraties in het buitenland zoveel mogelijk onder één dak samenbrengen en de deelstaten verzoeken om naar Zwitsers model de huisvesting zoveel mogelijk te delen.

In het raam van de dringende humanitaire hulpverlening en met name wat betreft de internationale actieradius van B-FAST, zal de regering toezien op een verhoogde efficiëntie van dit interdepartementaal platform en op het zoeken naar synergiën en samenwerkingsverbanden die de werking ervan kunnen verbeteren.

9.2 Ontwikkelingssamenwerking

Het Belgisch beleid inzake ontwikkelingssamenwerking zal verder worden hervormd om het in lijn te brengen met nieuwe uitdagingen en moderne inzichten. Ontwikkelingssamenwerking is een krachtig instrument, ingebed in een visie op het Belgische buitenlandse beleid

Eigenaarschap, doelmatigheid, zelfredzaamheid en het bereiken van effectieve en meetbare output zijn de centrale principes in deze hervorming. In het algemeen, maar zeker in budgettair moeilijke tijden, moeten de middelen zo efficiënt mogelijk besteed worden. Hiertoe wordt ons beleid verder geconcentreerd in prioritaire geografische zones, zonder dat dit belet dat er in andere streken nog aanwezigheid kan zijn.

België zal inspanningen doen om, in de mate van wat budgettair mogelijk is, de norm van 0,7% van het BNP te bereiken. Tegelijkertijd engageert de regering zich ertoe om een transparante horizontale begroting op te maken waardoor alle begrotingsuitgaven voor ontwikkelingssamenwerking van de verschillende overheidsdiensten en -departementen kunnen samengebracht worden. Zo kan ook toegezien worden op de verbetering van de prijs/kwaliteit-verhouding van de hulp (= doelmatigheid en doeltreffendheid van de hulp) en de coherentie en de complementariteit met het beleid binnen alle betrokken federale departementen en in Europees perspectief. Onze instrumenten moeten zo doelmatig mogelijk ingezet worden om een zo maximaal mogelijk effect op de ontwikkeling van de ontwikkelingslanden te bereiken.

De federale regering neemt zich voor in haar Ontwikkelingssamenwerkingsbeleid te streven naar sectorale, thematische en geografische concentratie.

Gouvernementele samenwerking

De Belgische ontwikkelingssamenwerking moet zich in de eerste plaats concentreren op fragiele landen en post-conflictzones die nog sterk afhankelijk zijn van hulp. Daarnaast beoogt ze een zo groot mogelijk effect van haar ontwikkelingssamenwerkingsbeleid

De regering zal daarom het aantal partnerlanden tot maximaal vijftien verminderen.

Met deze concentratie voor ogen zal de regering haar inspanningen voornamelijk toespitsen op enkele geografisch homogene regio's waar de armoede en de instabiliteit groot zijn en onder meer een impact hebben op de migratiestromen naar ons land, zoals o.a. de regio's van de Grote Meren en Noord-Afrika. Landen die verdwijnen uit de lijst met partnerlanden kunnen rekenen op zorgvuldig uitgewerkte "exit"-programma's als overgangmaatregel.

In deze focusregio's zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking met de hele waaier van instrumenten aanwezig zijn aangezien onze ambitie breder gaat dan enkel de armoedebestrijding. We willen via ontwikkelingssamenwerking namelijk ook aandacht voor o.a. vrede en stabiliteit, veiligheid (terrorismebestrijding), migratie en klimaatbeleid. De stimulering van de privésector, motor van economische groei, vooral door de verbetering van het investeringsklimaat in de partnerlanden, is eveneens een aandachtspunt.

De regering is voorstander van geïntegreerde landenprogramma's waarbij naast de gouvernementele samenwerking ook andere instrumenten van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid worden betrokken. Op die manier kiest zij voor het meest geschikte instrument en de meest geschikte actor in functie van de beoogde doelstelling.

Het is in deze context dat de mogelijkheid om op een diepgaander wijze beroep te doen op de gedelegeerde samenwerking overwogen moet worden.

De regering zet in op de versterking van het middenveld in de ontwikkelingslanden omwille van hun belang voor een duurzame ontwikkeling.

De niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties in België zijn belangrijk omwille van hun complementair optreden ten opzichte van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de overheid. De regering respecteert hun autonomie en engageert zich tot administratieve vereenvoudiging ten behoeve van deze organisaties.

Aangezien de "ODA" slechts 15% van de financieringsstroom voor ontwikkeling vertegenwoordigt is de verbetering van de transparantie en de coherentie van bestaande financiële stromen, zowel publiek als privé belangrijk. Dit kan door o.a. projectmatige samenwerking en programma's te toetsen aan duidelijke resultaten en een relevante sociaaleconomische impact.

Het uitbouwen van solide democratische politieke, juridische en sociale structuren in het Zuiden is een voorwaarde voor duurzame en inclusieve ontwikkeling. De sectoren waarop we willen focussen in onze partnerlanden hangen in grote mate af van de lokale toestand en van de toegevoegde waarde die we kunnen aanbieden o.a. voor onze bedrijven, experts en universiteiten zonder afbreuk te doen aan het principe van de ongebonden hulp zoals vastgelegd in art. 14 van de wet van 19 maart 2013. Familiale landbouw, basisgezondheidszorg en waterzuivering zijn hierin essentieel.

Naast het klassieke thema van armoedebestrijding zal er veel aandacht gaan naar groene groei en klimaat, migratie, sociale normen, veiligheid en ontwikkeling. De beperkte middelen dwingen tot keuzes. Daarbij wordt gestreefd naar beleidscoherentie.

De regering blijft ook inzetten op de ondersteuning van microprojecten als middel ten behoeve van economische ontwikkeling en zelfredzaamheid.

In haar ontwikkelingssamenwerkingsbeleid maakt de regering de begrotingssteun aan ontwikkelingslanden afhankelijk van het resultaat van een regelmatige en behoorlijke evaluatie van de inspanningen en verwezenlijkingen van de overheid in deze landen op gebied van corruptiebestrijding, eerbiediging van de mensenrechten en goed bestuur alsook aan de samenwerking inzake migratie en justitie.

Een samenhangend beleid is maar mogelijk door voldoende aandacht voor de coördinatie tussen de verschillende actoren, i.c. de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking, de Belgische Technische Coöperatie (BTC) en de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO). Als

uitvoeringsorgaan moet de BTC over voldoende middelen en autonomie beschikken om haar opdrachten efficiënt uit te voeren. Deze middelen worden geëvalueerd volgens de resultaten van het BTC.

Niet-Gouvernementele samenwerking

De regering stelt voor om de kwaliteitsvereisten voor de Actoren van de Niet-Gouvernementele Samenwerking (ANGS) aan te scherpen en het aantal te erkennen organisaties geleidelijk verder te beperken, in overleg met de sector.

Om versnippering van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid tegen te gaan, de synergie met de gouvernementele samenwerking verder te versterken en een continuïteit van de goede werking te verzekeren, zal de regering in overleg met de sector het akkoord van 2009 met de Belgische NGO's binnen het hernieuwd wettelijk kader van 2014 evalueren en indien nodig bijsturen.

In het kader van de krappe budgettaire toestand zullen alle samenwerkingsvormen de volgende jaren bijdragen aan de besparingsinspanningen.

BIO zal meer werk maken van investeringen met een sterke focus op ontwikkelingsrendement. Er moet tevens werk worden gemaakt van een evaluatie-instrument dat naast kwantitatieve korte termijneffecten ook inzicht geeft in de ontwikkelingsrelevantie op lange termijn van de interventies. De coherentie wordt gewaarborgd door overleg met andere actoren.

Multilaterale samenwerking

In de post-2015-Agenda voor Duurzame Ontwikkeling zal België het evenwicht verdedigen tussen de 3 dimensies (sociaal, economisch en leefmilieu) van de duurzame ontwikkeling.

Ook op het vlak van multilaterale samenwerking moet versnippering worden vermeden. De regering stelt daarom voor om het aantal multilaterale partnerorganisaties te verminderen van 20 naar 15. Dit moet een grotere complementariteit tussen de multilaterale en gouvernementele samenwerking mogelijk maken. Bovendien zal minstens 80% van het budget voor multilaterale programma's uitgaan naar operationele ontwikkelingsprogramma's en blijft het budget voor normatieve VN-instellingen beperkt tot maximaal 20%.

Humanitaire samenwerking

Het nieuwe KB en de daarmee samenhangende strategienota hebben het humanitaire samenwerkingsbeleid intussen al grondig gewijzigd op basis van de principes van "good humanitarian donorship". De regering bevestigt dat ze die hervorming de komende legislatuur zal uitvoeren.

10. MOBILITEIT

10.1 Duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid

10.1.1 Duurzaam

Het verzekeren van een duurzame mobiliteit vormt een grote uitdaging en is belangrijk voor onze economie, het milieu en de luchtkwaliteit. Co-modaliteit is voor de regering het uitgangspunt. Daarbij wordt ingezet op een ketenmobiliteit en worden de verschillende verplaatsingsvormen op elkaar afgestemd.

De regering creëert een wettelijk kader voor het mobiliteitsbudget zodat het ook vlot en eenvoudig kan toegepast worden.

Het is cruciaal dat ons wagenpark de komende jaren drastisch vergroent. Daarom geeft de Regering er de voorkeur aan dat de nieuwe dienstvoertuigen van alle federale overheidsdiensten en instellingen elektrisch, hybride of CNG zijn.

De regering zal, in overleg met de gefedereerde entiteiten, de vigerende wetgeving op permanente basis evalueren om technologische evoluties te ondersteunen (vb. driverless cars, Intelligent Speed Adaptation (ISA), alcoholst) en het nodige juridische kader voorbereiden om deze technologische innovaties te kunnen implementeren in het verkeer.

De regering zal er ook over waken dat tijdig de nodige acties worden ondernomen om in België *Intelligent Transport Systems* (ITS) in voertuigen te implementeren binnen de diverse prioritaire gebieden die door de ITS kaderrichtlijn en kaderwet zijn voorzien (bv. eCall, de koppeling van het voertuig aan de verkeersinfrastructuur, voertuigbeveiliging en vrachtbeheer).

10.1.2 Veiligheid

De regering zal haar inspanningen inzake verkeersveiligheid voortzetten in coördinatie met de Gewesten. Zij zal maatregelen nemen zodat het aantal zwaargewonden substantieel daalt en schrijft zich in in de Europese doelstellingen om tegen 2020 het aantal verkeersdoden met 50% te doen afnemen ten opzichte van 2010.

Te dien einde zal de regering alles in het werk stellen opdat de politie, door intensieve controles inzonderheid op alcohol- en druggebruik in het wegverkeer en overdreven snelheid, de verkeersagressie en de wegpiraten zou kunnen aanpakken. Het behalen van het streefcijfer van de Staten-Generaal voor de verkeersveiligheid moet daarbij de doelstelling zijn, dit wil zeggen: één op de drie bestuurders controleren op alcohol, drugs en gordeldracht en 40 miljoen voertuigen op snelheid.

De versterkte controle omvat ook het verzekerd zijn van het voertuig, de inschrijving ervan en het bezit van een geldig rijbewijs.

De regering maakt werk van een systematische aanpak van recidive. In dat kader wordt onderzocht welk instrument zoals een snellere identificatie van zware

inbreuken, een snellere intrekking van het rijbewijs gevolgd door een nieuw rijexamen, het rijbewijs op punten, de cursusverplichtingen, een verhoging van de boetes, ... best kan ingezet worden.

De regering stimuleert het fietsgebruik en neemt maatregelen om het stijgende aantal slachtoffers onder voetgangers, fietsers en motorrijders om te buigen.

De regering zal, in samenwerking met de Gewesten, een betere verkeersongevallenregistratie opzetten door in de toekomst niet alleen rekening te houden met de politieregistratie, maar ook met registratie door ziekenhuizen en verzekeringsmaatschappijen.

De geïnteresseerde openbare besturen zullen toegang krijgen tot deze open data die geaggregeerd en geanonimiseerd worden teneinde de privacy te waarborgen

De regering zal ervoor zorgen dat door een goede ongevallenanalyse de oorzaken van ongevallen kunnen worden achterhaald, zodat de nodige beleidsmaatregelen kunnen worden getroffen.

De regering zal, in nauw overleg met de Gewesten, de wegcode grondig vereenvoudigen en er alle anomalieën uithalen. Ze zal tevens zorgen voor een nieuwe codificatie.

10.1.3 Wegvervoer

Wat de transportsector in het algemeen betreft, zal de regering er zich van verzekeren dat de voorwaarden van een loyale concurrentie tussen alle actoren van de sector aanwezig zijn. Ze zal waken over de competitiviteit van de Belgische bedrijven in de sector. De controles op het wegvervoer krijgen een gezamenlijke en gecoördineerde aansturing

De regering zal, binnen de eigen bevoegdheden, de nodige wettelijke aanpassingen doen om de opleidingsuren van vrachtwagenchauffeur in het kader van de opleiding (ADR) als opleidingsuren te laten tellen.

Met betrekking tot de inverkeerstelling zal een administratieve vereenvoudiging doorgevoerd worden teneinde de doorlooptijd te verkorten.

De regering zal met de betrokken actoren de mogelijkheid onderzoeken om de bestuurders van bromfietsen en motorfietsen te aanzien als zwakke weggebruikers t.o.v. de automobilisten.

10.1.4 Maritiem vervoer

De regering beschouwt de scheepvaart als een belangrijk deel van de logistieke keten. De positie van België als scheepvaartnatie in de wereld wordt geconsolideerd en versterkt door het verbeteren van de commerciële aantrekkelijkheid en competitiviteit voor de exploitanten van Belgische schepen. De huidige Belgische maritieme wetgeving wordt gemoderniseerd. Speciale aandacht gaat ook uit naar de pleziervaart met maatregelen die gericht zijn op het verbeteren van de dienstverlening van de overheid en regelmatig overleg met de sector.

10.2 Spoor

10.2.1 Een deel van de oplossing van het algemeen mobiliteitsprobleem

Om de NMBS en Infrabel verder financieel gezond te maken ontwikkelt de regering een langetermijnvisie op de budgettaire ontwikkeling bij de NMBS en bij Infrabel die de normale duur van beheerscontracten, waar een strategie voor de afbouw van de schuld zal in opgenomen worden, overstijgt. Zo komt een rechtszeker kader tot stand voor de exploitatie en de investeringen en wordt bijgedragen tot de gezondmaking van de overheidsfinanciën

De regering zal de NMBS en Infrabel in staat stellen aan de stijgende vraag te beantwoorden door hen de exploitatie- en investeringsmiddelen ter hand te stellen die ze realistisch gezien en conform de budgettaire meerjarenbegroting kan ter beschikking stellen

De regering zal deze meerjarenenveloppe zo spoedig mogelijk vastleggen, samen met de onderhandeling van de nieuwe beheerscontracten waarin deze enveloppe zal hernomen worden, en zal deze handhaven gedurende de voorziene periode ter realisatie van een stabiel financieel management van de projecten.

Anderzijds verwacht de regering van de bedrijven dat ze een correct financieel beheer voeren in functie van hun kerntaken.

Op basis daarvan zullen beiden ondernemingen hun investeringsprioriteiten herzien en een aangepast business plan voorleggen, dat o.a. een schuldstabilisatie, en vervolgens een geleidelijke schuldafbouw, moet viseren.

De verbetering van de stiptheid is een prioriteit. De regering zal in dat licht de bestaande mechanismes, die financiële aanmoedigen aan dit doel verbinden, evalueren.

De talrijke activiteiten via dochterondernemingen en participaties van de NMBS en van Infrabel worden streng getoetst aan de kerntaken en afgebouwd waar nuttig.

10.2.2 Exploitatie: Verbetering voor de klant

De regering wil in de eerste plaats d.m.v. de te vernieuwen beheerscontracten, die een duurtijd van zes jaar zullen krijgen, het kader scheppen om het aanbod, de dienstverlening en de kwaliteit van de prestaties van de NMBS en Infrabel te verbeteren teneinde aan de verwachtingen van de treinreizigers en de bedrijven, hun klanten, te beantwoorden. Dit zal ook bijzondere aandacht inhouden voor de noden van bepaalde leeftijdsgroepen en minder mobiele mensen zowel in de stations als op de treinstellen. De afdwingbare realisatie van de beheerscontracten zal versterkt worden door een degelijke opvolging via duidelijke en een beperkt aantal, maar cruciale KPI's vast te leggen.

Het variabele loon van het topmanagement zal sterker gelinkt worden aan deze KPI's waaronder de stiptheid van het treinverkeer begrepen zal zijn.

Klantgericht, vraaggestuurd, kwaliteitsgevoelig en kostenefficiënt denken en handelen is ook de basis voor de herziening van het vervoersplan 2017. De exploitatie van het

GEN wordt versneld ingevoerd en geïntegreerd in het NMBS-transportplan.

Voor de grote verstedelijkte agglomeraties Antwerpen, Charleroi, Gent, en Luik wordt de uitbouw van een gewestelijk Express Netwerk bestudeerd.

De concentratie van publieke middelen op de binnenlandse dienstverlening zal de rendabiliteit van de NMBS verder doen groeien.

Een nieuw lange termijn en geïntegreerd vervoersplan zal eind 2017 in werking treden.

De kwaliteit van de dienstverlening van de NMBS dient naast een verbetering van de stiptheid vooral door een betere informatie aan en communicatie met de reizigers bereikt te worden. Ook een commercieel beleid dat beter inspelt op de behoeften van de actuele en de potentiële reizigers kan daartoe bijdragen. In het kader van een financiële responsabilisering van de NMBS en een betere benutting van de capaciteit wordt een grotere vrijheid inzake tariefbepaling ingevoerd.

De gratis-politiek zal worden geëvalueerd.

De regering wil de NMBS een grotere operationele flexibiliteit bieden en het gebruik van de spoorinfrastructuur door de NMBS en de andere spooroperatoren stimuleren. Daartoe moet de infrastructuurvergoeding verlagen en anders gestructureerd worden. Aanpassing van de huidige financieringsmethodes mag echter de financiële leefbaarheid van Infrabel noch van de NMBS in het gedrang brengen en geen aanleiding geven tot consolidatie van de schuld van Infrabel.

10.2.3 Geïntegreerd openbaar vervoersaanbod

De NMBS en Infrabel zullen meewerken aan en zich inschrijven in een geïntegreerd openbaar vervoersaanbod. Daarbij zal uitgegaan worden van een “knooppuntensysteem”, de noodzakelijke samenwerking tussen alle publieke vervoersbedrijven om een “ketenmobiliteit” te implementeren en het binnen het ECMM opgestarte globale mobiliteitsdebat en de in dat kader gevraagde mobiliteitsstudies.

Het geïntegreerd openbaar vervoeraanbod zal rekening houden met de specifieke noden van dunbevolkte gebieden.

De inspanningen voor het bereiken van een geïntegreerd vervoerbewijs worden verder gezet.

Daartoe zal de regering overleg organiseren, op politiek niveau met de Gewesten en op technisch-commercieel niveau tussen de NMBS en de regionale vervoersmaatschappijen, en het overleg en de structuren op de diverse niveaus verankeren in een nieuw samenwerkingsakkoord.

De fiets zal afdoende aandacht krijgen in het multimodaal vervoer. Trein en fiets moeten meer samen kunnen gaan.

10.2.4 Veiligheid

De regering zal blijven waken over de veiligheid van het Belgisch spoornet, onder meer door de ontplooiing van het automatische remsysteem (ETCS).

Zowel voor de klant als het personeel zal de veiligheidsproblematiek in de stations, de stationsomgeving en op de trein prioritaire aandacht krijgen en zullen maatregelen getroffen worden om deze optimaal te verhogen.

10.2.5 De openstelling van de markt van het nationaal reizigersvervoer

De regering zal de openstelling van de markt van het nationaal reizigersvervoer wettelijk en reglementair voorbereiden waarbij het uitgangspunt het garanderen van een kwaliteitsvol, vraaggestuurd en kostenefficiënt openbaar vervoer is.

Gelijktijdig worden de publieke spoorbedrijven intern voorbereid op de liberalisering van de markt. De regering zal de interne reorganisatie van de spoorgroep steunen en voltooien. Een evaluatie hiervan wordt voorzien tegen eind 2017.

10.2.6 Continuïteit van de dienstverlening

Het protocol van sociaal akkoord ter voorkoming van wilde stakingen zal opgenomen worden in de beheerscontracten en zal wettelijk verankerd worden.

De regering zal beide bedrijven opdragen om, na overleg met de sociale partners, een voorstel uit te werken dat in geval van staking toch een gegarandeerde dienst voorziet. Indien geen akkoord kan bereikt worden binnen een redelijke termijn zal de regering zelf een wetgevend initiatief nemen.

Daarbij wordt voorrang gegeven aan de sociale dialoog en zal geen afbreuk gedaan worden aan het stakingsrecht.

De NMBS zal het transportplan op stakingsdagen communiceren aan haar gebruikers, o.a. via haar website.

10.2.7 Het Meerjareninvesteringsplan

De voorbereiding van de eerste geplande herziening van het glijdend meerjaren investeringsplan zal in 2015 tussen Infrabel en de NMBS, enerzijds, en de Staat, anderzijds, onderhandeld worden samen met de nieuwe beheerscontracten. Aandacht voor de Noord-Zuid verbinding evenals voor de door de Gewesten voorgestelde prioritaire spoorinvesteringen in het kader van een geïntegreerd mobiliteitsplan zullen daarbij een centraal element vormen.

De resterende GEN-werkzaamheden worden zo snel mogelijk voltooid. Het geïntegreerd klantgericht en vraaggestuurd vervoersplan alsook de reële behoeften voor het treinverkeer zullen de basis vormen voor het bepalen van de prioriteiten voor het meerjaren investeringsplan. Voor het investeringsbeleid is het efficiënt gebruik van middelen de leidraad. Investerings in stationsgebouwen worden verantwoord in functie van het gebruik. De capaciteit van de infrastructuur en de exploitatie wordt afgestemd op de behoeften. Steeds zal hierbij de beste oplossing nagestreefd worden voor het (openbaar) vervoer om aan de vraag te kunnen voldoen, o.a. door een intermodaliteit tussen trein, bus, tram enz.

De regering voert een proactief spoorbeleid. Spoorinfrastructuurprojecten voor het goederenvervoer en de toegankelijkheid van de economische poorten krijgen bijzondere aandacht in het meerjareninvesteringsplan

10.2.8 Het goederenvervoer

De stimulering van het goederenvervoer per spoor is essentieel om België als logistieke draaischijf verder te kunnen ontwikkelen en tegelijkertijd de vrachtwagens zo veel als mogelijk van de weg te halen. De toekomst van het goederenvervoer per spoor en van het gecombineerd en verspreid vervoer in het bijzonder is belangrijk. Voor NMBS Logistics wegen we met open geest alle strategische pistes af die bijdragen aan een sterkere positie van de Belgische economie.

11. TRANSVERSALE THEMA'S

11.1 Gelijke kansen en gelijkheid tussen mannen en vrouwen

11.1.1 Discriminatie, diversiteit en racisme

De regering maakt werk van een sterk en gecoördineerd gelijke kansenbeleid, zowel horizontaal voor alle beleidsdomeinen als verticaal-specifiek met eigen prioriteiten en middelen. Dit met respect voor de bevoegdheidsverdeling en waar nodig in onderlinge afstemming met de deelstaten.

Gelijke kansen worden actief bevorderd én alle vormen van discriminatie worden tegengegaan.

Bij de uitvoering van dit beleid, zal er over gewaakt worden dat geen bijkomende administratieve lasten worden gecreëerd.

In elk beleidsdomein wordt voortdurend en op een onderbouwde manier rekening gehouden met de gelijkheid van kansen.

De regering houdt vast aan een nultolerantie inzake discriminatie, in het bijzonder op de arbeidsmarkt.

De regering zal de diversiteit bij overheids- en privébedrijven aanmoedigen en zal in dat kader informatie-, sensibiliserings- en bestrijdingscampagnes voeren.

De regering zal de socio-economische monitoring en de diversiteitsbarometers Tewerkstelling, Huisvesting en Onderwijs evalueren en waar nodig bijsturen.

Het verticale gelijke-kansenbeleid betekent onder meer het invoeren van een state-of-the art monitoring van de (on)gelijke kansen en dit op basis van specifieke indicatoren, statistieken en impactanalyses. Dit zal niet alleen betrekking hebben op de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen, maar ook op personen met een beperking, ouderen, LBGTI en andere kansengroepen. Ook het gebruik van leeftijdsgrenzen wordt in kaart gebracht om discriminatie op basis van leeftijd aan te pakken.

Het streven naar gelijke kansen moet bekeken worden in een breed kader waar iedereen zijn rol moet opnemen, zowel de overheid en de maatschappij, als de werkgevers en het individu.

Zowel in de private als in de publieke sector moet er een divers en niet-discriminerend personeels- en aanwervingsbeleid gevoerd worden met aandacht voor verworven competenties.

De regering zal toezien op de bevordering van de toegang tot de arbeidsmarkt en de strijd tegen discriminatie.

De overheid zal een positief beleid voeren ten aanzien van personen met een handicap. Dit houdt in dat zij de toegankelijkheid van gebouwen zal waarborgen, arbeidsposten zal aanpassen aan de behoeften van personeelsleden met een handicap, aandacht zal hebben voor personen met een handicap in het onthaal van klanten, de dienstverlening en de hele organisatie. In haar personeelsbeleid zal zij het quotum van 3% respecteren.

Daarbij mag ook rekening worden gehouden met overheidsopdrachten die toegewezen worden aan organisaties die met personen met een handicap werken, zoals beschutte werkplaatsen.

Administraties die in gebreke blijven, zullen hun personeelsplan niet kunnen uitvoeren ten belope van de banen die ontbreken om het quotum te halen

Hoewel vooruitgang terzake werd geboekt, blijven nog ongelijkheden bestaan in de toegang tot het arbeidsproces tussen Belgen naargelang ze van Belgische oorsprong zijn of uit de immigratie komen. Daarom zal de federale regering bij haar eigen organisatie en in de dienstverlening de diversiteit naleven en aanmoedigen en zal via de methode van de socio-economische monitoring uitgewerkt door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal Overlag een becijferde doelstelling voor de federale overheid vastleggen.

Bovendien zal de regering bij regelgevend en uitvoerend werk maatregelen nemen om in de samenstelling van het personeelsbestand de diversiteit van de samenleving te weerspiegelen. Ze zal eveneens waken over de diverse samenstelling van selectiejury's en de neutraliteit van de selectieprocedures.

De federale overheid voert een vrouwvriendelijk beleid. Daarbij bewaakt zij de mogelijkheid om arbeid en gezin te kunnen combineren binnen haar eigen bevoegdheid en in het bijzonder voor haar eigen personeel. Geslacht kan geen enkele rol spelen bij verloning, promotie of aanwerving. Het bestaande quotum voor vrouwen in topfuncties worden behouden en gerealiseerd.

Niet alleen de overheid moet het goede voorbeeld geven, ook de privé-sector wordt uitgenodigd en aangemoedigd om een duidelijke sprong voorwaarts te maken in de structurele verankering van welomschreven kansengroepen op de arbeidsmarkt. Zo bijvoorbeeld kan gedacht worden aan het uitwerken van slimme streefcijfers.

De regering engageert zich ertoe de middenveldorganisaties te betrekken.

De genderwet, net als de antidiscriminatie- en antiracismewetten van 2007 zullen worden geëvalueerd. De evaluatie zal eventueel leiden tot aanpassingen om de wetten beter op elkaar af te stemmen en een efficiëntere toepassing mogelijk te maken.

De Regering zal toezien op een betere uitvoering van de omzendbrief van 13/2013 inzake haatmisdrijven.

De Nationale Strategie voor de integratie van de Roma zal worden geëvalueerd.

Onze samenleving is vandaag divers en gebaseerd op een mix van verschillende culturen en filosofische / religieuze overtuigingen wat kansen met zich meebrengt die moeten gegrepen worden. De regering zal de verschillende gemeenschappen in België aanmoedigen om, met respect voor eenieder, een sokkel van gemeenschappelijke democratische waarden te delen, en zal ook elke vorm van politiek en religieus extremisme bestrijden. In het kader van de ontwikkeling van een open en tolerante maatschappij zal de regering voorrang geven aan de strijd tegen elke vorm van racisme en vreemdelingenhaat, antisemitisme, onverdraagzaamheid, extremisme, en intercultureel geweld.

Tijdens deze legislatuur, zal de regering de ontwikkeling van een nultolerantie-beleid verderzetten tegen alle vormen van geweld, waaronder gendergerelateerd geweld, seksueel geweld, homofobie-transfobie en intra familiaal geweld. De bestaande actieplannen zullen worden ondersteund en geactualiseerd.

11.1.2 Genderdimensie

De regering engageert er zich toe de genderdimensie te integreren in elk beleidsdomein zodat bestaande ongelijkheden worden weggewerkt en het overheidsbeleid geen ongelijkheden tussen vrouwen en mannen creëert of versterkt (gendermainstreaming). Er zal bijzondere aandacht gaan naar de verschillende situatie van vrouwen en mannen in het kader van socio-economische hervormingen.

De regering ijvert voor gelijke kansen van vrouwen en mannen aan het maatschappelijke en politieke bestel na onder meer door de bestaande quota te respecteren en onder meer door slimme streefcijfers in te voeren.

De regering zal het Verdrag van Istanbul van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld ratificeren. Daarnaast wordt verkrachting en partnergeweld prioritair aangepakt.

Deze regering zal aandacht hebben voor de problematiek van gedwongen of gearrangeerde huwelijken, eermoorden en genitale verminking.

De regering steunt de concrete toepassing van resolutie 1325 en de uitvoering van het tweede nationaal actieplan inzake 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' en zal de voorziene jaarlijkse rapportage aan het Parlement uitvoeren. Er wordt voorzien in een nieuw nationaal actieplan wanneer het huidige nationaal actieplan eind 2016 afloopt.

De regering zal bijzondere aandacht hebben voor de verzoening van werk en familieleven. Het beleid zal bijdragen tot een zo gelijk mogelijke verdeling tussen vrouwen en mannen. Er zal een actieplan worden opgemaakt dat zich richt op gelijke kansen op het werkveld en waarin onder meer zit vervat:

- een beleid dat stereotype beeldvorming tegengaat;
- mogelijkheid tot een meer gelijke opname van verlofstelsels door beide ouders wordt nagestreefd;

11.1.3 LGBTI

De regering draagt bij aan een samenleving met respect voor elkeen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit. Ook het verticale gelijke-kansenbeleid moet hiertoe de

nodige impulsen geven.

Er wordt hierbij rekening gehouden met de aanbevelingen van het expertennetwerk dat in het leven werd geroepen naar aanleiding van de evaluatie van de actieplannen tegen homofob en transfoob geweld, en homofobe en transfobe discriminatie. Daarnaast zullen magistraten en politie beter worden gesensibiliseerd en gevormd ten aanzien van al deze verschillende vormen van geweld.

De wet van 10 mei 2007 betreffende de transseksualiteit zal worden aangepast in het licht van de internationale mensenrechtenverplichtingen.

De regering zal er op Europees niveau naar streven dat de Europese instellingen en lidstaten de nodige inspanning zouden leveren om het proces van aanvaarding en gelijke behandeling van holebi's, gendervariante personen en holebigezinnen na te streven. Ook in de politieke dialoog met de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, in de bilaterale en in de multilaterale betrekkingen, zal ons land de rechten van LGBTI-persoon, in het licht van de Jogjakarta-beginselen, blijven bevorderen.

11.1.4 Institutioneel

De minister bevoegd voor gelijke kansen zal zich kunnen beroepen op een cel gelijke kansen in de federale administratie.

Conform onze internationale engagementen, zal een nationaal mensenrechtenmechanisme worden opgericht.

11.2 Duurzame ontwikkeling

De regering zal, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, duurzame ontwikkeling tot een kerndoelstelling van haar beleid maken. Doorheen het hele akkoord dragen verschillende maatregelen daartoe bij. Het betreft verschillende aspecten zoals de verschuiving van fiscaliteit, een evenwichtige energiemix, de criteria voor de toekenning van subsidies, de gunning van openbare aanbestedingen, het naleven van de regels van deugdelijk bestuur door organisaties die een beroep doen op publieke middelen voor hun werking enzovoort.

Met betrekking tot het globaal duurzame-ontwikkelingsbeleid zal de regering:

- de voorbeeldfunctie van alle overheidsadministraties structureel verankeren. Het beschikken over interne milieuzorgsystemen en het gebruiken van consequente duurzaamheidscriteria bij aankoop en gedrag (bv. verplaatsingen, gebouwen, materialen, voeding) zal gekoppeld worden aan de werkingsuitgaven rekening houdend met de budgettaire middelen. De overheidsdiensten die onvoldoende inspanningen doen op het gebied van duurzaamheid, zullen minder geld krijgen voor hun werking. Naar analogie met wat aan de regeringsleden wordt gevraagd in hun jaarlijkse algemene beleidsnota, zullen mandaathouders van de federale overheidsdiensten duurzame ontwikkelingsdoelstellingen opnemen in hun managementplannen dan wel in hun beheersovereenkomsten. Zij zullen over de realisaties van die doelstellingen rapporteren in de organisatieverslaggeving en worden hier bij hun evaluatie op beoordeeld en aangesproken;

- de samenwerking tussen de federale staat en de gewesten op het vlak van duurzame ontwikkeling verder gestalte geven;
- “sustainable deals”/partnerschappen sluiten met andere overheden, middenveldorganisaties en ondernemingen om duurzame ontwikkeling vooruit te helpen;
- met het oog op de rationalisatie van de huisvesting en de optimalisatie van de energie-efficiëntie (energieprestaties) van de federale overheidsgebouwen via een versterkte dienst energie en duurzame ontwikkeling van de Regie der Gebouwen een doorgedreven beleid voeren dat gericht is op het verminderen van de CO₂-uitstoot en de energiekosten. Om dubbele verantwoordelijkheden te vermijden, wordt de nv Fedesco ontbonden en haar personeel overgedragen naar de Regie der Gebouwen;
- zelf het goede voorbeeld geven via een doorgedreven openstelling van overheidsdata (open data beleid), een degelijk cyberveiligheidsbeleid (zie luik binnenlandse zaken) en een “digital-first” aanpak.;
- een voorbeeldfunctie aannemen in het tegengaan van papierverspilling door werk te maken van een “less paper policy”;
- openstaan voor nieuwe producten, nieuwe diensten en nieuwe ondernemingen door de installatie van een performant systeem van innovatief aanbesteden.

11.3 Bescherming van de persoonlijke levensfeer van de burger

In de 21ste eeuwse wereld die steeds meer digitaal wordt ontsloten, kan privacy een schaars goed worden. Dagelijks ontstaan nieuwe databanken -van de overheid maar zeker ook van, vaak transnationale, private ondernemingen- met almaar meer (audiovisuele) gegevens van en over burgers.

Omdat het recht op privacy een fundamenteel grondrecht is, zal de regering voor zover nodig het wettelijk kader voor het capteren, verzamelen, opslaan en/of gebruik van persoonsgegevens moderniseren. waarbij het principe van de geïnformeerde toestemming in de mate van het mogelijke het uitgangspunt is.

Een innovatieve kennismaatschappij moet ook een gids zijn op het gebied van privacybescherming. De regering zal pleiten voor een stevig geharmoniseerd Europees privacybeleid dat de lidstaten de flexibiliteit laat om een hoger beschermingsniveau te hanteren in het bijzonder in de domeinen overheid, gezondheid en sociale zekerheid.

Een goede bescherming van persoonsgegevens is ook essentieel in een context van open data en systematisch of statistisch gebruik van geanonimiseerde informatie. Intelligent gebruik van informatie kan immers ook zorgen voor meer vooruitgang en veiligheid. Overheden en bedrijven moeten daarom transparant zijn over welke informatie zij verzamelen en hoe ze die gebruiken.

Databases van overheden kunnen regelmatig geaudit worden om misbruik tegen te gaan. Gebruik van beveiligingsmaatregelen, waaronder encryptie moet er voor zorgen dat niemand door samenvoegen van puzzelstukken onredelijke toegang krijgt tot de individuele levenssfeer van een persoon.

Naast de sterkere beveiliging van gegevens die bewaard worden in databanken, versterkt de regering de rechtenbundel voor de burger op basis van volgende

principes:

- Controle: burgers hebben recht controle uit te oefenen over welke gegevens verzameld worden en hoe ze gebruikt worden;
- Overdraagbaarheid: burgers hebben het recht om over hun gegevens te beschikken en over te dragen aan een andere dienstenleverancier;
- Transparantie: informatie over gebruik van gegevens moet toegankelijk en begrijpbaar zijn;
- Veiligheid: gegevens van burgers zullen op een secure en verantwoordelijke manier behandeld worden;
- Redelijkheid: enkel noodzakelijke gegevens zullen verzameld en verwerkt worden en daarna vernietigd worden na een redelijke termijn;
- Contextualiteit: het verzamelen en gebruik van gegevens zal gebeuren in dezelfde context als dewelke burgers die verschaffen;
- Aansprakelijkheid: misbruik of nalatigheid van gegevens wordt op gepaste manier bestraft

De regering zal door middel van een ronde tafel van overheden, ondernemingen en burgers deze principes verfijnen en toepassen.

We hervormen de Privacycommissie. De Privacycommissie zorgt ervoor dat persoonsgegevens zorgvuldig worden gebruikt en beveiligd en dat de privacy ook in de toekomst gewaarborgd blijft. Om dit te verzoenen met een kwaliteitsvol elektronische dienstverlening door de overheid worden initiatieven genomen om vermenging van belangen te vermijden tussen haar leden en aanvragers van machtigingen.